

Πανεπιστημίου Ποδη

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Όλα τα θέματα ανοιχτά στο τραπέζι
υπό τη σκιά της «Μπολόνια»

Η χρονιά που πέρασε

Μια σύντομη αναφορά στο έργο
της προηγούμενης χρονιάς στο Α.Π.Θ.

Δύο νέα τμήματα στο Α.Π.Θ.

Τμήμα Κινηματογράφου και
Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης

Ας μη σκοτεινιάσει το χαμόγελο της άνοιξης...

Μάρτης· ο πρώτος μήνας της άνοιξης σημαίνει ταυτόχρονα και το τέλος της χειμερινής νάρκης για τη φύση. Η ελπίδα και η προσμονή σε καλύτερες μέρες είναι οι σταθερές παράμετροι, που συντροφεύουν τον άνθρωπο στο αδυσώπητο κυνήγι του με το χρόνο. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με το

πανεπιστήμιο. Πώς θα μπορούσε, άλλωστε, να είναι διαφορετικά; Και η ύλη αυτού του τεύχους αντανακλά την ίδια τη φύση του πανεπιστημίου, την εκπαίδευση και την πορεία της προς το μέλλον.

Στις σελίδες αυτού του τεύχους, περιέχονται πληροφορίες, αναλύσεις και προτάσεις για

τους νέους ανθρώπους, που θέλουν να κατακτήσουν τη ζωή, αλλά και για όλους εκείνους, που επιθυμούν να διατηρήσουν την ουσιαστική επαφή με τα πράγματα. Περιέχονται, επίσης, μέσα από την επανεξέταση των τρόπων και των μεθόδων συντονισμού και αξιοποίησης του προσφερόμενου εκπαιδευτικού έργου στα πανεπιστήμια της Ευρώπης, γνώμες και απόψεις για τη σχεδιαζόμενη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στο κοινό ευρωπαϊκό σπίτι. Μπορεί, άραγε, να ελπίζει κανείς σε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό μοντέλο κατάρτισης και παιδείας; Ή, μήπως, έχουμε χαθεί σε έναν νέο λαβύρινθο;

Κι όμως, ήδη δύο νέα παιδιά-τμήματα χαμογελούν στην ακαδημαϊκή ζωή του Α.Π.Θ. Η ίδρυση του Τμήματος Κινηματογράφου έρχεται να προσδώσει ένα νέο πλαίσιο στη μακρόχρονη σχέση της έβδομης τέχνης με την πόλη της Θεσσαλονίκης. Παράλληλα με αυτό έρχεται και η ίδρυση του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής Σχολής στη Βέροια. Μια ελπιδοφόρα ανάσα, τέλος, στο βεβαρημένο, από κτιριακής άποψης, πανεπιστήμιό μας, δίνουν τα νέα για την κτιριακή υποδομή του Τμήματος Γεωπονίας, την αξιοποίηση των δασικών εκτάσεων του Α.Π.Θ. στον Χολομώντα και πολλά άλλα.

Η συντακτική επιτροπή

Μια σύντομη αναφορά στο έργο που επιτελέστηκε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στον ερευνητικό και εκπαιδευτικό τομέα, στον τομέα των υποδομών και λειτουργίας του πανεπιστημίου, στην υλικοτεχνική υποδομή και στη φοιτητική μέριμνα με ιδιαίτερο σκέλος αυτό για άτομα με ειδικά προβλήματα. Παράλληλη παρουσίαση των εκδηλώσεων προβολής του πανεπιστημίου τόσο στην τοπική κοινωνία, όσο και στο διεθνή χώρο.

Μια χρονιά με πολύ κόπο, αλλά

Ενημέρωση του προσωπικού του Α.Π.Θ. από μέλη της Επιτροπής Ερευνών για νέα προγράμματα σε θέματα βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.

Πρωτοβουλία για συντονισμό και συνεργασία με τους φορείς της πόλης για θέματα που την αφορούν ανέλαβε το Α.Π.Θ.

Η πρυτανεία θεωρεί ότι ο απολογισμός συμβάλλει στη διαφάνεια και στην υπεύθυνη ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας και επομένως και στη διαμόρφωση της ανάλογης κριτικής.

Με αφορμή το νέο έτος 2005 στο παρακάτω κείμενο γίνεται μια σύντομη καταγραφή κατά τομείς της δραστηριότητας των πρυτανικών αρχών κατά το προηγούμενο ακαδημαϊκό έτος (Σεπτέμβριος 2003 έως Σεπτέμβριο 2004).

Ειδικότερα παρουσιάζονται:

Εκπαίδευση - έρευνα

- Οι προτάσεις των **Επιτροπών Παιδείας** που σχηματίστηκαν, ύστερα από ανοιχτή πρόσκληση στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, ομαδοποιήθηκαν και έχουν αποσταλεί για να ακολουθήσει διάλογος στο εσωτερικό του πανεπιστημίου.
- Προσωπικό της Επιτροπής Ερευνών επισκέφτηκε σε προγραμματισμένες ημερομηνίες τα τμήματα και ενημέρωσε τα μέλη τους για θέματα έρευνας. Ήδη λειτουργεί **υπηρεσία υποστήριξης ερευνητών**.
- Γίνεται αρχική **καταγραφή των ερευνητικών δραστηριοτήτων** του προσωπικού ανά γνωστικό αντικείμενο.
- Το Α.Π.Θ. έχει αναλάβει πρωτοβουλία για το **συντονισμό και τη στενότερη συνεργασία των φορέων** της πόλης, με πρώτη φάση την κοινή συμμετοχή στο νέο θεσμό των **πόλων καινοτομίας**.

Οργάνωση - διοίκηση

- Συντάχθηκε και δημοσιεύτηκε σε Φ.Ε.Κ. ο **οργανισμός λειτουργίας της Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης Περιουσίας** του Α.Π.Θ.

ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΧΡΟΝΙΑ (9/03-9/04)

και σημαντικά αποτελέσματα...

- Συντάχθηκε και είναι προς δημοσίευση ο **οργανισμός λειτουργίας της Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης**.
- Σε συνεργασία με τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης, αναμένεται η έγκριση λειτουργίας **Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών** στους χώρους του Α.Π.Θ.
- Έγινε αποδεκτό το αίτημα του Α.Π.Θ. για έναρξη συνομιλιών **μετατροπής του ΑΧΕΠΑ σε αμιγώς πανεπιστημιακό νοσοκομείο**, με το θέμα του ημιτελούς κτιρίου άμεσα συνδεδεμένο.
- Έχει υπογραφεί προεδρικό διάταγμα για **κατάργηση των Σχολών Υγείας και Γεωτεχνικών Επιστημών**.
- Έγινε σοβαρή προσπάθεια **ομοιογενοποίησης της μηχανοργάνωσης** των γραμματειών (30 από τις 42) και συντάχθηκε **ενιαίο πρωτόκολλο συντήρησης**.
- Στο πλαίσιο ανάπτυξης e-university, άρχισε η **ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων** ιδιαίτερου ενδιαφέροντος μεταξύ των υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης και των γραμματειών.
- Πραγματοποιούνται **μαθήματα διδασκαλίας ξένων γλωσσών** στο διοικητικό προσωπικό.
- Εκδόθηκε **κάρτα προσωπικού Α.Π.Θ.**, καθώς και **κάρτα υγείας** σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η επιτροπή Δημοσίων Σχέσεων, ύστερα από απόφαση της συγκλήτου (2764/31.8.2004), θα εισηγηθεί την **καθιέρωση ομοιόμορφου τύπου επιστολόχαρτου** για όλες τις πανεπιστημιακές μονάδες.
- Η εκδήλωση **προς τιμή των αποχωρούντων** από την ενεργό δράση επεκτάθηκε σε όλο το προσωπικό του πανεπιστημίου. Επίσης τιμώνται πλέον συστηματικά από τη σύγκλητο και από την πρυτανεία μέλη του προσωπικού και φοιτητές,

Η εκδήλωση προς τιμή των αποχωρούντων από την ενεργό δράση επεκτάθηκε σε όλο το προσωπικό του πανεπιστημίου.

Ο πρόεδρος του Α.Π.Θ. Ι. Αντωνόπουλος επέδωσε στον ολυμπιονίκη Αθ. Νικολαΐδη, ο οποίος είναι φοιτητής του Τ.Ε.Φ.Α.Α., τιμητική πλακέτα του Α.Π.Θ.

Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης

Φωτ.: photoreportage.

Αναμνηστική πλακέτα από τους αντιπρυτάνεις Αικ. Δούκα-Καμπιτογλου και Χ. Καλτσίκη στον υποψήφιο διδάκτορα του Τμήματος Γεωλογίας Μιχάλη Στύλλα, που έφτασε στο Έβερεστ.

Θεμελιώθηκε το κτίριο Φυτικής Παραγωγής στο Αγρόκτημα του Α.Π.Θ.

Ετοιμάστηκαν οι εγκαταστάσεις του νέου Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης στη Βέροια.

Με νέες εγκαταστάσεις εξοπλίστηκαν οι νησίδες ηλεκτρονικών υπολογιστών στην κεντρική βιβλιοθήκη του Α.Π.Θ. και σε πολλά τμήματα του πανεπιστημίου.

οι οποίοι **επιτυγχάνουν τιμητικές για το Α.Π.Θ. διακρίσεις.**

- Τέλος, η διοίκηση του πανεπιστημίου θεώρησε ότι όφειλε να δεχθεί πως **όλα τα άτομα** που απασχολούνται, είτε με άμεση είτε με έμμεση σχέση εργασίας («εργολάβου»), στις διάφορες θέσεις και πληρούν τις βασικές προϋποθέσεις του πρόσφατου νόμου **καλύπτουν πάγιες και διαρκείς ανάγκες.**

Υλικοτεχνική υποδομή

Κτιριακά

Έχοντας τελειώσει την **πλήρη καταγραφή κτήσης και χρήσης όλων των χώρων** του Α.Π.Θ. (τα συνοπτικά αποτελέσματα έχουν διανεμηθεί στα τμήματα για ενημέρωση) και με δεδομένο ότι ο χώρος της κεντρικής πανεπιστημιούπολης έχει προγραμματιστεί πλήρως:

- Έγιναν επιτρεπτές **αναδιατάξεις στο κτίριο διοίκησης**, ώστε να διευκολυνθούν οι διοικητικές υπηρεσίες.
- Μεταφέρθηκε το κυλικείο της Θεολογικής Σχολής σε νέο χώρο και στον παλιό **επεκτάθηκε το αναγνώστηριο.**
- Μεταφέρθηκε το **φωτοτυπείο του Τμήματος Εκδόσεων** στην Κεντρική Βιβλιοθήκη και στη θέση του θα αναπτυχθεί **μια μεγάλη αίθουσα διδασκαλίας** για τη Σχολή Ν.Ο.Π.Ε.
- Κτίσμα της Παιδαγωγικής Σχολής μετατράπηκε σε **δύο αίθουσες διδασκαλίας** και επίσης χώρος του ισογείου του «πύργου» διαμορφώνεται σε **μεγάλη αίθουσα** (200 θέσεων).
- Ενοικιάστηκε χώρος στη Δ.Ε.Θ. για τη **μεταφορά εργαστηρίων** του Τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.
- Σε ιδιαίτερο κτίριο του Γαλλικού Ινστιτούτου **ενοικιάστηκαν** και χρησιμοποιούνται **7 αίθουσες διδασκαλίας** για το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, εξαιτίας των αυξημένων υποχρεώσεών του. Η μεταφορά απελευθέρωσε επίσης **τρεις χώρους**, που τέθηκαν στη διάθεση της Φιλοσοφικής Σχολής.
- Θεμελιώθηκε το κτίριο Φυτικής Παραγωγής** στο Αγρόκτημα του Α.Π.Θ.
- Δημοπρατείται το κτίριο διάδοσης αποτελεσμάτων έρευνας**, το οποίο θα αποτελεί και το **συνεδριακό κέντρο του Α.Π.Θ.**
- Με συντονισμένες ενέργειες και την αμέριστη βοήθεια του Δήμου Βεροίας ετοιμάστηκαν οι **εγκαταστάσεις του νέου Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης.**
- Επιταχύνθηκε η επισκευή και **αναβάθμιση 16 αμφιθεάτρων.**
- Ανακαινίστηκε πλήρως ο **πανεπιστημιακός ξενώνας.**
- Τελείωσαν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και επίκειται η προκήρυξη του **κτιρίου εργαστηρίων Τ.Ε.Φ.Α.Α.** στη Θέρμη.
- Καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες να υπερνικηθούν δυσκολίες για την απομάκρυνση των καπνών από το οίκημα του δεύτερου **νέου Τμήματος του Κινηματογράφου.**
- Έχει δημοπρατηθεί η οριστική μελέτη του **κτιρίου του Τμήματος Θεάτρου**, στη Θέρμη.
- Έχουν αρχίσει προμελέτες για **κτίρια των Τμημάτων Πληροφορικής και Φαρμακευτικής.** Ήδη έχει εγκριθεί από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠ.Ε.Π.Θ. το κτιριολογικό.

Άλλες υποδομές

- Εγκαταστάθηκε **νέος εξοπλισμός στις νησίδες Η/Υ** των τμημάτων και δημιουργήθηκε νησίδα στην Κεντρική Βιβλιοθήκη για τους χρήστες.
- Έγινε **30 φορές γρηγορότερο το δίκτυο με ζεύξη Ethernet** υψηλής ταχύτητας 1 Gigabit/sec, **αλλάχθηκαν** όλα τα εστιάκα σημεία (hub) με γρήγορους διακόπτες (switches), και άρχισε η **σύνδεση και του νοσοκομείου ΑΧΕΠΑ**, που αποτελούσε χρόνιο αίτημα.
- Επεκτάθηκε το τηλεφωνικό δίκτυο** και σε οπτική ίνα και σε εσωτερικές εγκαταστάσεις.

Φωτ.: Νάντιας Στυλιανίδης

Συνεργασία του Α.Π.Θ. με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης για τη δημιουργία αθλητικών χώρων προς όφελος των φοιτητών και αθλητικών φορέων της Θεσσαλονίκης στη Θέρμη. Στη φωτογραφία παρουσιάζεται μακέτα των προτεινόμενων αθλητικών εγκαταστάσεων.

- Εξασφαλίστηκε **πρόσθετη χρηματοδότηση 3.000.000 €** από την Π.Κ.Μ. για προμήθεια επιστημονικού εξοπλισμού των τμημάτων και αναμένουμε σύντομα προκήρυξη του διαγωνισμού.
- Έγιναν ενέργειες και εγκρίθηκε από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. πρόσθετη χρηματοδότηση της Ιατρικής Σχολής ύψους 176.000 € για **επιστημονικό εξοπλισμό των κλινικών** που μεταφέρθηκαν στο Νοσοκομείο Παπαγεωργίου.
- Έγινε αποδεκτό το αίτημα του Α.Π.Θ. για επανέναρξη των συνομιλιών για την κατασκευή του **Αρχαιολογικού Εκπαιδευτικού Κέντρου** στη Βεργίνα.
- Με συντονισμένες ενέργειες φαίνεται να επιλύονται οι απαραίτητες γραφειοκρατικές διαδικασίες για την έγκριση του ρυμοτομικού των εγκαταστάσεων της **Κτηνιατρικής στο Κολχικό**.
- Από το Υφυπουργείο Αθλητισμού παραδόθηκε πλήρης μελέτη για την κατασκευή **στίβου ολυμπιακών διαστάσεων** με τις απαραίτητες βοηθητικές εγκαταστάσεις στη Θέρμη.
- Σε συνεργασία με τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης θα αρχίσουν στη Θέρμη οι εργασίες για την **επίστρωση με χορτοτάπητα του γηπέδου ποδοσφαίρου** και η κατασκευή ενός νέου.
- Σε συνεργασία με τον Ο.Υ.Α.Θ. και το Δήμο Θέρμης προχωρά προς οριστική λύση το θέμα της **αποχέτευσης των εγκαταστάσεών μας στη Θέρμη**.

Συνθήκες διαβίωσης

- Αλλάζει από φέτος το μέσο θέρμανσης **από πετρέλαιο σε αέριο**, με θετικά αποτελέσματα στην οικονομία και στο περιβάλλον.
- Σε συνεργασία με τη Δ.Ε.Η., έγινε ανασχεδιασμός της μελέτης για την **αντικατάσταση του δικτύου μέσης τάσης** της πανεπιστημιούπολης.
- Στην ταράτσα του κτιρίου Καραθεοδωρή (Διοίκησης) εγκαταστάθηκε **σταθμός μέτρησης της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας**. Οι μέχρι στιγμής μετρήσεις είναι καθησυχαστικές.
- **Καθαριότητα:** Αγοράστηκε νέος κάδος συμπίεσης απορριμμάτων. Έτσι μειώθηκε ακόμη περισσότερο η χρήση της πλαστικής σακούλας και οι εξωτερικοί χώροι του πανεπιστημίου είναι καθαροί. Δυστυχώς στους εσωτερικούς χώρους και στους τοίχους δεν υπήρξε σημαντική βελτίωση, παρόλο που υπάρχει συνεργείο για τον καθαρισμό των τοίχων από τα συνθήματα. Αυτό οφείλεται κυρίως στις αφισοκολλήσεις. Ζητούμε για άλλη μια φορά οι φοιτητές να προτείνουν λύσεις, ώστε να εκλείψει η απαράδεκτη, σε ορισμένες περιπτώσεις, κατάσταση. Για τους «εξωτερικούς» αφισοκολλητές (φροντιστήρια, κέντρα διασκέδασης κτλ.) έχουμε αρχίσει τη διαδικασία της μήνυσης για ρύπανση.
- **Ανακύκλωση:** Ολοκληρώθηκε το πιλοτικό πρόγραμμα **ανακύκλωσης χαρτιού** και προχωρά η β' φάση. Σε συνεργασία με τα κυλικεία, θα ακολουθήσει η

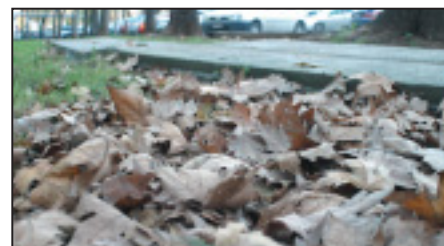

Φωτ.: photoreportage

Σύμβαση παροχής φυσικού αερίου υπέγραψε το Α.Π.Θ. με το Υπουργείο Ανάπτυξης. Εκτιμάται ότι με τον τρόπο αυτό θα επέλθει μείωση των ρύπων κατά 8,5 t οξειδίου του θείου και 1,3 t οξειδίου του αζώτου.

Ολοκληρώθηκε το πιλοτικό πρόγραμμα ανακύκλωσης χαρτιού και προχωρά η β' φάση. Θα ακολουθήσει η ανακύκλωση αλουμινίου και θα ξεκινήσει η ανακύκλωση χαλασμένων Η/Υ.

Μέτρα για τη φυτική ανακύκλωση των πεσμένων φύλλων των δένδρων και των άλλων αποδομούμενων φυτικών υλικών πήρε η διοίκηση του Α.Π.Θ. συμβάλλοντας έτσι στην καθαριότητα των χώρων του πανεπιστημίου.

φωτ.: photo-reportage.

Ενισχύει τις δραστηριότητές του στον τομέα της ανακύκλωσης το Α.Π.Θ. με την υπογραφή της Προγραμματικής Σύμβασης Συνεργασίας με το Σύνδεσμο Ο.Τ.Α. Μείζονος Θεσσαλονίκης.

Αξιοποίηση του ημιτελούς κτιρίου των παραπληγικών προσωρινά ως χώρου στάθμευσης για την αποσυμφόρηση της πανεπιστημιούπολης από τα σταθμευμένα αυτοκίνητα.

Άρχισαν οι εργασίες στη Φοιτητική Λέσχη για ανανέωση εξοπλισμού και εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος σίτισης.

Εκδόθηκε ενιαίος πληροφοριακός οδηγός που διανέμεται σε όλους τους πρωτοετείς, ώστε οι οδηγοί σπουδών των τμημάτων να περιέχουν μόνον ειδικές πληροφορίες.

ανακύκλωση αλουμινίου, ενώ σε συνεργασία με τον Ο.Τ.Α. Μείζονος Θεσσαλονίκης θα ξεκινήσει η **ανακύκλωση χαλασμένων Η/Υ**. Στην ίδια προσπάθεια θα πρέπει ενδεχομένως να προσθέσουμε και την εγκατάσταση και λειτουργία **κάδων «κομποστοποίησης»** φύλλων και κλάδων, ώστε το Α.Π.Θ. να έχει το δικό του φυσικό λίπασμα.

- **Πράσινο:** Η κάλυψη με πράσινο **αυξήθηκε κατά 15-20%**, ενώ φυτεύτηκαν περισσότερα από 300 δέντρα και δενδρύλλια, και εμπλουτίστηκε η λιμνούλα στο κέντρο της πανεπιστημιούπολης με νούφαρα.
- **Κυκλοφοριακό:** Με δεδομένο τον περιορισμένο ελεύθερο χώρο στην πανεπιστημιούπολη, έγιναν ορισμένες **μικρές διαπλάτυνσεις και διαμορφώθηκαν διάφοροι χώροι**, όπως ο περίγυρος του Μετεωροσκοπείου και το από την οδό Καυτανζόγλου ισόγειο του ημιτελούς «κτιρίου των παραπληγικών», ενέργειες που έδωσαν **περισσότερες από 200 νέες θέσεις** στάθμευσης. Πρόσθετα, προχωρούν οι διαδικασίες και σύντομα θα ετοιμαστεί η διακήρυξη για την κατασκευή του **υπόγειου χώρου στάθμευσης στην Πλατεία του Χημείου, 1100** περίπου θέσεων.
- **Ασφάλεια:** Ενισχύθηκε η νυχτερινή φύλαξη με άτομα ειδικευμένα στην **επικοινωνία με χρήστες**, ώστε να είναι ευκολότερη η προσέγγισή τους, ενώ παράλληλα έγιναν ειδικά **σεμινάρια στους φύλακες** και **ενισχύθηκε ο φωτισμός** σε μερικά σημεία, διαδικασία που συνεχίζεται. Επίσης, καθιερώθηκαν **μαθήματα πυρόσβεσης** στους υπεύθυνους των κτιρίων.

Εξεύρεση νέων χώρων

- Δικαστικές ενέργειες για την εκδίωξη καταπατητών από τον ιδιοκτησιακό μας χώρο στη **θέση Πολύζοβα**.
- Διαπραγματεύσεις με το **Δήμο Λαγκαδά** για παραχώρηση 150 στρεμμάτων δίπλα στα Λουτρά, με την προϋπόθεση ότι θα δεχθούν τμήματά μας να εγκατασταθούν εκεί (στόχος που μέχρι στιγμής δεν έχει γίνει εφικτός).
- Αίτημα για εγκατάσταση **σειράς μουσείων στο χώρο της Δ.Ε.Θ.**, σε περίπτωση μετακίνησης και μετατροπής του σε χώρο πολιτισμού και πρασίνου.
- Διεκδίκηση **χώρου στο στρατόπεδο Π. Μελά** για συνολική εγκατάσταση του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών.
- Προώθηση διαδικασιών **ανοικοδόμησης παλιών κτιρίων**, που διαθέτουμε ως κληροδοτήματα. **Δημοπρατήθηκε** ήδη η ανέγερση κτιρίου σε οικόπεδο στο Χορτιάτη.
- Μετά από συζήτηση στη σύγκλητο, αποφασίστηκε να γίνουν **ενέργειες για τα στρατόπεδα Νταλίπη και Κόδρα, το στρατιωτικό αεροδρόμιο στο Σέδες** και για το **χώρο της Δ.Ε.Θ.** (συντάχθηκαν τα σχετικά έγγραφα).

Φοιτητική μέριμνα

- Άρχισε στην **Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη** (Π.Φ.Λ.) η διαδικασία **εφαρμογής κανονισμών HACCP** (Hazard Analysis Critical Control Points) για αγορά οργάνων, ειδικό προσωπικό, πρόβλεψη στους διαγωνισμούς τροφίμων κ.ά.
- Άρχισε **επέκταση του κτιρίου της Π.Φ.Λ.**, με προοπτική τη νέα χρονιά να υπάρξει πλήρης ανανέωση εξοπλισμού και εφαρμογή HACCP σε ολόκληρο το σύστημα φαγητού (παραλαβή – αποθήκευση – παρασκευή – διανομή).
- Ανακαινίστηκαν **αποδυτήρια φοιτητών και φοιτητριών** στο Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο.
- Υποστηρίχτηκε η **συμμετοχή των αθλητικών ομάδων** σε όλα τα πανελλήνια φοιτητικά πρωταθλήματα, με κάλυψη των εξόδων μετακίνησης και διαμονής και με την αγορά στολών με το σήμα του Α.Π.Θ.
- Λειτουργήσε **δίκτυο πυρόσβεσης με θαλασσινό νερό** στις κατασκηνώσεις μας στο Ποσειδί.
- Ζητήθηκε από το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας η **ανέγερση φοιτητικής εστίας** 100-150 κλινών στο Αγρόκτημα.
- Εκδόθηκε **ενιαίος πληροφοριακός οδηγός** που διανέμεται σε όλους τους

πρωτοετείς, ώστε οι οδηγοί σπουδών των τμημάτων να περιέχουν μόνον ειδικές πληροφορίες.

- Εγκρίθηκε από τη σύγκλητο η δημιουργία **Ταμείου Υποστήριξης Φοιτητών** και η επιτροπή που ορίστηκε, ετοιμάζει το καταστατικό.
- Με το πρόγραμμα «Φοιτητικό Παρατηρητήριο» προσπαθούμε να προσδιορίσουμε **τα προβλήματα του φοιτητικού μας δυναμικού** και να βγάλουμε συμπεράσματα για διάφορες δραστηριότητες. Ήδη δόθηκαν στη δημοσιότητα ορισμένα στοιχεία.
- Ενισχύθηκε ο θεσμός της **Φοιτητικής Εβδομάδας**, που τη χρονιά που πέρασε ήταν αφιερωμένη στην ολυμπιακή εκεχειρία.
- Έγινε, με τη βοήθεια των γραμματειών των τμημάτων, **καταγραφή των εργαζόμενων φοιτητών** για το 2003-2004, ώστε να τεθεί το πρόβλημα στις σωστές του βάσεις και να εξευρεθούν τρόποι επίλυσης των όποιων προβλημάτων.
- Έχει αρχίσει, και ελπίζουμε να είναι έτοιμη στο τέλος Απριλίου, μια έρευνα του Γραφείου Διασύνδεσης για την **επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων μας**, σε πρώτη φάση της τριετίας 1998-2000.

Η Φοιτητική Εβδομάδα ήταν αφιερωμένη στην ολυμπιακή εκεχειρία.

Ενέργειες για φοιτητές με αναπηρία

- Επιταχύνθηκαν οι διαδικασίες και, πέρα από τις υπάρχουσες ράμπες, άρχισαν τοποθετήσεις ειδικών **επίτοιχων διαδρόμων**, καθώς και αναπλάσεις ανελκυστήρων.
- Παραγγέλθηκαν και έχουν ήδη τοποθετηθεί ειδικές **πλάκες-οδηγοί** για τα πεζοδρόμια.
- Ζητήθηκε από τον Ο.Α.Σ.Θ. να ρυθμίσει **τις δυσκολίες στις στάσεις** των γραμμών που κινούνται από και προς το Α.Π.Θ., ώστε να είναι πρόσφορες για επιβίβαση και αποβίβαση φοιτητών με κινητικά προβλήματα.
- Καθορίστηκαν **ειδικοί χώροι στάθμευσης** σε όσες περιπτώσεις αυτό ζητήθηκε.
- Διαμορφώθηκε στη νέα πτέρυγα της βιβλιοθήκης ειδικός χώρος με **φωνητικούς αναγνώστες και εκτυπωτές στη γραφή Μπρέιλ**.
- Εκδόθηκαν **οδηγίες για τον τρόπο εξέτασης** φοιτητών που δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν πλήρως στην κλασική εξέταση.
- Μετά την αγορά του προγράμματος Blackboard, ιδρύθηκε στην Κεντρική Βιβλιοθήκη **μονάδα υποστήριξης ηλεκτρονικών μαθημάτων** και από τις αρχές Μαΐου η πρυτανεία έχει ειδοποιήσει τα τμήματα για τη δυνατότητα δημιουργίας τέτοιων μαθημάτων για φοιτητές με ειδικά προβλήματα.

Έχουν τοποθετηθεί ειδικές πλάκες-οδηγοί στα πεζοδρόμια για τη διευκόλυνση της κίνησης των τυφλών.

Ανακαινίστηκαν αποδυτήρια φοιτητών και φοιτητριών στο Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο.

Για τους φοιτητές με κινητικά προβλήματα τοποθετήθηκαν πέρα από τις υπάρχουσες ράμπες και ειδικοί επίτοιχοι διάδρομοι.

Το Α.Π.Θ. φιλοξένησε την 47η Σύνοδο Πρυτάνεων και Προέδρων Διοικουσών Επιτροπών των ελληνικών Α.Ε.Ι. στη Βέροια.

Μια ψηφιακή ξενάγηση στη Βεργίνα του Φιλίππου και του Αλεξάνδρου με την αξιοποίηση του πλούσιου αρχείου του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας.

Έκθεση με τίτλο «Ο Ελληνισμός της Αυστραλίας», σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο La Trobe της Αυστραλίας παρουσία του προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Διεθνώς αναγνωρισμένες προσωπικότητες προσκεκλημένες του Α.Π.Θ. Ο Noam Chomsky μιλά σε ένα κατάμεστο αμφιθέατρο για την πολιτική των Η.Π.Α. στο Ιράκ.

- Από την Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής δημιουργούνται **ειδικές ομάδες φοιτητών-εθελοντών**. Αγοράστηκαν μαγνητόφωνα και ήδη κωφοί βοηθούνται από φοιτητές στην απομαγνητοφώνηση μαθημάτων με τη βοήθεια της νοηματικής.
- Ορίστηκαν μέλη Δ.Ε.Π. των διαφόρων τμημάτων ως **σύμβουλοι**.
- Έχουν αγοραστεί **φωνητικοί αναγνώστες** στα Τμήματα Ψυχολογίας, Προσχολικής Αγωγής και Δημοτικής Εκπαίδευσης και γίνονται διαπραγματεύσεις για την αγορά του νέου λογισμικού, που έχει ενσωματωμένο το σχετικό πρόγραμμα.
- Συντάχθηκε **οδηγός με το νομικό πλαίσιο και τα δικαιώματα** των φοιτητών αυτών.
- Συνεχίζεται η κατασκευή των **ειδικών WC**.

Πανεπιστήμιο και κοινωνία

- Στις 15 Οκτωβρίου του 2003 πραγματοποιήθηκε, με προσκεκλημένους και φορείς της πόλης, ανοιχτή εκδήλωση με θέμα «πανεπιστήμιο και κοινωνία», με σκοπό την ενημέρωση όλων, αφενός για τα προβλήματα του Α.Π.Θ. και αφετέρου για τη συμβολή του στην ανάπτυξη της πόλης και της περιοχής.
- Διοργανώσαμε τον περασμένο Σεπτέμβριο, με μεγάλη επιτυχία, **την 47η Σύνοδο Πρυτάνεων** και Προέδρων Διοικουσών Επιτροπών των ελληνικών Α.Ε.Ι. στη Βέροια.
- Σε συνεργασία με τη Γραμματεία Νέας Γενιάς θα γίνει στην πόλη **λαμπαδηδρομία και εκδήλωση για να σηματοδοτήσει** την έναρξη της Φοιτητικής Εβδομάδας του 2005.
- Σε συνεργασία με την Αντιδημαρχία Πολιτισμού η **συμφωνική μας ορχήστρα** μετέχει στα φετινά «Δημήτρια» (έδωσε ήδη συναυλία στο Μέγαρο Μουσικής στις 7 Νοεμβρίου 2004). Επισημαίνεται η **εμφάνισή της στην έδρα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου** στο Λουξεμβούργο, ως επίσημης προσκεκλημένης στην τελετή υποδοχής των δικαστών των νέων κρατών-μελών της Ε.Ε., στις 30 Ιουνίου 2004.
- Υπογράφεται άμεσα με την Αναπτυξιακή Εταιρεία του Νομού Χαλκιδικής **ίδρυση Δασικού Μουσείου** στο Χολομώντα.
- Σε συνεργασία με την ΕΤ-3, άρχισε η **παραγωγή σειράς εκπομπών** με τίτλο «Καλησπέρα σας, κύριε καθηγητά» και πρώτο «φιλοξενούμενο» τον καθηγητή Εμμανουήλ Κριαρά. Σχεδιάζεται επίσης άλλη σειρά σχετικά με τις ιστορικές σχολές.
- Κυκλοφόρησε **σύμπυκνος δίσκος (CD)** με περιεχόμενο **ξενάγηση στα μνημεία της Βεργίνας** και επίκειται η αγγλική του έκδοση.
- Εκδόθηκε τιμητικός **τόμος για τον Κ. Καραθεοδωρή**, που περιέχει 50 ανέκδοτες επιστολές του προς συναδέλφους του.
- Στον τομέα της **πολιτιστικής συνεργασίας** είναι ιδιαίτερης σημασίας η έκθεση με τίτλο «Ο Ελληνισμός της Αυστραλίας», σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο La Trobe της Αυστραλίας.
- Για την ευρύτερη ενημέρωση σε θέματα **αιμοδοσίας** διοργανώνεται από φέτος ειδική ημερίδα.
- Το Α.Π.Θ. θα συνεργαστεί με το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας στη **λειτουργία του Ανοιχτού Πανεπιστημίου της Επαρχίας Λαγκαδά**.
- Ενισχύσαμε με όλες μας τις δυνάμεις προσπάθειες των τμημάτων για **προσκλήσεις και απονομή τιμητικών διακρίσεων** σε διεθνώς αναγνωρισμένες προσωπικότητες από τον ακαδημαϊκό κυρίως χώρο. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά τους: Noam Chomsky, Eric Hobsbawm, William Ian McDonald, Guntram Koch, Κωσταντίνο Μπαλάνη.

Όσα επιγραμματικά αναφέρθηκαν, έγιναν με πολλή δουλειά και με τη βοήθεια όλων των υπηρεσιών και των επιτροπών του Α.Π.Θ., αλλά και πολλών συναδέλφων. Τους ευχαριστούμε όλους.

Τα θετικά και τα αρνητικά στις πανεπιστημιακές σπουδές κατέγραψε έρευνα στο Α.Π.Θ. Οι φοιτητές, αν και ικανοποιημένοι από το γενικό επίπεδο σπουδών, επισημαίνουν προβλήματα και αδυναμίες. Σε αντίθεση με παλαιότερες εποχές εμφανίζονται περισσότερο προσηλωμένοι στις σπουδές τους και λιγότερο σε γενικότερα κοινωνικά θέματα, ενώ φαίνονται να προβληματίζονται έντονα για το επαγγελματικό τους μέλλον. Όσο για τα ενδιαφέροντα και τις κοινωνικές τους ευαισθησίες, αυτές δεν μοιάζουν να είναι διαφορετικές από της υπόλοιπης ελληνικής κοινωνίας.

ΑΥΣΤΗΡΗ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Ρεπορτάζ
Ευγενία Πατρώνη

Η ικανοποίηση σκιάζεται από προβλήματα και ανησυχίες

Ικανοποιημένοι εμφανίζονται να είναι οι δύο στους τρεις φοιτητές από το επίπεδο των σπουδών τους στο πανεπιστήμιο. Οι γνώσεις που τους παρέχονται και ο τρόπος που αυτές προσφέρονται σε γενικές γραμμές καλύπτουν τις βασικές απαιτήσεις. Δεν ισχύει όμως το ίδιο και για επιμέρους τομείς της εκπαίδευσης ή της διοικητικής υποστήριξης.

Οι φοιτητές επισημαίνουν πολλά προβλήματα στην υλικοτεχνική υποδομή και κυρίως στις αίθουσες διδασκαλίας και στον εργαστηριακό εξοπλισμό, στον τρόπο λειτουργίας των γραμματειών των τμημάτων τους, στο χρόνο διάθεσης των εκπαιδευτικών συγγραμμάτων τους και σε προσφερόμενες υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής.

Από την άλλη εμφανίζουν άγνοια σχετικά με τη διοικητική διάρθρωση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και τον τρόπο λειτουργίας όχι μόνο των οργάνων του πανεπιστημίου αλλά και των δικών τους φοιτητικών συνδικαλιστικών οργάνων.

Αυτά κατέδειξε έρευνα που διεξήχθη σε δείγμα 2.300 φοιτητών με στόχο να δημιουργήσει την εικόνα του φοιτητή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και να φωτίσει όλες τις πλευρές της φοιτητικής ζωής, τα προβλήματα και την ανησυχία των φοιτητών.

Καθώς πριν από την αντιμετώπιση των προβλημάτων προηγείται η καταγραφή τους, η έρευνα αυτή αποτελεί ένα πρώτο βήμα της προσέγγισης των καθημερινών, αλλά και των μεγαλύτερων προβλημάτων των φοιτητών με στόχο πάντα την επίλυσή τους. Η έρευνα εκπονήθηκε από ομάδα ερευνητών με επικεφαλής τον κ. **Θ. Χατζηπαντελή**, καθηγητή του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και υπεύθυνο του «Παρατηρητηρίου Α.Π.Θ.» και παρουσιάστηκε από τον ίδιο καθώς και από τον πρύτανη, καθ. Ι. Αντωνόπουλο, τον περασμένο Οκτώβριο.

Τα στοιχεία της έρευνας αφορούν τη μελέτη των στάσεων και των διαθέσεων

Η ικανοποίηση σκιάζεται από προβλήματα και ανησυχίες

των φοιτητών του Α.Π.Θ. και αναφέρονται στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και στις θέσεις που υιοθετούν για παραμέτρους της πανεπιστημιακής και κοινωνικής ζωής στη Θεσσαλονίκη.

Η έρευνα κάλυψε μια πληθώρα θεμάτων μεταξύ των οποίων η αξιολογική κατάσταση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στο Α.Π.Θ., η στάση τους απέναντι σε θεσμούς του πανεπιστημίου και της κοινωνίας, το ενδιαφέρον για την πολιτική ζωή και το φοιτητικό συνδικαλισμό, το βαθμό ενημέρωσης για τις δραστηριότητες των οργάνων του πανεπιστημίου, καθώς επίσης και τις συνήθειες αναφορικά με τα ηλεκτρονικά και ψηφιακά μέσα επικοινωνίας.

Τα προβλήματα

Στον άξονα των πανεπιστημιακών προβλημάτων υπερτερεί ο ελλιπής εξοπλισμός των εργαστηρίων, η χαμηλή χρηματοδότηση του ιδρύματος και οι κακές σχέσεις διδασκόντων και διδασκομένων, ενώ ακολουθούν η καθαριότητα και η στάθμευση εντός του πανεπιστημιακού χώρου.

Για την επίλυση των προβλημάτων που συναντούν, οι φοιτητές κρατούν διάφορες στάσεις με κύριες κατευθύνσεις την ανάθεση της επίλυσης στην πρωτοβουλία των αρμοδίων (39,8%) και την αντίθετη στάση της προσωπικής ανάμειξης στην επίλυση με την επισήμανση του προβλήματος στους αρμόδιους (ο ένας στους τρεις). Επίσης ένα ποσοστό (5%) απευθύνεται στην τηλεόραση ή στο ραδιόφωνο.

Από τη ζωή της Θεσσαλονίκης φαίνεται ικανοποιημένο το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών (οι δύο στους τρεις), ενώ σε ζητήματα που αφορούν τις σπουδές τους οι φοιτητές είναι ικανοποιημένοι όσον αφορά τις γενικές υπηρεσίες, τα κυλικεία, τους χώρους και τις προσωπικές σχέσεις, το εισόδημα και τις καθεαυτό σπουδές, αλλά είναι λιγότερο ικανοποιημένοι με τις αίθουσες διδασκαλίας, τη λειτουργία των γραμματειών, τις υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής και τους χώρους στάθμευσης.

Ένα σημαντικό στοιχείο της έρευνας αποτελεί ο βαθμός ικανοποίησης από τις επαγγελματικές προοπτικές. Μόνο το 45% εμφανίζεται ικανοποιημένο, ενώ τη μεγαλύτερη ανησυχία έχουν οι φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών, Μ.Μ.Ε., Τ.Ε.Φ.Α.Α. Θεσσαλονίκης και Σερρών.

Μικρογραφία της ελληνικής κοινωνίας

Αναφορικά με τα όργανα του Α.Π.Θ. η συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών εμφανίζεται να αγνοεί τη δραστηριότητά τους, ενώ απέναντι στους κοινωνικούς θεσμούς οι απόψεις τους συντάσσονται περισσότερο με αυτές των εφημερίδων, του προέδρου της Δημοκρατίας, της τηλεόρασης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και λιγότερο με της αστυνομίας, των κομμάτων, της Βουλής, των βουλευτών και των συνδικάτων.

Στα ζητήματα της επικαιρότητας που τραβούν το ενδιαφέρον των φοιτητών προσμετρώνται η παιδεία, ο πολιτισμός και οι ανθρώπινες σχέσεις και λιγότερο οι Ολυμπιακοί Αγώνες, τα ιδιωτικά πανεπιστήμια και ο ελληνοτουρκικός διάλογος.

Τέλος, στις φοιτητικές εκλογές τα πρωτεύοντα κριτήρια που καθορίζουν την επιλογή της παράταξης είναι τα ιδιαίτερα προβλήματα κάθε τμήματος, οι υποψήφιοι που συγκροτούν το ψηφοδέλτιο, αλλά και η γενικότερη κοινωνική κατάσταση.

Στο επόμενο διάστημα η ερευνητική ομάδα θα παρουσιάσει και τα στοιχεία που αφορούν την ειδική αξιολόγηση παραμέτρων των σπουδών, κριτηρίων και πηγών πληροφορίας όσον αφορά την επιλογή των τμημάτων. Η έρευνα αυτή διεξήχθη τον Μάιο και Ιούνιο του 2004 σε όλα τα τμήματα στο δεύτερο και στο τελευταίο εξάμηνο φοίτησης.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΕ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Μάθημα του νέου Τμήματος Κινηματογράφου στο Μουσείο του Κινηματογράφου, σε αίθουσα του κτιρίου Δ' στο λιμάνι.

Τμήμα Κινηματογράφου

Ο νεοσσός της Σχολής Καλών Τεχνών

Ρεπορτάζ |
Ευγενία Πατρώνη

Από την αρχή του ακαδημαϊκού έτους δύο νέα τμήματα συγκαταλέγονται στο δυναμικό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου, το Τμήμα Κινηματογράφου της Σχολής Καλών Τεχνών και το Τμήμα Χωροταξίας και Ανάπτυξης του Πολυτεχνείου.

Απαντώντας σε μια πάγια απαίτηση της ελληνικής κοινωνίας, το Τμήμα Κινηματογράφου έρχεται να καλύψει το κενό που υπήρχε στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς η Ελλάδα ήταν ίσως η μόνη από τις ευρωπαϊκές χώρες που δεν διέθετε παρόμοιο τμήμα.

Στόχος του τμήματος είναι να καλλιεργήσει και να προαγάγει την κινηματογραφική τέχνη στο πλαίσιο μιας ευρύτερης οπτικοακουστικής εκπαίδευσης, αλλά στην ουσία να αναβαθμίσει το πολιτιστικό τοπίο στον τομέα του κινηματογράφου στην Ελλάδα. Οι απόφοιτοι του τμήματος θα είναι οπλισμένοι όχι μόνο με την καλλιτεχνική καλλιέργεια, αλλά και με την επιστημονική γνώση και επαγγελματική κατάρτιση.

Δομή και ευκαιρίες του τμήματος

Το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος οργανώθηκε, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία από τα προγράμματα άλλων σχολών κινηματογράφου της Ευρώπης και την Αμερικής. Είναι δομημένο έτσι ώστε να δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να αποκτήσουν αφενός μια καλλιτεχνική πρακτική και αφετέρου μια επιστημονική και θεωρητική παιδεία. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω μιας διαίρεσης κατευθύνσεων με έντονα εφαρμοσμένο χαρακτήρα. Ανάμεσα στις οκτώ κατευθύνσεις που μπορεί να επιλέξει ο φοιτητής του τρίτου έτους περιλαμβάνονται:

- η θεωρία του κινηματογράφου,
- η σκηνοθεσία,
- το σενάριο,
- η διεύθυνση φωτογραφίας,
- η παραγωγή,

Το Τμήμα Κινηματογράφου παρά τους 6 μόλις μήνες της ζωής του, αναδεικνύεται σε ένα από τα τμήματα με τις πιο ευοίωνες προοπτικές. Με σχεδόν λυμένο το κτιριακό του πρόβλημα, έχει ήδη μια καλή υποδομή και έχει κερδίσει τη στήριξη και συνεργασία πολιτιστικών και καλλιτεχνικών φορέων.

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας & Ανάπτυξης

Μεγαλώνει η Πολυτεχνική Σχολή

Το νέο τμήμα στεγάζεται στη Βέροια, σε χώρους του πρώην στρατοπέδου της Αγίας Βαρβάρας που αναμορφώθηκαν για να ανταποκριθούν στις ανάγκες λειτουργίας του νέου τμήματος. Το Τμήμα, έχοντας τη στήριξη όλων των τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής, του Δήμου Βεροίας και των τοπικών φορέων, έχει οργανώσει τα προγράμματα σπουδών του και έχει συγκροτήσει την υλικοτεχνική και εκπαιδευτική υποδομή του.

Ρεπορτάζ

Κατερίνα Παλιγιάννη

Με το ξεκίνημα της φετινής ακαδημαϊκής χρονιάς ένα νέο τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. άνοιξε τις πύλες του στους νεοεισαχθέντες φοιτητές. Το νεοσύστατο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης ανήκει στην Πολυτεχνική, αλλά έχει έδρα τη Βέροια. Από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας του εκφράζει μια οργανωμένη και επιστημονικά συγκροτημένη κοινότητα εκπαίδευσης.

Το ιστορικό

Η πρώτη προσπάθεια για τη δημιουργία ανάλογου τμήματος στην Πολυτεχνική Σχολή του Α.Π.Θ. έγινε πριν από 5 περίπου χρόνια, αλλά δεν καρποφόρησε. Απρόσμενα πέρυσι το αρμόδιο υπουργείο εξέτασε καλύτερα την πρόταση που είχαν καταθέσει οι αρχές του Α.Π.Θ. και αποφάσισε την ίδρυση του τμήματος και την άμεση λειτουργία του.

Αμέσως μετά η κοσμητεία της Πολυτεχνικής Σχολής όρισε μια επιτροπή συντονισμού και διαχείρισης του νέου Τμήματος

Τμήμα Κινηματογράφου

Στο Μουσείο του Κινηματογράφου, οι φοιτητές του νέου τμήματος θα έχουν κάθε ευκαιρία να γνωρίσουν «από πρώτο χέρι» την ιστορία του κινηματογράφου.

- το μοντάζ,
- η ενδυματολογία και σκηνογραφία και
- ο ήχος.

Έτσι, οι απόφοιτοι του τμήματος μπορούν να απασχοληθούν σε μια πληθώρα τομέων που σχετίζονται με την κινηματογραφική δημιουργία.

Το τμήμα, αν και έχει μόλις ένα εξάμηνο ζωής, κατάφερε να επιλύσει ορισμένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που συνοδεύουν τη γένεση ενός νέου τμήματος. Το διδακτικό του προσωπικό, αποτελούμενο από μέλη Δ.Ε.Π. άλλων σχολών και διδάσκοντες με το Π.Δ. 407, χαρακτηρίζεται από ενθουσιασμό και διάθεση για προσφορά σε ένα τμήμα που δημιουργήθηκε με όλες τις προδιαγραφές και με προοπτική όχι μόνο να ξεπεράσει γρήγορα τα πάγια προβλήματα που συνοδεύουν κάθε καινούργιο τμήμα στο πρώτο διάστημα της δημιουργίας του αλλά πολύ περισσότερο να ξεχωρίσει και να διακριθεί.

Βρήκε αμέσως στέγη

Παρά το γεγονός ότι η Σχολή Καλών Τεχνών, στην οποία υπάγεται το νεοδημιουργηθέν τμήμα, αντιμετωπίζει χρόνια προβλήματα με τη στέγαση των τμημάτων, το Τμήμα Κινηματογράφου στάθηκε τυχερό από την αρχή, όχι μόνον επειδή θα καρπωθεί τη δωρεά ενός κτιριακού χώρου 10.200 m² από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού, αλλά και επειδή πριν ακόμη το δικό του κτίριο γίνει λειτουργικό, στεγάζεται σε έναν από του καλύτερους σε υποδομές και αισθητική χώρους της Θεσσαλονίκης. Πρόκειται για το Μουσείο Κινηματογράφου στις προβλήτες του λιμανιού. Η αντιπρύτανης Αικ. Δούκα-Καμπιτόγλου, πρόεδρος του τμήματος, δηλώνει: «Το τμήμα στάθηκε τυχερό με την έννοια ότι ελάχιστα τμήματα σε οποιοδήποτε άλλο πανεπιστήμιο της Ελλάδας είχαν την τύχη να έχουν δικό τους

Το νέο κτίριο που παραχωρήθηκε από το Δήμο Βέροιας, στο νεότευκτο Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης.

Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, η οποία μετεξελιχθηκε στα τέλη του Ιουλίου στην προσωρινή γενική συνέλευση με την προσθήκη 2 επιπλέον μελών. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της συγκρότησε 3 βασικές επιτροπές:

- Επιτροπή Οργάνωσης Σπουδών (19 μέλη),
- Επιτροπή Χώρων και Βασικού Εξοπλισμού (9 μέλη),
- Επιτροπή Διαχείρισης Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. (4 μέλη).

Στις επιτροπές αυτές συμμετείχαν 30 καθηγητές από όλα τα τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής με σχετικά γνωστικά αντικείμενα, μεταξύ των οποίων και δύο από τα οικονομικά τμήματα

του Α.Π.Θ. και του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ενώ πρόεδρος της προσωρινής γενικής συνέλευσης ορίστηκε ο καθηγητής της Περιφερειακής Ανάπτυξης και Πολεοδομίας-Χωροταξίας του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών Νίκος Ροδολάκης.

Υλικοτεχνική και εκπαιδευτική υποδομή

Βασικό κριτήριο χωροθέτησης του νέου τμήματος κοντά στην πόλη της Βέροιας αποτέλεσε η παραχώρηση χώρων του πρώην στρατοπέδου της Αγίας Βαρβάρας και η θέληση και αμέριστη συμπαράσταση των τοπικών φορέων και ειδικότερα

κτίριο 10.200 m². Η ανακαίνιση του κτιρίου θα εξαρτηθεί από τη ροή κονδυλίων, αλλά με αισιοδοξία μπορούμε να πούμε ότι θα ξεκινήσει άμεσα. Έδη έχουν ανακαινισθεί τα 200 m².

Στο ίδιο πνεύμα κινείται και η παρατήρηση της Α. Βουτυρά, κοσμήτορα της Σχολής Καλών Τεχνών: «Βέβαια είναι δύσκολο να στεγάζονται οι φοιτητές σε προσωρινές εγκαταστάσεις, αλλά το τμήμα είναι σε πολύ καλή θέση σε σχέση με το πώς ξεκίνησαν άλλα τμήματα. Σε αυτό βοηθά η εμπειρία. Στα 20 χρόνια της Σχολής Καλών Τεχνών έχουμε δει τα προβλήματα άλλων τμημάτων και προσπαθούμε να αποφύγουμε τα λάθη

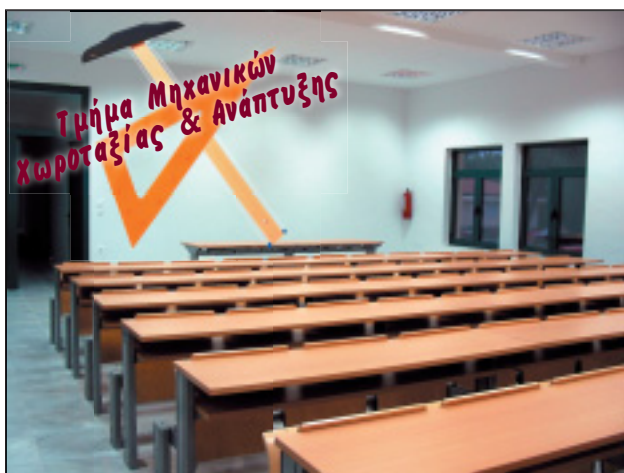

Το κτίριο του Τμήματος Κινηματογράφου στο οποίο θα στεγαστεί εξολοκλήρου το τμήμα με την αποπεράτωση των οικοδομικών εργασιών με ταχείς ρυθμούς.

Φωτ.: Νάντιας Στυλιανίδης.

Οι πρώτοι φοιτητές κατά την υποδοχή τους από τη διοίκηση του Τμήματος Κινηματογράφου σε αναμνηστική φωτογραφία.

Αίθουσα διδασκαλίας στο κτίριο του νέου Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης.

του Δήμου Βεροίας, προκειμένου να ανακατασκευαστούν τα κτίρια και να μεταμορφωθούν σε σύγχρονους χώρους, που θα μπορούν να στεγάσουν τους φοιτητές του Τμήματος, όπως κτίριο αιθουσών διδασκαλίας, κυλικείο και κτίριο γραφείων. Επίσης υπήρξε μέριμνα και για τη σίτιση των φοιτητών, εφόσον μεταφέρεται καθημερινά φαγητό στη Βέροια από τη Φοιτητική Λέσχη της Θεσσαλονίκης και προσφέρεται στους φοιτητές στο κτίριο του κυλικείου.

Η Επιτροπή Οργάνωσης Σπουδών ασχολήθηκε με το περιεχόμενο, την επιλογή και την ταξινόμηση των μαθημάτων και

συνέταξε το πρόγραμμα σπουδών, τις ημέρες και τις ώρες διδασκαλίας. Έτσι καταρτίστηκε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προγράμματος για το νέο τμήμα και προσδιορίστηκαν οι διδάσκοντες (κυρίως μέλη Δ.Ε.Π. της Πολυτεχνικής αλλά και άλλων τμημάτων), καθώς και οι ανάγκες σε διδακτικό προσωπικό με το Π.Δ.407/80.

Στόχοι και επιδιώξεις

Το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης (σύμφωνα με το σχετικό Φ.Ε.Κ.) έχει ως αποστολή και σκοπό να προσφέρει γνώσεις σε γνωστικά πεδία και αντικείμενα που αφορούν την οργάνωση και διαχείριση γεωγραφικών περιοχών και χωρικών ενότητων, όπως:

- χωροταξία και περιφερειακή ανάπτυξη,
- πολεοδομικό προγραμματισμό και αστική ανάπτυξη.

Βασικές συνιστώσες της πενταετούς φοίτησης στο Τμήμα αποτελούν, όπως φαίνεται από τα παραπάνω γνωστικά πεδία, η χωροταξική και κατ' επέκταση η πολεοδομική, η αναπτυξιακή, η γεωγραφική με την τοπογραφική, ορισμένες θετικές επιστήμες (μαθηματικά, πληροφορική, στατιστική), εφόσον πρόκειται για «Τμήμα Μηχανικών», αλλά και ορισμένες γνώσεις κοινωνικών επιστημών για μια πιο ολοκληρωμένη ανθρωπιστική μόρφωση των φοιτητών.

Πολύπλευρη στήριξη

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο πρόεδρος της προσωρινής γενικής συνέλευσης του νέου τμήματος καθηγητής Ν. Ροδολάκης, «Το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης της

Τμήμα Κινηματογράφου

και τις δυσκολίες που τώρα ξέρουμε ότι θα προκύψουν. Γι' αυτό προσπαθούμε όλοι μαζί να απαλύνουμε τη δυσχέρεια».

Συνεργασία φορέων

Το πρώτο εξάμηνο λειτουργίας του τμήματος συνοδεύτηκε με μια επιτυχή συνεργασία με το Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Πέρα όμως από τη διεξαγωγή του Φεστιβάλ, η συνεργασία των δύο φορέων είχε ξεκινήσει νωρίτερα όταν το Φεστιβάλ προθυμοποιήθηκε να παραχωρήσει στο τμήμα την αίθουσα «Πάυλος Ζάννας» για την παράδοση των μαθημάτων. Επιπλέον, οι φοιτητές του τμήματος έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν δωρεάν τις ταινίες που προβάλλονται στο Ολύμπιον.

Η έναρξη του Φεστιβάλ συνοδεύτηκε με μια στενότερη συνεργασία: Οι φοιτητές εργάστηκαν εθελοντικά για το Φεστιβάλ, ενώ με απόφαση των διδασκόντων του τμήματος ανεστάλη η παράδοση μαθημάτων για το δεκαήμερο διεξαγωγής του, ώστε οι φοιτητές να έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν όσο το δυνατόν περισσότερες ταινίες. Επίσης, οι φοιτητές του τμήματος είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθούν δωρεάν ορισμένα αφιερώματα, αλλά και να απολαμβάνουν ειδικές τιμές για τις προβολές των ταινιών. Η κα Βουτυρά επισημαίνει: «Σίγουρα η σχέση Τμήματος-Φεστιβάλ μπορεί να γίνει καλύτερη και στενότερη. Αυτή ήταν απλώς η πρώτη φορά».

Το Τμήμα Κινηματογράφου ξεκινά με τις καλύτερες προϋποθέσεις για να αναστείλει και να προαγάγει την Έβδομη Τέχνη. Παρά τα προβλήματα, απολαμβάνει ήδη πλεονεκτήματα που στερήθηκαν όλα τα νεοδημιουργηθέντα τμήματα, ενώ ταλανίστηκαν για καιρό από δυσκολίες, οι οποίες ανέκοψαν τη δημιουργική πορεία τους. Είναι άλλωστε ενδεικτικό ότι οι φοιτητές του Τμήματος Κινηματογράφου φαίνεται να είναι οι πιο ικανοποιημένοι φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών, η οποία συμπληρώνει φέτος 20 χρόνια λειτουργίας, παρά το νεοσύστατο του τμήματός τους.

Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης δημιουργήθηκε «εκ του μηδενός» μέσα σε μερικούς μήνες από τα κτίρια και τους δρόμους μέχρι τα έπιπλα, τον εξοπλισμό, τα προγράμματα, την αναζήτηση και τον ορισμό των διδασκόντων, των γραμματέων, του υπόλοιπου προσωπικού κτλ.

»Η συγκρότηση και η λειτουργία του νέου τμήματος υπήρξε υποδειγματική, επειδή είχε την αμέριστη υποστήριξη όλων των τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής αλλά και άλλων σχετικών τμημάτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έτσι με τη συνεχή συμπαράσταση και βοήθεια των 30 καθηγητών που προσφέρθηκαν ανιδιοτελώς (επιτροπές, ομάδες εργασίας, προγράμματα μαθημάτων κτλ.) οργανώθηκε και λειτούργησε από την πρώτη μέρα χωρίς ουσιαστικά προβλήματα, με τον ίδιο τρόπο που λειτουργούν ήδη και τα υπόλοιπα παλαιά τμήματα της Πολυτεχνικής Σχολής.

»Τα μέλη της 11μελούς προσωρινής γενικής συνέλευσης είναι πρόεδροι, αναπληρωτές πρόεδροι, διευθυντές σχετικών τομέων και καθηγητές των παλαιότερων τμημάτων της Πολυτεχνικής Σχολής με γνωστικά αντικείμενα σχετικά με το διεπιστημονικό περιεχόμενο σπουδών του νέου τμήματος, ενώ ένα μέλος ανήκει στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Α.Π.Θ. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει τη σοβαρότητα, τη βαρύτητα και το αμέριστο ενδιαφέρον που έχει η Πολυτεχνική Σχολή για την ίδρυση και λειτουργία του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης».

Η αναγκαιότητα της ίδρυσής του

«Είναι χαρακτηριστικό, τονίζει ο κ. Ροδολάκης, ότι το νέο αυτό τμήμα δεν παρουσίασε και δεν παρουσιάζει τα πολλαπλά και ανυπέρβλητα προβλήματα που αντιμετωπίζουν άλλα νεοσύστατα τμήματα σε διάφορα μέρη της χώρας, επειδή είναι και θα παραμείνει Τμήμα της Πολυτεχνικής Σχολής του Α.Π.Θ. που χωροθετήθηκε σε μικρή σχετικά απόσταση, κοντά στη Βέροια, σε έναν χώρο (πρώην στρατόπεδο) που προσφέρεται για την ανάπτυξη της Πολυτεχνικής Σχολής και του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

»Μέχρι πριν λίγα χρόνια (που ιδρύθηκε το πρώτο αντίστοιχο τμήμα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας) περιορισμένες προσεγγίσεις των παραπάνω θεμάτων περιλαμβάνονταν και συνεχίζουν να περιλαμβάνονται στα προγράμματα των άλλων τμημάτων του Πολυτεχνείου, κυρίως των Αρχιτεκτόνων, των Τοπογράφων και των Πολιτικών Μηχανικών. Η αναγκαιότητα όμως ίδρυσης αυτοτελών Τμημάτων Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Ανάπτυξης στην Ελλάδα έγινε επιτακτική κυρίως μετά την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επειδή έχει άμεση σχέση με το επίπεδο ανάπτυξης μιας χώρας. Μάλιστα σε ορισμένες χώρες της Δυτικής Ευρώπης σχετικά πανεπιστημιακά τμήματα υπήρχαν από τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα.»

Και ο κ. Ροδολάκης, καταλήγοντας, θέτει ένα προβληματισμό του:

«Πριν από 50 χρόνια, κατά την περίοδο της ανοικοδόμησης της χώρας, ιδρύθηκε η Πολυτεχνική Σχολή και το πρώτο τμήμα που λειτούργησε τότε ήταν το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών. Αναρωτήθηκε ποτέ κανείς αν τότε είχε ιδρυθεί πρώτο τμήμα της σχολής το Τμήμα Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Ανάπτυξης, ποια θα ήταν σήμερα η εξέλιξη της μητροπολιτικής περιοχής της Θεσσαλονίκης ειδικότερα και της Κεντρικής Μακεδονίας γενικότερα;»

Οι πρυτάνεις ζητούν ενίσχυση του ρόλου των Α.Ε.Ι. στη χάραξη της εθνικής πολιτικής για την παιδεία και καλούν το Υπουργείο Παιδείας να υποστηρίξει το συμβουλευτικό ρόλο της Ένωσης Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων στο Συμβούλιο Υπουργών Παιδείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ακούστε και τα πανεπιστήμια, κα υπουργέ...

Την ενίσχυση του ρόλου των ελληνικών πανεπιστημίων στη χάραξη εθνικής πολιτικής για την παιδεία ζήτησαν οι πρυτάνεις των πανεπιστημίων όλης της χώρας κατά την τελευταία τους συνάντηση.

Οι πρυτάνεις και οι πρόεδροι των διοικουσών επιτροπών των ελληνικών πανεπιστημίων, που συναντήθηκαν στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2004 στην Ερέτρια της Εύβοιας κατά την 48η σύνοδό τους, και που αυτή τη φορά ανέλαβε να οργανώσει το Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας, ασχολήθηκαν με τα οικονομικά και διοικητικά θέματα που ταλανίζουν τα ελληνικά πανεπιστήμια.

Συγκεκριμένα, η σύνοδος ασχολήθηκε με το πρόβλημα της υποχρηματοδότησης των πανεπιστημίων, της κατανομής κονδυλίων στο πλαίσιο του τετραετούς προγραμματισμού, του Διδακτικού Προσωπικού και των συμβασιούχων διοικητικών υπαλλήλων. Επίσης εξετάστηκαν τρόποι για τη διευκόλυνση της κινητικότητας των φοιτητών και την ενίσχυση της έρευνας που αποτελεί βασικό άξονα στη σημερινή κοινωνία της γνώσης, καθώς και θέματα συνεργασίας με πανεπιστήμια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πρυτάνεις ζήτησαν από την υπουργό παιδείας κα Μαριέτα Γιαννάκου, που παρέστη στο δεύτερο μέρος των εργασιών της συνόδου, την υιοθέτηση μιας πολιτικής που ενισχύει το ρόλο των ελληνικών Α.Ε.Ι. στη χάραξη της εθνικής πολιτικής της χώρας για την παιδεία και θα στηρίξει το συμβουλευτικό ρόλο της Ένωσης Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (ΕΥΑ), του οργάνου που εκπροσωπεί τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, προς το Συμβούλιο των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευρωπαϊκή διάσταση

Η υπουργός αποδέχθηκε τη γενική κατεύθυνση της πρότασης επισημαίνοντας τη σημασία της ευρωπαϊκής διάστασης της παιδείας και την ανάγκη της ποιοτικής αναβάθμισης των σπουδών στα ελληνικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η κα Γιαννάκου αναφέρθηκε επίσης στην επαναλειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (Ε.Συ.Π.) στο οποίο, όπως είπε, θα συζητούνται τα θεσμικά θέματα παιδείας και τόνισε τη σημασία του εθνικού διαλόγου για την παιδεία, που στηρίζει και προωθεί το υπουργείο.

Καμιά περικοπή στις πιστώσεις

Σε ανακοίνωσή της η 48η σύνοδος των πρυτάνεων αναφέρει επίσης ότι αποδέχθηκε την πρόταση της Επιτροπής Τεκμηρίωσης με την προϋπόθεση ότι κανένα πανεπιστήμιο δεν θα λάβει λιγότερες πιστώσεις το 2005 σε σύγκριση με το 2004 και ότι, προκειμένου να εφαρμοστεί ο εγκριθείς αλγόριθμος για το οικονομικό έτος 2005, πρέπει το ταχύτερο δυνατό όλα τα Α.Ε.Ι. να αποστείλουν προς το Υπ.Ε.Π.Θ. τον τελικό αριθμό εγγεγραμμένων φοιτητών Α' έτους που είχαν την 31η Μαΐου κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2001-02, 2002-03 και 2003-04.

Οι οποιοσδήποτε βελτιωτικές προτάσεις προκύψουν εντός των επόμενων δύο μηνών θα υποβληθούν στην επιτροπή για να συζητηθούν στην επόμενη σύνοδο και θα ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα για τα νέα πανεπιστήμια.

Χωρίς διδακτορικό

Τέλος, η σύνοδος των πρυτάνεων ζητάει την άμεση ανανέωση των προεδρικών διαταγμάτων που προβλέπουν την εξαίρεση των καλλιτεχνικών αντικειμένων (architectonική, ζωγραφική, γλυπτική, πλαστική, χαρακτική, εφαρμοσμένες τέχνες, μουσική σύνθεση, μουσική εκτέλεση, θέατρο) από την προϋπόθεση κατοχής διδακτορικού για εκλογή ή εξέλιξη σε θέση Δ.Ε.Π. των Σχολών και Τμημάτων Καλών Τεχνών, Μουσικών Σπουδών και Αρχιτεκτονικής, επειδή η λήξη της ισχύος του Π.Δ. 187/1996 και η επικείμενη λήξη της ισχύος του Π.Δ. 123/1984 δημιούργησαν και δημιουργούν σοβαρά προβλήματα σ' αυτές τις σχολές και στα τμήματα.

Το γενικό ερώτημα που τίθεται για το πλαίσιο του διαλόγου μπορεί να είναι: *Διάλογος με όλα τα θέματα ανοιχτά στο τραπέζι ή τελετουργικός επίλογος σε θέματα που έχουν ήδη κλείσει πριν ακόμη συζητηθούν στην εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή κοινότητα της Ελλάδας; Σύνδεση των πανεπιστημίων με τη γνώση και την κριτική επεξεργασία ή περιορισμός στην κατάρτιση και συνακόλουθα σε προτεραιότητες μιας περιορισμένης οικονομίας της αγοράς; Αναβάθμιση ή περιορισμός του ρόλου τους; Άνοιγμα σε ανθρώπους κάθε ηλικίας που θέλουν*

ν' απολαύσουν την εκπαίδευση ως κοινωνικό και δημόσιο αγαθό ή προώθηση της λογικής της ειδικής γνώσης χωρίς δυνατότητες καινοτομίας και κριτικής δημιουργικής σκέψης, δυνατότητες που πρέπει να ενισχύονται ακόμη και αν δεν είναι δυνατόν πάντοτε να αναπτυχθούν;

Η συζήτηση έχει ανοίξει, ακόμη και όταν δεν γίνεται στο πλαίσιο ενός θεσμοθετημένου διαλόγου. Δεν πρέπει να ξεχνάμε άλλωστε ότι ουσιαστικές συζητήσεις για την εκπαίδευση

συχνά δεν έγιναν σε συντεταγμένα πλαίσια. Πολλές φορές μάλιστα είχαν τα χαρακτηριστικά της έντονης ακαδημαϊκής αντιπαράθεσης ακόμη και χαρακτηριστικά ενός κοινωνικού κινήματος.

Αυτό το τεύχος του περιοδικού φιλοξενεί άρθρα σε επιμέρους ζητήματα που έχουν τεθεί στο τραπέζι. Είναι περιττό να υπογραμμιστεί ότι αντικατοπτρίζουν την προσωπική άποψη των συγγραφέων τους και όχι την επίσημη γνώμη του περιοδικού, διότι η τελευταία δεν μπορεί να υπάρξει. Το πανεπιστήμιό μας προβληματίζεται, και το περιοδικό του δημοσιοποιεί σήμερα ένα μέρος αυτού του προβληματισμού. Που όπως εύκολα διαπιστώνεται δεν χαρακτηρίζεται από «ενιαία σκέψη».

Τα ίδια θέματα είναι βέβαιο ότι μπορούν να συζητηθούν, να ιδωθούν και να φωτιστούν από διαφορετικές σκοπιές και αυτό είναι ουσιαστικό, δημιουργικό στοιχείο του διαλόγου. Έτσι, ορισμένα ζητήματα μπορεί να μεγεθυνθούν και άλλα να υποβαθμιστούν και ασφαλώς μπορεί να φανούν δυνατότητες και προβλήματα που δεν είχαμε υποψιαστεί. Αυτό είναι το προσόν των αντιπαραθέσεων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του πανεπιστημίου.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Με όλα τα θέματα ανοιχτά στο τραπέζι

Έλλειψη μακρόπνοης εκπαιδευτικής πολιτικής και σχετικής συναίνεσης ανάμεσα στις πολιτικές παρατάξεις και στους κοινωνικούς φορείς συνέβαλε στο να υποστεί το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα συχνές μεταβολές που όμως σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν χωρίς ενιαία σύλληψη και συχνά ενόψει ή υπό το κράτος επαπειλούμενων πολιτικών αλλαγών.

Στόχοι, προϋποθέσεις και κριτικές επισημάνσεις για μια επιτυχή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση

του Παναγιώτη Δ. Ξωχέλλη
ομότιμου καθηγητή
του Τμήματος Φιλοσοφίας
και Παιδαγωγικής Α.Π.Θ.

Με τον όρο «**εκπαιδευτική μεταρρύθμιση**» εννοούμε μεγάλου εύρους αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα μιας χώρας ή σε σημαντικά τμήματά του, με δομικές και ταυτόχρονα –εν μέρει τουλάχιστον– ουσιαστικές (εσωτερικής λειτουργίας) παρεμβάσεις. **Στόχος όλων των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων είναι γενικά η όσο γίνεται πιο αποτελεσματική λειτουργία της εκπαίδευσης ή επιμέρους τομέων της**, με ποσοτικά (π.χ. καλύτερες επιδόσεις των μαθητών σε εθνικές εξετάσεις ή συγκριτικές μετρήσεις) ή/και με ποιοτικά κριτήρια (π.χ. ενίσχυση της δημιουργικότητας και κριτικής σκέψης των μαθητών).

Προϋποθέσεις για την επιτυχία

Για να είναι μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση αποτελεσματική, πρέπει να εκπληρώνονται ορισμένες πολύ **βασικές προϋποθέσεις**, οι σπουδαιότερες από τις οποίες είναι οι εξής:

- Η σαφήνεια αφετηρίας και στόχων, δηλαδή η φιλοσοφία της μεταρρύθμισης, αποτελεί έναν πρώτο βασικό όρο για την επιτυχία της.
- Μια άλλη βασική αρχή είναι ο σχεδιασμός της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης μέσα από ενιαία σύλληψη και η αντιμετώπιση του εκπαιδευτικού συστήματος ως συνόλου. Η εκπαίδευση αποτελεί ένα ενιαίο οικοδόμημα και η κάθε παρέμβαση που επιχειρείται πρέπει να αποτελείται από μια δέσμη μέτρων, τα οποία λαμβάνουν υπόψη τους ολόκληρο το σύστημα (συστημική αντιμετώπιση). Αυτό σημαίνει και ότι οι αλλαγές σε ένα τμήμα του οικοδομήματος επιβάλλουν «παράλληλα υποστηρικτικά» μέτρα στα υπόλοιπα τμήματά του, για να τελεσφορήσουν.

- ▶ Οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να σχεδιάζονται προσεκτικά και με άνεση χρόνου, να δοκιμάζονται σταδιακά, να αξιολογούνται και να τίθενται, τέλος, σε γενική εφαρμογή, προβλέποντας, ακόμη και στη φάση αυτή, δυνατότητες για αναγκαίες διορθωτικές παρεμβάσεις.
- ▶ Μια μεταρρύθμιση που δεν στηρίζεται ή αγνοεί υπάρχοντα ερευνητικά ευρήματα ή συγκριτικά στοιχεία από εμπειρίες άλλων χωρών διατρέχει τον κίνδυνο να αστοχήσει ή να αποδεχθεί αναποτελεσματική.
- ▶ Ακόμη και τα πιο προοδευτικά μεταρρυθμιστικά μέτρα είναι καταδικασμένα σε αποτυχία, χωρίς τη συναίνεση, την επαρκή ενημέρωση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, αλλά και τη συμμετοχή τους σε όλη τη διαδικασία σχεδιασμού και εκτέλεσης της μεταρρύθμισης, καθώς και χωρίς την αντίστοιχη ενημέρωση και συναίνεση όλων των αρμόδιων και ενδιαφερόμενων κοινωνικών φορέων.

Οι αλλαγές στην εκπαίδευση

Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις που έγιναν στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες μπορούν να συνοψιστούν στις εξής τέσσερις ομάδες παρεμβάσεων:

- Δομικές μεταβολές στο εκπαιδευτικό σύστημα, που απέβλεπαν στην οριζόντια δόμησή του (καθιέρωση του ενιαίου σχολείου), στην επιμήκυνση της σχολικής φοίτησης, στην ίδρυση νέων σχολικών τύπων ή σχολικών κέντρων κτλ. Εδώ εντάσσονται επίσης και παρεμβάσεις που συνδέονται με την αρχή της εκπαιδευτικής ισότητας (π.χ. εκπαιδευτικά μέτρα για δωρεάν παιδεία, αξιοποίηση όλων των ταλέντων, διευκόλυνση της μετάβασης από την πρωτοβάθμια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση).
- Ουσιαστικές αλλαγές, που σχετίζονται κυρίως με τα προγράμματα διδασκαλίας και μάθησης (εδώ ανήκουν π.χ. τα προγράμματα διδασκαλίας που χαρακτηρίζονται διεθνώς με τον όρο «Curriculum»).
- Μεθοδολογικές αλλαγές σχετικές με τη διαφοροποίηση της σχολικής εργασίας, για την καλύτερη συσχέτιση της διδασκαλίας με τις ικανότητες και τα ενδιαφέροντα του μαθητή, ή με την αξιοποίηση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας.
- Αλλαγές με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου σπουδών κυρίως των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Φραγμοί και αδυναμίες

Παρ' όλα αυτά, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υφίστανται και σήμερα ακόμη κενά και ζητούμενα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση όλων των ευρωπαϊκών χωρών, που εντοπίζονται κυρίως στους εξής τέσσερις τομείς:

- Το σχολείο αποτελεί προϊόν και ταυτόχρονα παράγοντα κοινωνικής εξέλιξης και οφείλει να εκπληρώνει μια διπλή αποστολή, συντήρηση και ανανέωση. Με το σκεπτικό αυτό πρέπει να γίνουν όλες οι απαραίτητες αλλαγές στη σκοποθεσία της εκπαίδευσης, στον τρόπο προσέγγισης της γνώσης και στη διαδικασία κοινωνικοποίησης των μαθητών.
- Τα εκπαιδευτικά συστήματα στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες διοικούνται ακόμη και σήμερα κατά συγκεντρωτικο-γραφειοκρατικό τρόπο, διακυβεύοντας ή και ματαιώνοντας τον κύριο παιδαγωγικό στόχο της εκπαίδευσης, που είναι η καλλιέργεια του αυτοπροσδιορισμού και της ελευθερίας των μαθητών. Απαιτούνται επομένως παρεμβάσεις στο μοντέλο διοίκησης της εκπαίδευσης με κατεύθυνση την αποκέντρωση προς τη σχολική μονάδα.
- Εξακολουθούν να υπάρχουν και σήμερα ακόμη εκπαιδευτικές ανισότητες εις βάρος μαθητών που προέρχονται από κατώτερα κοινωνικο-οικονομικά και μορφωτικά στρώματα, από ορισμένες γεωγραφικές περιοχές και κυρίως από πολιτισμικές μειονότητες. Η εξουδετέρωση των φραγμών αυτών, που υπονομεύουν την αρχή της εκπαιδευτικής ισότητας, πρέπει να αποτελεί και σήμερα σημαντικό στόχο σχολικής διδασκαλίας και κοινωνικοποίησης.
- Ανάμεσα στο σχολείο και στις συγκεκριμένες συνθήκες στην κοινωνία και στη

Ορισμένες μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα στηρίχθηκαν σε αναχρονιστικές παραδοχές για το ρόλο της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού, καθώς και για την αποτελεσματικότητα της σχολικής μάθησης, ενώ δεν συνοδεύονταν από τα απαραίτητα στις περιπτώσεις αυτές «υποστηρικτικά» μέτρα.

Στόχοι, προϋποθέσεις και κριτικές επισημάνσεις για μια επιτυχή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση

Τα εκπαιδευτικά συστήματα στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες διοικούνται ακόμη και σήμερα κατά συγκεντρωτικο-γραφειοκρατικό τρόπο, διακυβεύοντας ή και ματαιώνοντας τον κύριο παιδαγωγικό στόχο της εκπαίδευσης, που είναι η καλλιέργεια του αυτοπροσδιορισμού και της ελευθερίας των μαθητών.

Βιβλιογραφία

- H. Döbert u. a. (Hrsg.): *Die Schulsysteme Europas*. Zweite Auflage, Hohengehren 2004.
- Α. Καζαμίας & Μ. Κασσωτάκης (επιμ.): *Ελληνική εκπαίδευση: προοπτικές ανασυγκρότησης και εκσυγχρονισμού*, Αθήνα 1995.
- Σ. Μπουζάκης: *Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα*, τόμος Α', Αθήνα 1994, τόμος Β', Αθήνα 1999.
- Π. Ξωχέλλης: *Τριάντα χρόνια εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων στην Ελλάδα (1964-1994): σύντομος κριτικός απολογισμός από τη σκοπιά της Παιδαγωγικής Επιστήμης*, στο: Ένωση Φίλων του Πνευματικού Ιδρύματος «Γεώργιος Παπανδρέου»: *Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση 1964. Τριάντα χρόνια μετά*, Πάτρα 1995, σ. 51-60.
- Π. Ξωχέλλης: *Σχολική παιδαγωγική*, Θεσσαλονίκη 2003.
- Ν. Τερζής: *Εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα. Διαχρονική ανασκόπηση και σημερινή συγκυρία*. Πανεργυρικός λόγος στις 26 Οκτωβρίου 1993, Θεσσαλονίκη 1993.

ζωή εξακολουθεί να υπάρχει μεγάλη απόσταση· έτσι τα περιεχόμενα μάθησης εμφανίζονται στα μάτια των μαθητών στεγνά και απόμακρα και τα προγράμματα διδασκαλίας αποστεωμένα. Πρέπει επομένως να καταβληθούν προσπάθειες, ώστε το σχολείο να καταστεί επιτέλους αυτό που ζητούσε ήδη στην αρχή του 20ού αιώνα ο Dewey, μικρογραφία της κοινωνίας.

Οι όποιες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη ή θα γίνουν στο άμεσο μέλλον, θα πρέπει να εντάξουν στις επιδιώξεις τους τις διαπιστώσεις αυτές.

Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα

Στη χώρα μας ειδικότερα πραγματοποιήθηκαν τρεις τουλάχιστον εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις με την παραπάνω έννοια κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα: η μεταρρύθμιση των ετών 1964/1976, η μεταρρύθμιση των ετών 1982-85 και η μεταρρύθμιση του 1997/98. Αν επιχειρήσει κανείς να κάνει έναν πολύ σύντομο κριτικό απολογισμό μπορεί να διαπιστώσει τα εξής.

- Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα υπέστη στο διάστημα αυτό συχνές μεταβολές, ένα γεγονός που εξηγείται από την έλλειψη μακρόπνοης εκπαιδευτικής πολιτικής και σχετικής συναίνεσης ανάμεσα στις πολιτικές παρατάξεις και στους κοινωνικούς φορείς. Έλειπε επίσης πάντα ο χρόνος που απαιτείται τόσο για συζήτηση και αναζήτηση κοινωνικής συναίνεσης όσο και για τη δοκιμαστική εφαρμογή στην πράξη.
- Οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν σχεδιάστηκαν και εκτελέστηκαν χωρίς ενιαία σύλληψη και συχνά ενόψει ή υπό το κράτος επαπειλούμενων πολιτικών αλλαγών.
- Καμιά μεταρρύθμιση δεν διασφαλίστηκε από συνοδευτικό επιστημονικό έλεγχο. Για ορισμένα μάλιστα μεταρρυθμιστικά μέτρα ήταν εκ των προτέρων γνωστό στους ειδικούς ότι δεν είχαν ελπίδες επιτυχίας.
- Ορισμένες μεταρρυθμίσεις στηρίχθηκαν σε αναχρονιστικές παραδοχές για το ρόλο της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού, καθώς και για την αποτελεσματικότητα της σχολικής μάθησης, ενώ δεν συνοδεύονταν από τα απαραίτητα στις περιπτώσεις αυτές «υποστηρικτικά» μέτρα (παράλληλες ρυθμίσεις).
- Οι έως τώρα μεταρρυθμίσεις περιείχαν συγκριτικά λίγα στοιχεία αλλαγών σε ό,τι αφορά τη μεθόδευση της διαδικασίας διδασκαλίας και μάθησης. Δεν κατάφεραν, δηλαδή, να αλλάξουν ουσιαστικά την παραδοσιακή μορφή της σχολικής εργασίας και κυρίως τις κοινωνικές διαστάσεις του σχολείου και τη σχολική ζωή.
- Όλες οι έως τώρα μεταρρυθμιστικές προσπάθειες επικεντρώνονταν στο δυσεπίλυτο πρόβλημα που σχετίζεται με τη διαδικασία επιλογής υποψηφίων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η αυξημένη ζήτηση για σπουδές αποτέλεσε στις τελευταίες δεκαετίες –και θα αποτελεί πιθανώς και στο πολύ άμεσο μέλλον– ένα μείζον ζήτημα, το οποίο, σε συνδυασμό με την παντελή έλλειψη σοβαρού εκπαιδευτικού προγραμματισμού στη χώρα μας, δημιουργεί ένα σύνθετο πλέγμα από εκπαιδευτικά, οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα γύρω από το μηχανισμό υποψηφίων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και πιέζει ασφυκτικά όλο το εκπαιδευτικό σύστημα.

*Το όραμα της παιδείας
ξεπηδά νομοτελειακά μέσα
από το όραμα της κοινωνίας.*

*Η τεχνοκρατική αντίληψη
θέλει τον πολίτη δέσμιο
των επιλογών του εκάστοτε
κοινωνικοπολιτικού συστήματος,
κοινωνικά πειθαρχημένο και
ενταγμένο στην αβέλτερη
λογική της ανταγωνιστικότητας
και της ανταποδοτικότητας,
ενώ το ιδεώδες του ελεύθερου
ανθρώπου αποσκοπεί στο να
αναπτύξει το δυναμισμό του
ατόμου, να απελευθερώσει τη
σκέψη του και να αναδείξει τις
ικανότητές του.*

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΘΕΜΕΛΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ

Το όραμα της παιδείας

Ο διάλογος για την παιδεία βρίσκεται για πολλοστή φορά στην ημερήσια διάταξη. Ξεκίνησε με κυβερνητική πρωτοβουλία, όπως και όλοι σχεδόν οι προηγούμενοι που ήθελαν να έχουν επίσημο χαρακτήρα και να φέρουν τη «βούλα» της πολιτείας. Μάλιστα, αν καταγράψουμε τους εξαγγελθέντες κατά καιρούς διαλόγους για την παιδεία, από την εποχή της Μεταπολίτευσης μέχρι σήμερα, θα νομίσαι κανείς ότι είμαστε η πιο... φλύαρη χώρα του κόσμου, καθώς οι διάλογοι αυτοί είναι περίπου ισάριθμοι των προσώπων που κάθισαν στον ηλεκτρισμένο υπουργικό θώκο του Υπουργείου Παιδείας. Λες και το έχει τάμα ο κάθε υπουργός με το που αναλαμβάνει καθήκοντα να αρχίζει διάλογο με όλους τους εκπαιδευτικούς φορείς. Και αυτό βέβαια από μόνο του δεν είναι καθόλου κακό· κάθε άλλο μάλιστα!... Προσμετράται στα υπέρ του ανθρώπου και τον τιμά.

Ο ρόλος της εκπαίδευσης

Αναρωτιέται όμως κανείς και απορεί γιατί απαιτείται η έναρξη ενός νέου διαλόγου, πριν ακόμη καλά καλά ολοκληρωθεί ο προηγούμενος; Η απάντηση δεν είναι και τόσο σύνθετη, όσο ίσως εξαρχής φαίνεται. Αυτό συμβαίνει, διότι κατά κύριο λόγο ο προηγούμενος διάλογος στην πραγματικότητα σχεδόν ποτέ δεν έχει γίνει, ως ώφειλε. Αυτό που συνήθως ένας υπουργός αποκαλεί διάλογο, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά η εξαγγελία κάποιων τροποποιητικών μέτρων, τα οποία καλείται η εκπαιδευτική κοινότητα να αποδεχθεί και να υιοθετήσει, στην καλύτερη των περιπτώσεων με κάποιες «ακίνδυνες» μικροτροποποιήσεις. Έτσι, πολύ εύκολα ο πολυδιαφημιζόμενος διάλογος καταλήγει σε στείο μονόλογο και δεν αργεί η στιγμή που η συνδιαλλαγή δίνει τη θέση της στην αντιπαράθεση και η διαλλακτικότητα στην αδιαλλαξία. Τότε είναι που ανατρέπεται άρδην η καλή προαίρεση του υπουργού.

του **Δημήτρη Αραβαντινού**
αναπληρωτή καθηγητή
του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ.

Το όραμα της παιδείας

Στην πραγματικότητα ο υπουργικός διάλογος και συνήθως η εξ αυτού επαγγελ- λόμενη κάθε φορά εκπαιδευτική μεταρρύθμιση δεν αποσκοπούν στην αλλαγή του χαρακτήρα της εκπαίδευσης και των δομών της, αλλά στην προσπάθεια της πολιτικής εξουσίας να διορθώσει με τους δικούς της όρους –και επιφέροντας τις απαραίτητες κατά τη γνώμη της τροποποιήσεις– το θεσμικό πλαίσιο που προκαλεί την κρίση στον εκπαιδευτικό μηχανισμό. Και αυτή η κρίση δεν είναι άλλη από την εκάστοτε αδυναμία του εκπαιδευτικού συστήματος να ανταποκριθεί στο ρόλο του, δηλαδή στην ανα- παραγωγή της κυρίαρχης ιδεολογίας και στην κατανομή των εκπαιδευομένων στις θέσεις που απαιτεί ο κοινωνικός καταμερισμός εργασίας.

Φυσικά, το εκπαιδευτικό σύστημα δεν αποτελεί έναν ανεξάρτητο μηχανισμό προ- σφοράς επιστημονικής ή εγκυκλοπαιδικής γνώσης, αποκομμένο από τις δομές και τους μηχανισμούς του κυρίαρχου κοινωνικοπολιτικού συστήματος. Τουναντίον, είναι ενταγμένο σ' αυτό και μάλιστα αποτελεί το βασικό και κινητήριο μοχλό, που συντηρεί και αναπαράγει αυτό το σύστημα. Και τούτο, διότι η ίδια η γνώση δεν μπορεί να είναι ουδέτερη, δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο γνωστικό φαινόμενο, ανεξάρτητο από την ανθρώπινη συνείδηση. Αντίθετα, βασίζεται στην αντίληψη και στην εμπειρία και είναι το αποτέλεσμα κάθε πνευματικής διαδικασίας για την κατανόηση της πραγματικότη- τας. Εξυπηρετεί τις ανθρώπινες ανάγκες και συνεισφέρει στην κοινωνική εξέλιξη. Η γνώση είναι από μόνη της μια ισχυρή δύναμη εξουσίας. Άλλωστε η παιδεία ως έννοια δεν είναι απλή συσσώρευση γνώσεων. Για να καρποφορήσει πρέπει να κυριαρχείται από ιδέες και αρχές, που επηρεάζουν και επηρεάζονται από τις ανάγκες της κάθε κοινωνίας και τις αξίες της κάθε εποχής.

Έτσι, το εκπαιδευτικό σύστημα, ως καθεαυτό φορέας της γνώσης, δεν μπορεί να είναι ένας ανεξάρτητος μηχανισμός, δεν μπορεί να είναι ουδέτερο. Μεταφέρει μια ιδεολογία, διαπλάθει τους χαρακτήρες και διαμορφώνει τις συνειδήσεις, ώστε να συντηρεί και να αναπαράγει τη δομή του κοινωνικοπολιτικού συστήματος που υπηρετεί. Το σύστημα, που θα αρνηθεί τη δύναμή του αυτή, είναι σαν να οδηγείται στην αυτοκαταστροφή. Γι' αυτό και η εκάστοτε εξουσία αντιμετωπίζει με δυσπιστία, άρνηση και καχυποψία κάθε πρόταση ή αίτημα διαλόγου που ξεκινά από τη βάση και δεν ελέγχεται απ' αυτή.

Επιφυλακτικότητα και αμφιβολία

Στη σημερινή παγκοσμιοποιημένη κοινωνία, που μέρα με τη μέρα τείνει να παραδοθεί όλο και περισσότερο στις επιταγές της οικονομίας της αγοράς και να απεμπολήσει στο όνομα μιας ψευδεπίγραφης προόδου και ευημερίας πολιτικά δι- καιώματα και κοινωνικές κατακτήσεις, στέκεται κανείς ιδιαίτερα επιφυλακτικός σε κάθε πρόσκληση διαλόγου που ξεκινά από την εξουσία, όταν προηγουμένως αυτή

Ο εκπαιδευόμενος δεν πρέπει να αποτελεί αντικείμενο του εκπαιδευτικού έργου, αλλά ισότιμο εταίρο σε μια διαδικασία ελεύθερης επικοινωνίας μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων, ώστε να οπλίζεται με το αίσθημα της αυτοπεποίθησης και της αυτογνωσίας και με τις γνωστικές προϋποθέσεις της θέλησης και τις συνειδησιακές προϋποθέσεις της πράξης.

*Έργο της εκπαίδευσης
δεν αποτελεί απλά
ο εφοδιασμός και η
συσσώρευση επιστημονικών
και επαγγελματικών γνώσεων
στους νέους γενικώς, αλλά
ταυτόχρονα η ευφορία από
ιδέες που θα φωτίζουν και θα
δίνουν νόημα και σκοπό στη
ζωή τους.*

δεν έχει διασαφηνίσει την κατεύθυνση, τους στόχους και τις επιδιώξεις αυτού του διαλόγου. Και μάλιστα όταν στη χώρα μας παραμένει ακόμη νωπή η αρνητική εμπειρία των αποφάσεων του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου για την αναγνώριση των διπλωμάτων των κέντρων ελευθέρων σπουδών και όταν παραμένει ομολογούμενος στόχος η εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης με την ανάπτυξη ιδιωτικών πανεπιστημίων (ή αλλιώς «μη κρατικών» όπως κατ' ευφημισμόν αρεσκομάστε να τα αποκαλούμε, λες και οι κοινωνικοί φορείς, που υποτίθεται ότι θα αναλάβουν τη λειτουργία τους, θα βρουν διά μαγείας τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους και δεν θα στηριχθούν στην ιδιωτική πρωτοβουλία), τότε το μόνο που μπορεί να κυριαρχεί είναι επιφύλαξη και βαθύς προβληματισμός.

Ωστόσο, η άρνηση ανταπόκρισης σε μια πρόσκληση διαλόγου, με μόνο επιχείρημα τη φοβία και την καχυποψία, αποτελεί δογματισμό και υποκρύπτει αδυναμία και υπεκφυγή. Αδυναμία στη συγκρότηση και υποβολή ολοκληρωμένων προτάσεων με σαφείς στόχους και προοπτικές και υπεκφυγή στη στήριξη και τεκμηρίωσή τους. Γι' αυτό και το πλαίσιο λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, που θέτουν οι φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας και εν προκειμένω της πανεπιστημιακής, οφείλει να είναι ολοκληρωμένο.

Κοινωνία των πολιτών και όχι των οικονομικών συμφερόντων

Μπροστά στον κίνδυνο ενός απάνθρωπου γνωσιοκρατικού ολοκληρωτισμού, που απομακρύνει τα πανεπιστήμια από την κοινωνική τους βάση, μετακινώντας συνεχώς τα όρια μεταξύ του σωστού και του λάθους, του αποδεκτού και του απορριπτέου, προβάλλει επιβεβλημένη και επιτακτική η ανάγκη επαναβεβαίωσης του οράματος που καθορίζει την κοινωνία του μέλλοντος: Του οράματος μιας κοινωνίας που ως στόχο έχει όχι τη στατική της αναπαραγωγή, αλλά τον αέναο ανακαθορισμό της, σύμφωνα με τις ανάγκες των πολιτών της, μιας κοινωνίας που δεν αναζητά την προστασία της με τη διαμόρφωση κατάλληλων γι' αυτήν συνειδήσεων των πολιτών της, αλλά επιδιώκει τη νομιμοποίησή της μέσα από τις ίδιες τις κοινωνικές διαδικασίες που καθορίζουν οι πολίτες της.

Σε μια τέτοια κοινωνία η παιδεία των πολιτών δεν μπορεί να αποτελεί ζήτημα ιδιωτικό (δηλαδή ο καθένας φροντίζει για τον εαυτό του, όπερ μεθερμηνευόμενο όποιος έχει πόρους σπουδάζει, όποιος δεν έχει μπαίνει κατευθείαν στην παραγωγή ή περιθωριοποιείται), αλλά ζήτημα δημόσιου συμφέροντος. Αυτό σημαίνει ότι η εκπαίδευση αναγνωρίζεται ως ύψιστο δημόσιο αγαθό και κοινωνικό δικαίωμα, αποτελεί υποχρέωση της πολιτείας, παρέχεται δωρεάν και χωρίς προϋποθέσεις, σε όλες τις βαθμίδες και αποκλειστικά από αυτήν και μόνον από αυτήν.

Σε μια κοινωνία των πολιτών και όχι των οικονομικών συμφερόντων, σε μια κοινωνία στην οποία η παιδεία δομείται για τις ανάγκες του ανθρώπου και όχι για τις ανάγκες της αγοράς, αναπτύσσονται παράλληλα και όλες οι ασφαλιστικές δικλείδες που παρεμποδίζουν τον έλεγχο και τη χειραγώγηση της γνώσης από οικονομικά συμφέροντα

Το όραμα της παιδείας

και ξένα πολιτικά κέντρα. Αυτές όμως οι πολιτικές επιλογές δίνουν στην παιδεία άλλο περιεχόμενο και αναπτύσσουν αξίες πολύ διαφορετικές από τις σημερινές.

Υπ' αυτό το πρίσμα η «κοινωνία της γνώσης» και η «κοινωνία της πληροφόρησης» αποκτούν νέες διαστάσεις. Η πολιτεία δεν ασκεί πλέον απλώς γενική εποπτεία στην εκπαιδευτική διαδικασία, αφήνοντας την ιδιωτική πρωτοβουλία να αυτοσχεδιάζει προς όφελος των οικονομικών της συμφερόντων, αλλά αναδεικνύεται η ίδια σε κύριο φορέα της γνώσης και αναλαμβάνει την ευθύνη να την καταστήσει προσιτή σε όλους τους πολίτες, αδιαφόρως οικονομικών πόρων και κοινωνικής τάξης.

Η «διά βίου εκπαίδευση», που πηγάζει από τις διαρκώς μεταβαλλόμενες μορφωτικές ανάγκες, καθίσταται κοινωνικό αγαθό, εξασφαλίζει διά βίου τις προϋποθέσεις της γνώσης και παρέχει στους πολίτες τα απαραίτητα εφόδια για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του επαγγελματικού τους βίου, όχι βεβαίως με βάση τα κριτήρια της ανταποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας (που τείνουν πλέον σήμερα να κατακλύσουν κάθε έκφανση της ζωής μας), αλλά της παιδευτικής πληρότητας και της ολοκλήρωσης της προσωπικότητας του ατόμου.

Ένα ζωντανό και συνειδητοποιημένο πανεπιστήμιο

Σ' αυτό το πανεπιστήμιο η δύναμη της έρευνας και της διδασκαλίας λειτουργούν με γνώμονα τα κοινωνικά προβλήματα και τις κοινωνικές ανάγκες και όχι τις ανάγκες της οικονομίας της αγοράς. Ο εκπαιδευόμενος δεν αποτελεί αντικείμενο του εκπαιδευτικού έργου, αλλά ισότιμο εταίρο σε μια διαδικασία ελεύθερης επικοινωνίας μεταξύ διδασκόντων και διδασκομένων. Οπλίζεται με το αίσθημα της αυτοπεποίθησης και της αυτογνωσίας και με τις γνωστικές προϋποθέσεις της θέλησης και τις συνειδησιακές προϋποθέσεις της πράξης.

Και επειδή κάθε χώρο τον διαμορφώνουν οι συνειδήσεις των ατόμων που τον υπηρετούν, ένα τέτοιο πανεπιστήμιο δεν μπορεί να είναι απλά ένα διαχειριστικό πανεπιστήμιο κατάρτισης, ούτε επιτρέπεται να είναι το πανεπιστήμιο της σιωπηλής συναίνεσης στα μεγάλα κοινωνικά προβλήματα σε τοπικό ή παγκόσμιο επίπεδο. Αντίθετα, οφείλει να είναι το πανεπιστήμιο της πνευματικής ανάπτυξης, το πανεπιστήμιο του πλουραλισμού και της πολυφωνίας, της καλλιέργειας του πνεύματος και της ανταλλαγής της σκέψης. Αυτό που, έχοντας συνείδηση του ρόλου του, θα αναπτύσσει ώτα ευαισθησίας στα κελεύσματα της κοινωνίας και δεν θα διστάζει να αρθρώσει ισχυρό λόγο και ζωντανή παρουσία απέναντι σε κάθε φαινόμενο κοινωνικής ανισότητας και αδικίας.

Αυτό το πανεπιστήμιο στηρίζεται στη δύναμη των φορέων του, στις συνειδήσεις των μελών του. Είναι έτοιμο να προσέλθει σε κάθε διάλογο, διότι οι προτάσεις του βασίζονται επάνω σε θεμελιακές αρχές και ιστορικές αξίες, που διαμόρφωσαν νομοτελειακά τις ιδέες της δημοκρατίας και της ελευθερίας και που χρόνια τώρα εναντιώνονται και αντιστέκονται σε κάθε απόπειρα φήμωσης ή χειραγώγησης.

*Σε μια κοινωνία των πολιτών
η παιδεία δομείται για τις
ανάγκες του ανθρώπου και όχι
για τις ανάγκες της αγοράς,
η εκπαίδευση αναγνωρίζεται
ως ύψιστο δημόσιο αγαθό και
κοινωνικό δικαίωμα, αποτελεί
υποχρέωση της πολιτείας,
παρέχεται δωρεάν και χωρίς
προϋποθέσεις και παραμένει
ανεξάρτητο από οικονομικά
συμφέροντα και πολιτικές
σκοπιμότητες.*

ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ «ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ ΤΗΣ ΜΠΟΛΟΝΙΑ»

Η εφαρμογή των δράσεων της «διακήρυξης της Μπολόνια» στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας μας είναι αναγκαία και κυρίως χρήσιμη στην προσπάθεια αναδιάρθρωσης και εναρμόνισης των προγραμμάτων σπουδών με τα αντίστοιχα των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της Ευρώπης, αλλά και στη διασφάλιση της ακαδημαϊκής ποιότητας και στη διευκόλυνση της αναγνώρισης των τίτλων σπουδών πανευρωπαϊκά.

Στον αστερισμό της «Μπολόνια»

Η συγγραφή του άρθρου αυτού θα ήταν περιττή αν η έναρξη του διαλόγου για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στη χώρα μας είχε γίνει το 2000, δηλαδή τότε που οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες άρχιζαν να συζητούν τα θέματα της ανώτατης εκπαίδευσης και παράλληλα να προσαρμόζουν τα προγράμματα σπουδών τους στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εναρμόνισης των διαφορετικών εθνικών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης.

Ιστορικό

Οι βασικές προϋποθέσεις και οι επιμέρους διαδικασίες για τις αλλαγές στην ανώτατη εκπαίδευση αποφασίστηκαν από τους ευρωπαίους υπουργούς παιδείας στις συνόδους της Μπολόνια (Ιούνιος 1999), της Πράγας (Μάιος 2001) και του Βερολίνου (Σεπτέμβριος 2003) και συνοψίζονται στα εξής:

- ▶ **Θεσμοθέτηση ενός συστήματος δύο κύκλων σπουδών** (προπτυχιακός και μεταπτυχιακός).
- ▶ **Πρώθηση τρίτου κύκλου σπουδών (διδακτορικές σπουδές-PhD) και έρευνας.**
- ▶ **Αναγνώριση τίτλων και περιόδων σπουδών.**
 - Διαφάνεια και αναγνωρισιμότητα μεταξύ προγραμμάτων σπουδών των ευρωπαϊκών χωρών, έτσι ώστε να διευθετηθεί το θέμα της **αναγνώρισης των σπουδών** και των **πτυχίων** κάθε χώρας.
 - Επιτάχυνση της εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Συστήματος Μεταφοράς Διδακτικών Μονάδων (ECTS) όχι μόνο για τη μεταφορά, αλλά και για το συνυπολογισμό (accumulation) μονάδων, που θα οδηγούν στη λήψη κοινού πτυχίου.
 - Πρώθηση του θεσμού «**Παράρτημα Διπλώματος** (Diploma Supplement)», το οποίο θα περιγράφει αναλυτικά το περιεχόμενο, το επίπεδο, τη διάρκεια, τον επαγγελματικό προσανατολισμό των σπουδών και τη σχέση με άλλα διπλώματα. Ειδικότερα το **Παράρτημα Διπλώματος** εισάγει παραμέτρους ομαλοποίησης των απονεμόμενων πτυχίων (normalized documents) από τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια με σκοπό να είναι κατανοητά και συγκρίσιμα.

του **Ηλία Ελευθεροχωρινού**
καθηγητή
του Τμήματος Γεωπονίας Α.Π.Θ.

Η εξέλιξη των περισσότερων μελών Δ.Ε.Π. των πανεπιστημίων μέσω εσωτερικής (μη ανοικτής) διαδικασίας των τμημάτων σε συνδυασμό και με τη μη αξιολόγησή τους είχε ως συνέπεια την «καλλιέργεια» μελών Δ.Ε.Π. «ήσσονος προσπάθειας». Το φαινόμενο αυτό μπορεί να περιοριστεί στο ελάχιστο αν οι μελλοντικές κρίσεις για την εξέλιξη των μελών Δ.Ε.Π., αλλά και για τις οικονομικές απολαβές όλων των μελών Δ.Ε.Π. γίνονται κυρίως από εξωτερικούς εισηγητές - κριτές και μάλιστα βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

► Διασφάλιση της ποιότητας σπουδών.

- Σύσταση ως το 2005 των Εθνικών Συστημάτων Διασφάλισης και Αξιολόγησης της Ποιότητας, τα οποία θα συμπεριλάβουν κοινά κριτήρια και μεθόδους αξιολόγησης.
 - Προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων των φορέων και των ιδρυμάτων που θα εμπλέκονται στη διαδικασία.
 - Αξιολόγηση προγραμμάτων σπουδών και ιδρυμάτων, που θα περιλαμβάνει εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση, συμμετοχή φοιτητών στη διαδικασία, και κοινοποίηση των αποτελεσμάτων.
 - Ανάπτυξη συστήματος αναγνώρισης και πιστοποίησης σπουδών και τίτλων.
 - Συμμετοχή σε διεθνείς συνεργασίες και δίκτυα.
- **Ενίσχυση της κινητικότητας** (ελεύθερη μετακίνηση) φοιτητών, διδασκόντων, ερευνητών και διοικητικού προσωπικού μεταξύ των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων. Ειδικότερα συνιστάται να καταβληθεί μεγαλύτερη προσπάθεια για αύξηση της μετακίνησης των φοιτητών και για αύξηση της οικονομικής ενίσχυσής τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους εθνικούς φορείς χρηματοδότησης.
- Υποστήριξη της **διά βίου εκπαίδευσης** (με ενεργή συμμετοχή των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης) για τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των καταρτιζομένων.
- Προβολή της **ελκυστικότητας του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης** με διεθνείς συνεργασίες, προσέλκυση φοιτητών (και από χώρες του τρίτου κόσμου) και σύμπραξη με κοινωνικούς εταίρους.
- Προώθηση της **ευρωπαϊκής διάστασης** της ανώτατης εκπαίδευσης, με την οργάνωση κοινών προγραμμάτων σπουδών και δικτύων συνεργασίας που μπορεί να οδηγήσουν και σε κοινά πτυχία.
- **Συνεργασία του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης με τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας** ώστε να υποστηριχθεί και να προωθηθεί με τον καλύτερο τρόπο η Ευρώπη της γνώσης.
- **Παρακολούθηση και αποτίμηση των ενεργειών** κάθε χώρας για την εφαρμογή των προαναφερθεισών δράσεων, που θα παρουσιαστούν το Μάιο του 2005 στη Σύνοδο του Μπέργκεν (Νορβηγία).

Ο **κεντρικός στόχος** της εφαρμογής των προαναφερθεισών δράσεων είναι η προώθηση της **ακαδημαϊκής ποιότητας** και της **απασχολησιμότητας** των αποφοίτων. Αυτό αναμένεται να επιτευχθεί μέσω της αναδιάρθρωσης, της εναρμόνισης και της αλλαγής προσανατολισμού των προγραμμάτων σπουδών στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της Ευρώπης με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας και την ως εκ τούτου αναγνώριση των τίτλων και των περιόδων σπουδών μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών.

Προτεινόμενες αλλαγές στα νέα προγράμματα σπουδών των δύο τίτλων

- Ο **πρώτος κύκλος σπουδών** (βασικό πτυχίο ή BSc) θα πρέπει να είναι τριετούς (τώρα τετραετούς ή πενταετούς) ή τετραετούς (τώρα πενταετούς ή εξαετούς) διάρκειας, να περιλαμβάνει ως εκ τούτου φόρτο εκπαίδευσης ισοδύναμο με 180 μέχρι 240 διδακτικών μονάδων (ECTS) και να αποσκοπεί στην απονομή τίτλων με γενικό επαγγελματικό προσανατολισμό. Αυτό σημαίνει ότι τα νέα προγράμματα σπουδών θα πρέπει να σχεδιαστούν με στόχο:
 - τη μείωση της διάρκειας των σπουδών,
 - την αύξηση του αριθμού των διδασκομένων μαθημάτων (6 μέχρι 7 μαθήματα ανά εξάμηνο) και της φυσικής παρουσίας των διδασκόντων (προϋπόθεση για την αύξηση του φόρτου εκπαιδευτικής εργασίας των φοιτητών ώστε να ισοδυναμεί με 30 ECTS ανά εξάμηνο),
 - τη ριζική αναμόρφωση των τίτλων-περιεχομένων των μαθημάτων και τη μερική εναρμόνισή τους με μαθήματα άλλων ευρωπαϊκών ανώτατων ιδρυμάτων (προϋπόθεση για τη διευκόλυνση της αναγνώρισης των μαθημάτων και των διδακτικών μονάδων),
 - τη δημιουργία περισσότερων μαθημάτων που θα παρέχουν γενικές-βασικές επιστημονικές γνώσεις και λιγότερων μαθημάτων εξειδικευμένων γνώσεων, και

- την κατάργηση των πολλών εξεταστικών περιόδων και τη θέσπιση προαπαιτούμενων μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών.
- ▶ Ο **δεύτερος κύκλος σπουδών** (ΜΔΕ ή MSc) θα πρέπει να αποσκοπεί σε πτυχιούχους με υψηλό επίπεδο εξειδικευμένων γνώσεων, οι οποίες θα τους καθιστούν ικανούς για διεπιστημονικές ή διεθνικές συνεργασίες και για επέκταση των γνώσεών τους σε νέα επιστημονικά πεδία. Αυτό σημαίνει ότι τα νέα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών θα πρέπει να βασιστούν σε μαθήματα εμβάθυνσης των πιο σύνθετων και εξειδικευμένων επιστημονικών πεδίων και να έχουν απαραίτητως διεθνή προσανατολισμό.
- ▶ Τα νέα προγράμματα του πρώτου κύκλου σπουδών θα πρέπει να σχεδιαστούν έτσι, ώστε να συμβάλλουν στο να μαθαίνουν οι εκπαιδευόμενοι **μόνο ό,τι είναι χρήσιμο** (knowledge of what is useful) και με γνώμονα ότι η **διαρκής απασχόληση** ενός πτυχιούχου θα απαιτεί **μελέτη σε όλη του τη ζωή** (study all life to work all life).
- ▶ Τα νέα **πτυχία** του **πρώτου κύκλου** σπουδών θα πρέπει να προσφέρουν **γνώσεις ευρύτερου** βασικού επιστημονικού **υποβάθρου** και **προσανατολισμένες** για ευελιξία στην απασχόληση.
- ▶ Η έρευνα και η διδασκαλία των ιδρυμάτων θα πρέπει να αλλάξουν προσανατολισμό και να αποσκοπούν στην **προσφορά υπηρεσιών** χρήσιμων στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια κοινότητα και όχι μόνο στην εθνική.

Επιδράσεις της διασφάλισης της ποιότητας σπουδών στα πανεπιστήμια

- ▶ Η αξιολόγηση, με κοινά (σε επίπεδο Ευρώπης) αντικειμενικά κριτήρια, των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της χώρας μας από το «**Εθνικό Σύστημα Διασφάλισης και Αξιολόγησης της Ποιότητας των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων**» (ιδρύεται εντός του 2005 και περιλαμβάνει κοινά κριτήρια και μεθόδους αξιολόγησης παρόμοιες με εκείνες των άλλων ευρωπαϊκών χωρών) θα συμβάλει ώστε τα πανεπιστημιακά μας ιδρύματα να είναι σε θέση να γνωρίζουν τα δυνατά ή αδύνατα σημεία τους. Επίσης, θα εκτιμηθεί και θα αναγνωριστεί η γενικότερη σημασία των τμημάτων τους, η σκοπιμότητα ύπαρξης και η βιωσιμότητά τους, αλλά και το επιστημονικό **επίπεδο κατάταξής τους διεθνώς** (αναγκαίο για την αναγνώριση της ισοτιμίας των διδακτικών μονάδων - ECTS από άλλα ιδρύματα).
Η αξιολόγηση του Α.Π.Θ. ειδικότερα θα το βοηθήσει να γνωρίσει το επιστημονικό επίπεδο των μελών Δ.Ε.Π., το επίπεδο σπουδών που παρέχει κάθε τμήμα, γιατί τις παρέχει, τι αποδίδουν αυτές, ποιες είναι οι αδυναμίες του και ποιες οι ανάγκες για βελτιωτικές δράσεις. Με άλλα λόγια, το Α.Π.Θ., μετά την αξιολόγηση, θα είναι σε

Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών δεν έχουν αναμορφωθεί εδώ και πολλά χρόνια, πολύ δε περισσότερο δεν έχουν εναρμονιστεί με τα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών άλλων προηγμένων ευρωπαϊκών χωρών.

θέση να αναμορφώσει και να βελτιώσει τα νέα προγράμματα σπουδών και κυρίως να προγραμματίσει το μέλλον και την εξέλιξή του στον ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό χώρο.

- Η αξιολόγηση αναμφίβολα θα συμβάλει στη **βελτίωση** της **ποιότητας** των πτυχίων που παρέχουν τα πανεπιστημιακά ιδρύματα και θα αυξήσει την **ελκυστικότητα** και την **ανταγωνιστικότητά** τους. Βέβαια, η διαδικασία αυτή μπορεί να αναδείξει σημαντικά προβλήματα σε ορισμένα τμήματα ή επιμέρους κατευθύνσεις και πιθανώς να δρομολογήσει την οριστική κατάργησή τους.

Επιδράσεις της διά βίου εκπαίδευσης στα πανεπιστήμια

Η διά βίου εκπαίδευση αποσκοπεί στο να καταστήσει τους ευρωπαίους πολίτες ικανούς να κινούνται ελεύθερα μεταξύ μαθησιακών πλαισίων, επαγγελματιών, περιοχών και χωρών, αξιοποιώντας στο μεγαλύτερο βαθμό τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους. Οι επιμέρους στόχοι της είναι η ενεργός συμμετοχή των διά βίου εκπαιδευομένων, η προσωπική ολοκλήρωση και κοινωνική ένταξη, καθώς και η εξασφάλιση της απασχόλησής τους.

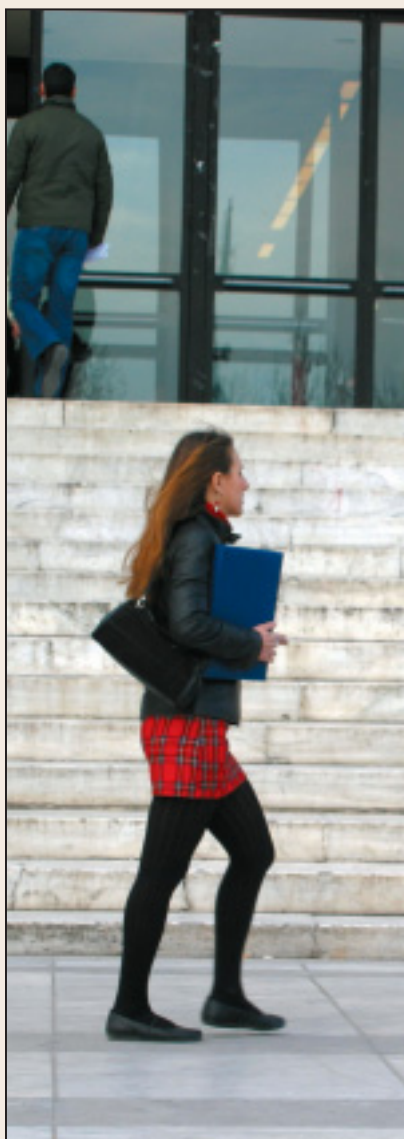
Η δράση αυτή δε σχολιάζεται περαιτέρω, επειδή ο τρόπος εμπλοκής των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στην υλοποίησή της ακόμη δεν έχει καθοριστεί.

Επιδράσεις των αλλαγών των προγραμμάτων σπουδών στους φοιτητές

- Η διάρκεια του **πρώτου κύκλου σπουδών** μειώνεται σε 3 (τώρα 4-5) μέχρι 4 (τώρα 5-6) έτη. Παράλληλα όμως, ο ρυθμός των σπουδών επιταχύνεται με αύξηση του αριθμού των μαθημάτων (τουλάχιστον έξι μαθήματα ανά εξάμηνο) και αύξηση της φυσικής παρουσίας των φοιτητών κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης (φόρτος εκπαιδευτικής εργασίας που θα ισοδυναμεί με 30 ECTS ανά εξάμηνο). Τέλος, αυξάνονται τα μαθήματα που θα παρέχουν στους φοιτητές γνώση για ευκολότερη εύρεση απασχόλησης.
- Η διάρκεια του **δευτέρου κύκλου σπουδών** παραμένει ίδια και κυμαίνεται από 1 μέχρι 2 έτη, αλλά αλλάζει ο προσανατολισμός του από εθνικό σε διεθνή. Οι σπουδές αυτού του κύκλου αποσκοπούν σε πτυχιούχους με υψηλό επίπεδο επαγγελματικής κατάρτισης και εξειδικευμένων γνώσεων, οι οποίες θα τους καθιστούν ικανούς για μελλοντική έρευνα (περίπτωση εκπόνησης διδακτορικού), διεπιστημονικές ή/και διεθνείς συνεργασίες και επέκταση των γνώσεών τους σε νέα πεδία.
- Η καθιέρωση του ευρωπαϊκού συστήματος απόκτησης και **μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS)** παρέχει το δικαίωμα στους φοιτητές να συλλέγουν διδακτικές μονάδες από διάφορα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και να προσμετρώνται αυτές κατά τη λήψη του πτυχίου. Αυτό ενισχύει την κινητικότητα των φοιτητών και τους παρέχει τη δυνατότητα να επιλέγουν, με δική τους ευθύνη, την απόκτηση των επιπλέον προσόντων, τα οποία από το 2005 θα αναγράφονται αναλυτικά στο «**Παράρτημα Διπλώματος**». Αυτό βέβαια συνεπάγεται κατάργηση των εργασιακών δικαιωμάτων που συνδέονται με τους τίτλους σπουδών και αντί αυτού προσφέρει πτυχία με ευελιξία στην απασχόληση.
- Η **προώθηση της κινητικότητας των φοιτητών** από χώρα σε χώρα είναι ελκυστική, επειδή τους παρέχει τη δυνατότητα απόκτησης προσόντων από πανεπιστημιακά ιδρύματα άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Επειδή όμως αυτό το πλεονέκτημα μπορεί να το απολαμβάνουν μόνον οι φοιτητές που έχουν οικονομική δυνατότητα για κάλυψη των εξόδων φοίτησής τους σε άλλες χώρες, θα πρέπει η πολιτεία έγκαιρα να λάβει τα απαραίτητα μέτρα (δάνεια, υποτροφίες κ.ά.), ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές να έχουν «ίσες ευκαιρίες» για απόκτηση και κατοχύρωση νέων προσόντων.

Λόγοι αναδιάρθρωσης των προγραμμάτων σπουδών στη χώρα μας

Η χώρα μας, όπως είναι ήδη γνωστό, δεν προέβη μέχρι στιγμής σε αναδιάρθρωση των προγραμμάτων σπουδών στο πλαίσιο των προαναφερθεισών δράσεων. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν θα το πράξει στο εγγύς μέλλον, αφού είναι υποχρεωμένη ως ευρωπαϊκή χώρα αλλά και επειδή έχουν δεσμευθεί γι' αυτό όλοι οι υπουργοί παιδείας

από το 1999. Η αναδιάρθρωση όμως και η εναρμόνιση των προγραμμάτων σπουδών με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες είναι επιβεβλημένη να γίνει στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας και για τους παρακάτω λόγους:

- ▶ Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών είναι «προγράμματα διδασκόντων» και όχι προγράμματα διδασκομένων. Αυτό σημαίνει ότι αρκετά μαθήματα δημιουργήθηκαν για να καλύψουν (διδακτικές) ανάγκες μελών Δ.Ε.Π. (για την εξέλιξή τους) και όχι πραγματικές ανάγκες του προγράμματος σπουδών. Συγκεκριμένα, ο νόμος πλαίσιο 1268/82 προβλέπει ότι η εκλογή ενός νέου μέλους Δ.Ε.Π. προϋποθέτει την ύπαρξη σχετικού μαθήματος, το οποίο θα κληθεί να διδάξει. Αυτό σημαίνει ότι για προκήρυξη νέας θέσης «ιδρύεται» σχετικό μάθημα (με προσθήκη ή διαχωρισμό υφιστάμενου) με βάση συχνά το γνωστικό αντικείμενο του διδακτορικού κάποιου υποψηφίου. Αυτό είχε ως συνέπεια τη συσσώρευση υπερβολικού αριθμού μαθημάτων και την ως εκ τούτου δυσκολία εφαρμογής του ωρολογίου προγράμματος.
- ▶ Τα περισσότερα **προγράμματα σπουδών** συναφών ή συγγενών τμημάτων των Α.Ε.Ι. της χώρας **διαφέρουν** τόσο **πολύ** στον αριθμό, στο είδος και στο περιεχόμενο των μαθημάτων με αποτέλεσμα οι απονεμόμενοι ίδιοι τίτλοι σπουδών να αντανακλούν σε διαφορετικές γνώσεις. Αυτό προέκυψε από την ανυπαρξία ενιαίας πολιτικής, ουσιαστικού σχεδιασμού και ελέγχου στο χώρο της παιδείας και κυρίως από την άνευ σημαντικού λόγου εξέλιξη ορισμένων εργαστηρίων ή τομέων κάποιων τμημάτων σε νέα τμήματα ή σε νέες κατευθύνσεις (κατά τη γνωστή τακτική του «**διαίρει και βασίλευε**»). Το πρόβλημα οξύνθηκε ακόμη περισσότερο και από τη δημιουργία νέων τμημάτων σε περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας (στο πλαίσιο εξυπηρέτησης μικροκομματικών ή τοπικών συμφερόντων), τα οποία στερούνται συγκεκριμένου προσανατολισμού και εμφανίζουν σοβαρές αδυναμίες στελέχωσης.
- ▶ Τα περισσότερα προγράμματα σπουδών δεν έχουν αναμορφωθεί εδώ και πολλά χρόνια, πολύ δε περισσότερο δεν έχουν εναρμονιστεί με τα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών άλλων προηγμένων ευρωπαϊκών χωρών.
- ▶ Τα περισσότερα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών των Α.Ε.Ι. στερούνται (δεν έχει προβλεφθεί) της δυνατότητας για εναλλακτική διδασκαλία μαθημάτων ή για συγγραφή της μεταπτυχιακής ή διδακτορικής διατριβής σε άλλη γλώσσα πλην της ελληνικής.
- ▶ Η **εξέλιξη** των περισσότερων μελών **Δ.Ε.Π.** των πανεπιστημίων μέσω εσωτερικής (**μη ανοικτής**) **διαδικασίας** των τμημάτων σε συνδυασμό με τη **μη αξιολόγησή τους** είχε ως συνέπεια την «καλλιέργεια» μελών **Δ.Ε.Π.** «**ήσσονος προσπάθειας**». Αυτό τεκμαίρεται από το γεγονός της σημαντικής και διαρκούς μείωσης του ρυθμού δημοσιεύσεών τους σε διεθνή περιοδικά (αρκεί μια επίσκεψη στην ιστοσελίδα <http://wos.ekt.gr> - Institute for Scientific Information, Web of Science), την απροθυμία τους να χρησιμοποιούν νέα εποπτικά μέσα και μεθόδους διδασκαλίας, και το μειωμένο ενδιαφέρον τους για ενεργό συμμετοχή στα διοικητικά όργανα των τμημάτων. Βέβαια, το φαινόμενο αυτό (μέλη Δ.Ε.Π. ήσσονος προσπάθειας) μπορεί να περιοριστεί στο ελάχιστο αν οι μελλοντικές κρίσεις για την εξέλιξη των μελών Δ.Ε.Π., αλλά και για τις οικονομικές απολαβές όλων των μελών Δ.Ε.Π., γίνονται κυρίως από εξωτερικούς εισηγητές - κριτές και μάλιστα βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες για την εκτίμηση του συνολικού έργου).

Είναι προφανές από τα παραπάνω ότι η εφαρμογή των προαναφερθεισών δράσεων στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας μας είναι αναγκαία και κυρίως χρήσιμη στην προσπάθεια αναδιάρθρωσης και εναρμόνισης των προγραμμάτων σπουδών με τα αντίστοιχα των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της Ευρώπης, αλλά και στη διασφάλιση της ακαδημαϊκής ποιότητας και στην ως εκ τούτου διευκόλυνση της αναγνώρισης των τίτλων και των περιόδων σπουδών πανευρωπαϊκά.

Πέραν όμως των προαναφερθέντων, οι δράσεις αυτές θα καταστήσουν τα πανεπιστημιακά μας ιδρύματα ικανά να προσφέρουν στους μελλοντικούς εκπαιδευόμενους τις απαραίτητες προσανατολισμένες γνώσεις για την ευελιξία στην απασχόληση και κυρίως για την επιτυχή επαγγελματική σταδιοδρομία και την ως εκ τούτου κοινωνική τους καταξίωση.

Το άρθρο αυτό βασίστηκε σε **στοιχεία των πορισμάτων** της Επιτροπής Παιδείας του Α.Π.Θ. για θέματα **πανεπιστημιακής εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο** (Οκτώβριος, 2004), αλλά και σε στοιχεία των πρακτικών σχετικής συνάντησης στην οποία συμμετείχε ο συγγραφέας (θέμα συνάντησης **Higher Education in Agricultural Sciences and the Bologna Process in the Mediterranean Region. Place and Role of CIHEAM**, Φλωρεντία, Ιταλία, 21-23 Οκτωβρίου, 2004).

Οι πιστωτικές μονάδες είναι ένα σύστημα που βασίζεται στο φόρτο εργασίας, που απαιτείται από ένα φοιτητή για να επιτύχει τους στόχους ενός εκπαιδευτικού προγράμματος.

Αυτές συσσωρεύονται στο πλαίσιο ενός συγκροτημένου προγράμματος σπουδών και απεικονίζουν συγκεκριμένη ποσότητα δουλειάς, που ολοκληρώθηκε σε συγκεκριμένο επίπεδο σπουδών με στόχο να αποκτηθεί ένα αναγνωρισμένο προσόν.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ECTS)

Ο φόρτος εργασίας του φοιτητή μετριέται και αξιολογείται

Ένα σύστημα πιστωτικών μονάδων είναι ένας συστηματικός τρόπος περιγραφής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος μέσω της απόδοσης πιστωτικών μονάδων στις συνιστώσες του. Ο προσδιορισμός των πιστωτικών μονάδων στην ανώτατη εκπαίδευση είναι δυνατό να βασίζεται σε διάφορες παραμέτρους, όπως το φόρτο εργασίας του φοιτητή, τα αποτελέσματα μάθησης ή τις ώρες επαφής των φοιτητών με τους διδάσκοντες.

Συστήματα πιστωτικών μονάδων και ECTS

Το ECTS είναι ένα σύστημα πιστωτικών μονάδων που βασίζεται στο φόρτο εργασίας που απαιτείται από ένα φοιτητή για να επιτύχει τους στόχους ενός εκπαιδευτικού προγράμματος. Θεσπίστηκε το 1989 και δημιουργήθηκε αρχικά για τη μεταφορά πιστωτικών μονάδων, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus. Το σύστημα αυτό, το μόνο που έχει δοκιμαστεί με επιτυχία σε ολόκληρη την Ευρώπη, ενίσχυσε την ποιότητα και τον όγκο της κινητικότητας των φοιτητών. Τελευταία το ECTS εξελίσσεται σε ένα σύστημα συσσώρευσης, που μπορεί να εφαρμοστεί σε ιδρυματικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, για όλους τους φοιτητές και όχι μόνο για τους μετακινούμενους. Η βασική αρχή για να λειτουργήσει το ECTS ως σύστημα συσσώρευσης είναι να προσδιοριστούν, εκτός από το φόρτο εργασίας, το επίπεδο, το περιεχόμενο και τα μαθησιακά αποτελέσματα ενός εκπαιδευτικού στοιχείου σε σχέση με το πρόγραμμα σπουδών.

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό του ECTS είναι ότι οι πιστωτικές μονάδες περιγράφουν πάντα εργασία που ολοκληρώνεται ως μέρος ενός προγράμματος σπουδών. Επομένως σε ένα σύστημα συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων, αυτές συσσωρεύονται στο πλαίσιο ενός συγκροτημένου προγράμματος σπουδών και απεικονίζουν συγκεκρι-

του Άρη Αβδελά

αναπληρωτή καθηγητή του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ., προέδρου της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

κριμένη ποσότητα δουλειάς που ολοκληρώθηκε σε συγκεκριμένο επίπεδο σπουδών με στόχο να αποκτηθεί ένα αναγνωρισμένο προσόν.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του ECTS

- Το ECTS βασίζεται στην αρχή ότι 60 πιστωτικές μονάδες αντιστοιχούν στο φόρτο εργασίας ενός κανονικού φοιτητή κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους. Αν γίνει δεκτό ότι στην Ευρώπη ένα πλήρες πρόγραμμα σπουδών αντιστοιχεί συνήθως σε 1500-1800 ώρες το χρόνο, μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί σε 25 έως 30 ώρες εργασίας.
- Ο φοιτητής παίρνει τις πιστωτικές μονάδες μόνο μετά από την επιτυχή ολοκλήρωση της δουλειάς που απαιτείται και την κατάλληλη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων μάθησης, δηλαδή του συνόλου των δεξιοτήτων που εκφράζουν τι θα γνωρίζει, καταλαβαίνει ή είναι ικανός να κάνει ο φοιτητής μετά από την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας μάθησης μεγάλης ή μικρής διάρκειας.
- Ο φόρτος εργασίας του φοιτητή αποτελείται από τον πραγματικό χρόνο που χρειάζεται για την ολοκλήρωση όλων των προγραμματισμένων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που απαιτεί κάθε εκπαιδευτικό στοιχείο ενός προγράμματος σπουδών για να υλοποιηθούν τα αποτελέσματα μάθησης ή οι στόχοι του, σε σχέση με το σύνολο της εργασίας που απαιτείται για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός πλήρους έτους σπουδών. Επιγραμματικά, για κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα και με την παραδοχή ότι μία πιστωτική μονάδα ισούται με 30 ώρες:
 $\text{Πιστωτικές μονάδες} = \text{Χρόνος (διδασκαλίας + μελέτης + εργασιών + εξετάσεων)} / 30$
 Παράδειγμα (εξάμηνο 13 εβδομάδων):

Διδασκαλία	Μελέτη	Εργασίες	Εξετάσεις	Άθροισμα/30	Πιστωτικές μονάδες
5x13 = 65 ώρες	6x13 = 78 ώρες	40 ώρες	3 ώρες	6,2	6

- Οι πιστωτικές μονάδες κατανέμονται σε όλα τα εκπαιδευτικά στοιχεία ενός προγράμματος σπουδών. Η αρχική κατανομή των πιστωτικών μονάδων πρέπει να ελέγχεται σε τακτά χρονικά διαστήματα με τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων σχετικών με το φόρτο εργασίας των φοιτητών. Είναι προφανής ο καθοριστικός ρόλος των φοιτητών στη διαδικασία αυτή.
- Ένα συχνό λάθος που γίνεται στην κατανομή των πιστωτικών μονάδων είναι ο συσχετισμός τους μόνο με τις ώρες επαφής των φοιτητών με τους διδάσκοντες. Μία άλλη λαθεμένη αντιμετώπιση είναι να συσχετίζονται οι πιστωτικές μονάδες με το κύρος ενός μαθήματος. Ο ρόλος του κάθε μαθήματος και η βαρύτητά του πρέπει να περιγράφονται στον οδηγό σπουδών.

Τα βασικά έγγραφα του ECTS

- Το πληροφοριακό πακέτο / οδηγός σπουδών.
- Η εκπαιδευτική συμφωνία.

Ο υπολογισμός των πιστωτικών μονάδων στο Α.Π.Θ.

Πρόσφατα ξεκίνησε, με συντονισμό της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, μία έρευνα σχετικά με την εφαρμογή του ECTS στο Α.Π.Θ. Μέχρι σήμερα έχουν απαντήσει περίπου τα μισά από τα τμήματα.

Σύμφωνα με μία πρώτη επεξεργασία των απαντήσεων, το 95% των τμημάτων εφαρμόζουν το ECTS στους αλλοδαπούς φοιτητές, ενώ το 85% το εφαρμόζουν και στους κανονικούς φοιτητές. Περισσότερο από τα μισά των τμημάτων κρίνουν ότι ο ξενόγλωσσος οδηγός τους καλύπτει γύρω στο 75% των απαιτήσεων και από τα υπόλοιπα τα μισά κρίνουν ότι είναι γύρω στο 100% και τα άλλα μισά στο 25%.

Όσον αφορά τον τρόπο υπολογισμού των πιστωτικών μονάδων, το 33% των τμημάτων παίρνει υπόψη του μόνο το χρόνο επαφής των φοιτητών με τους διδάσκοντες, ενώ το 67% παίρνει υπόψη του και το χρόνο προετοιμασίας.

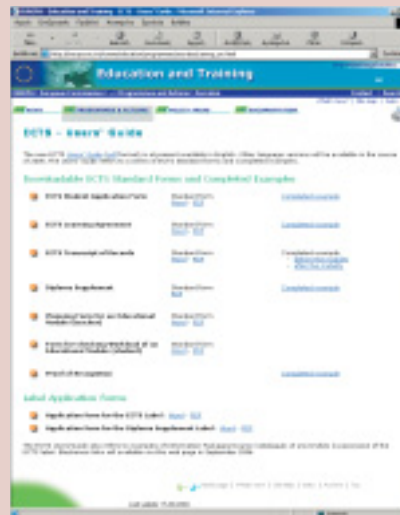
Πώς προσδιορίζεται ο φόρτος εργασίας

Υπάρχουν πολλοί τρόποι. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει, στο πλαίσιο του προγράμματος Socrates, το διαπανεπιστημιακό πρόγραμμα «Tuning Educational Structures in Europe». Η διαδικασία που προτείνει το Tuning είναι συνοπτικά η εξής:

- Για κάθε εκπαιδευτικό στοιχείο, εισαγωγή αρθρωτής κατανομής σταθερού αριθμού πιστωτικών μονάδων ή μη αρθρωτής κατανομής όπου το εκπαιδευτικό στοιχείο μπορεί να έχει έναν οποιοδήποτε αριθμό πιστωτικών μονάδων.
- Εκτίμηση του φόρτου εργασίας για κάθε εκπαιδευτικό στοιχείο.
- Αξιολόγηση από τους φοιτητές της εκτίμησης του φόρτου εργασίας.
- Προσαρμογή του φόρτου εργασίας και/ή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε σχέση με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων.

Σύμφωνα με μία μελέτη του 2003 που συντόνισε το ESIB (National Unions of Students in Europe), ένας αυξανόμενος αριθμός χωρών έχουν υιοθετήσει λεπτομερείς κανονισμούς για το ECTS, που περιλαμβάνουν κριτήρια τα οποία ισχύουν σε εθνικό επίπεδο για τον προσδιορισμό του φόρτου εργασίας. Σε μία χώρα σαν την Ελλάδα, με σχετικά όχι μεγάλο αριθμό Α.Ε.Ι., αυτή η λύση θα διευκόλυνε την ομαλή εφαρμογή του συστήματος.

Πηγή: <http://www.relint.deusto.es/TuningProject/index.htm>

**Ο φόρτος εργασίας
του φοιτητή
μετρείται και αξιολογείται**

- Η αναλυτική βαθμολογία. Περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στην ιστοσελίδα http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/usersg_en.html.

Το Σήμα του ECTS

- Απονέμεται σε όλα τα ιδρύματα που εφαρμόζουν σωστά το ECTS σε όλα τα προγράμματα πρώτου και δεύτερου κύκλου σπουδών. Το Σήμα αναβαθμίζει το προφίλ του ιδρύματος ως ενός διαφανούς και αξιόπιστου εταίρου στην ευρωπαϊκή και διεθνή συνεργασία.
- Κριτήρια για την απονομή του Σήματος:
 - Το πληροφοριακό πακέτο / οδηγός σπουδών.
 - Η χρήση των πιστωτικών μονάδων ECTS.
 - Δείγματα εκπαιδευτικών συμφωνιών, αναλυτικής βαθμολογίας και αποδείξεις ακαδημαϊκής αναγνώρισης.
- Το Σήμα ισχύει για τρία ακαδημαϊκά έτη. Ο κατάλογος των ιδρυμάτων που κατέχουν το Σήμα δημοσιεύεται στην ίδια ιστοσελίδα http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/usersg_en.html

Παράρτημα Διπλώματος

Το Παράρτημα Διπλώματος είναι ένα έγγραφο που επισυνάπτεται σε ένα τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρέχοντας μια τυποποιημένη περιγραφή της φύσης, του επιπέδου, του πλαισίου, του περιεχομένου και τη νομική μορφή των σπουδών που ακολουθήθηκαν και ολοκληρώθηκαν με επιτυχία από τον απόφοιτο. Το Παράρτημα Διπλώματος παρέχει διαφάνεια και διευκολύνει την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναγνώριση των τίτλων.

Το Σήμα Παραρτήματος Διπλώματος απονέμεται σε ιδρύματα που χορηγούν Παράρτημα Διπλώματος σε όλους τους πτυχιούχους πρώτου και δεύτερου κύκλου προγραμμάτων σπουδών, σύμφωνα με τη δομή και τις συστάσεις που υπάρχουν στην ίδια ιστοσελίδα.

Βοηθητικές πηγές:

- http://europa.eu.int/comm/education/programmes/socrates/usersg_en.html
- http://europa.eu.int/comm/education/policies/rec_qual/recognition/diploma_en.html

Ένας λόγος που κρατά αδρανή τα πανεπιστήμια σε σχέση με τη διά βίου μάθηση αποτελεί το γεγονός ότι σήμερα δεν υπάρχει επίσημος θεσμός σε εθνικό επίπεδο που να καλύπτει το πολύ ενδιαφέρον και προκλητικό για τα ανώτατα ιδρύματα κομμάτι της διά βίου μάθησης, τη διά βίου εκπαίδευση.

Διά βίου μάθηση: μία νέα(;) πρόκληση για το πανεπιστήμιο

του **Περικλή Λαρινόπουλου**

καθηγητή του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ.,
αντιπροέδρου
Επιτροπής Ερευνών Α.Π.Θ.

Ο τίτλος «Διά βίου μάθηση: μία απλή έννοια που υπεραπλουστεύει μία σύνθετη πραγματικότητα» του εισαγωγικού σημειώματος πρόσφατου τεύχους (Ιούλιος-Αύγουστος 2004) του «International Journal of Lifelong Education» αντανάκλα την άποψη όχι μόνο των εκδοτών του περιοδικού, αλλά και του συνόλου των επιστημόνων που ασχολούνται με το σημαντικό αυτό θέμα. Η κατακλείδα του συγκεκριμένου προλογικού σημειώματος είναι ότι η *διά βίου μάθηση* αποτελεί έννοια που δεν μπορεί να ορισθεί με ακριβή τρόπο, διότι τελικά είναι και *διά βίου εκπαίδευση* και *διά βίου κατάρτιση* και συνδυασμός των δύο.

Για τον υπογράφοντα το παρόν κείμενο η παραπάνω άποψη αποτελεί ανακουφιστικό και ταυτόχρονα χρηστικό στοιχείο για τους εξής δύο λόγους:

- τον απαλλάσσει από τη δύσκολη διαδικασία επιλογής ανάμεσα σε πολλούς ορισμούς που διατυπώνουν για τη διά βίου μάθηση σημαντικοί παγκόσμιοι οργανισμοί, αλλά και διακεκριμένοι επιστήμονες και
- τον υποβοηθά να χειρισθεί χωρίς εννοιολογικές εμπλοκές το υπό ψήφιση σχέδιο νόμου «Περί διά βίου μάθησης» του ΥΠ.Ε.Π.Θ., που αποτέλεσε και την κύρια αφορμή για τη συγγραφή του παρόντος άρθρου.

Ο πρώτος λόγος είναι προφανής. Ο δεύτερος λόγος συνίσταται στο ότι στο υπόψη νομοσχέδιο αναπαράγεται ορθά η διάκριση ανάμεσα στη διά βίου εκπαίδευση και στη διά βίου κατάρτιση.

Ένα ακόμη ζήτημα που χρήζει πρώιμης διασαφήνισης αφορά την ύπαρξη ερωτηματικού μετά τη λέξη «νέα» στον τίτλο του άρθρου. Ο σκοπός της εισαγωγής αυτού του συμβόλου στίξης - δηλωτικού αμφιβολίας - είναι διττός:

- η διά βίου μάθηση, και κυρίως η πρακτική της παροχής της, αποτελεί πράγματι μία νέα πρόκληση για το πανεπιστήμιο ή πρόκειται για «ξαναζεσταμένο φαγητό»; και

**Διά βίου μάθηση:
μία νέα(ι) πρόκληση
για το πανεπιστήμιο**

Μία προσεκτική αναζήτηση στο ηλεκτρονικό αρχείο της Επιτροπής Ερευνών αποκαλύπτει ότι τα τελευταία 10-12 χρόνια προγράμματα διά βίου εκπαίδευσης μετά βίας ξεπερνούν σε αριθμό τα 40. Προφανώς, πρόκειται για τον πολύ φτωχό απολογισμό μιας πολύχρονης εμπειρίας.

- ανεξάρτητα από την απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα, μπορεί και θέλει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο να αποδεχθεί την ευκαιρία που του δίνεται για έναν νέο εκπαιδευτικό προσανατολισμό;

Για τον προϋδεασμό του αναγνώστη οφείλουμε να δηλώσουμε απαρχής ότι όσα παρατίθενται στη συνέχεια στοχεύουν στην απαλοιφή του ερωτηματικού από τη φράση του τίτλου.

Έννοιες, στόχοι και πολιτικές

Όταν ο Σωκράτης θέλησε να εκφράσει στην αρχαία ελληνική κοινωνία τη φιλοσοφική του σκέψη σχετικά με το σκοπό και το χαρακτήρα αυτού που εννοούμε διά βίου μάθηση δεν χρειάστηκε παρά μόνο τρεις λέξεις «γηράσκω αεί διδασκόμενος». Στη σημερινή κοινωνία, όπως ήδη αναφέρθηκε, οι σχετικοί ορισμοί είναι πολύ πιο εκτενείς, καθώς οφείλουν να περιγράψουν μία σύνθετη πραγματικότητα, αλλά και να προδιαγράψουν τις δυσκολίες σχετικά με τις πολιτικές υλοποίησης που αφορούν το αδιαμφισβήτητο ανθρώπινο δικαίωμα της ισότιμης και διαρκούς πρόσβασης στη γνώση.

Είναι χρήσιμο να υπενθυμισθεί ότι η διά βίου μάθηση –ως σύστημα παροχής/ πρόσληψης– εμφανίζεται με τρεις διακριτές μορφές:

- τυπική μάθηση** (η διαρθρωμένη και πιστοποιημένη μάθηση –δηλαδή η απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων– που παρέχεται από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα όλων των βαθμίδων),
- μη τυπική μάθηση** (η πέραν της τυπικής, συνήθως διαρθρωμένη, αλλά όχι πάντοτε πιστοποιημένη μάθηση, που παρέχεται από πληθώρα φορέων) και
- άτυπη μάθηση** (η απροσχεδίαστη ή τυχαία, μη διαρθρωμένη και μη πιστοποιημένη μάθηση, που αποκτάται από τις δραστηριότητες και τις συνήθειες της καθημερινής ζωής).

Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, η τρέχουσα συζήτηση για τη διά βίου μάθηση επικεντρώνεται στη μη τυπική μορφή της. Σ' αυτήν ενσωματώνονται επιμέρους μορφές όπως: επιμόρφωση, συνεχιζόμενη εκπαίδευση, συμπληρωματική εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση, εκπαίδευση ενηλίκων. Συνεπώς, η αναφορά στη διά βίου εκπαίδευση και τη διά βίου κατάρτιση υποδεικνύει κάθε μία από τις παραπάνω μορφές μη τυπικής μάθησης, η οποία προσφέρεται σε διαφορετικές ομάδες ατόμων, ανάλογα με το επίπεδο της ήδη κατεχόμενης απ' αυτά τυπικής εκπαίδευσης αλλά και της προσωπικής, κοινωνικής και επαγγελματικής τους προοπτικής. Ιδιαίτεροι στόχοι όλων των μορφών αυτών είναι: η μετάδοση πρόσθετων επαγγελματικών γνώσεων, η εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες (π.χ. υπολογιστές), αλλά και η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων (π.χ. κοινωνική κατάρτιση, ικανότητα επικοινωνίας) και η ευρύτερη ανάπτυξη της προσωπικότητας.

Η ευρωπαϊκή πολιτική για τη διά βίου μάθηση διακρίνεται από μία πολύ ισχυρή προώθηση του ζητήματος, ιδιαίτερα κατά τα τελευταία 5 χρόνια. Ο πρώτος κύκλος επίσημης και σοβαρής συζήτησης ξεκίνησε το 1996 που χαρακτηρίστηκε ως ευρωπαϊκό έτος για τη διά βίου μάθηση. Η έντονη δραστηριοποίηση είχε ως αφετηρία το «Υπόμνημα σχετικά με τη διά βίου μάθηση» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2000). Ακολούθησε πανευρωπαϊκή «Διαβούλευση», στην οποία συμμετείχε πλήθος φορέων, τα κράτη-μέλη, οι υπό ένταξη χώρες κ.τ.λ. Η ευρύτατου φάσματος αυτή διαδικασία οδήγησε την Επιτροπή το Νοέμβριο του 2001 σε μία «Ανακοίνωση» με τίτλο «Η πραγμάτωση μιας ευρωπαϊκής περιοχής διά βίου μάθησης». Στην ενδιάμεση, μέχρι σήμερα, περίοδο αξιολογήθηκαν όλες οι προτάσεις για στρατηγικές και προτεραιότητες για δράση που συντάχθηκαν τόσο σε κεντρικό επίπεδο, όσο και από τα κράτη-μέλη. Έτσι, η Επιτροπή τον Ιούλιο του 2004 κατέθεσε πρόταση για απόφαση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για την «Καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος δράσης στην περιοχή της διά βίου μάθησης» που θα υλοποιηθεί στην περίοδο 2007-2013.

Η διά βίου μάθηση στην Ελλάδα

Η Ελλάδα αρχίζει ουσιαστικά να προσπαθεί για μία οργανωμένη παροχή εκπαίδευσης ενηλίκων μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η πραγματική

όμως ώθηση δίνεται μετά την ένταξη της χώρας στην Ε.Ο.Κ. και ιδιαίτερα κατά την πρόσφατη περίοδο, εξαιτίας της οικονομικής υποστήριξης από τα τρία Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης.

Παρά το ενδιαφέρον και τη δραστηριοποίηση των ελληνικών κυβερνήσεων, αλλά και των κοινωνικών και επαγγελματικών φορέων της χώρας, ο απολογισμός μέχρι σήμερα δεν διεκδικεί εύσημα υψηλής αποτελεσματικότητας. Τα ποιοτικά συστατικά των φορέων παροχής διά βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης μόλις πρόσφατα άρχισαν να ελέγχονται και να πιστοποιούνται – και μάλιστα για ορισμένους μόνο απ' αυτούς. Το γεγονός αυτό, μαζί με την πολυμορφία των φορέων, αποτελεί έναν από τους λόγους που οι Έλληνες και οι Ελληνίδες δεν τους εμπιστεύονται και κατά συνέπεια δεν αποφασίζουν εύκολα τη συμμετοχή τους στα προγράμματα που προσφέρουν. Πρόσθετοι λόγοι, που αναδύονται από σχετική έρευνα του CEDEFOP, χαρακτηρίζουν την εν γένει διστακτική στάση μας απέναντι στη διά βίου μάθηση και εξηγούν το γεγονός ότι στον πίνακα συμμετοχής σ' αυτήν εμφανιζόμαστε τελευταίοι σε σχέση με τις λοιπές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

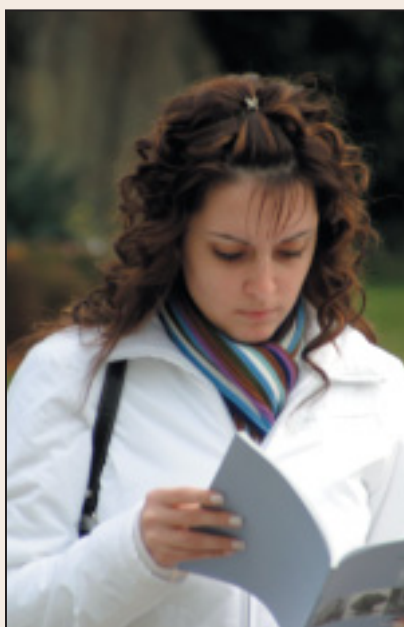
Οι κύριοι φορείς της παροχής διά βίου μάθησης στη σημερινή Ελλάδα (με κριτήρια την πιστοποίηση, το κύρος και το εύρος των δράσεών τους) μπορούν να διακριθούν ανάλογα με τον τύπο των προγραμμάτων που προσφέρουν σε:

- α) *φορείς παροχής διά βίου εκπαίδευσης* (Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Σχολές Γονέων, Νομαρχιακές Επιτροπές Λαϊκής Επιμόρφωσης) και
- β) *φορείς παροχής διά βίου κατάρτισης* (Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης, Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, διάφορες ενδοεπιχειρησιακές δομές κατάρτισης).

Πέρα όμως από τους παραπάνω σημαντικούς φορείς, σχετικά προγράμματα παρέχονται και από πληθώρα άλλων φορέων ή οργανώσεων όπως: κέντρων ελευθέρων σπουδών, πολιτιστικών συλλόγων, αθλητικών οργανώσεων, επαγγελματικών ενώσεων, συνδικαλιστικών οργανώσεων κτλ.

Πού είναι το ελληνικό πανεπιστήμιο στα παραπάνω; Αξιοποιείται η δύναμη, η αξία και το κύρος του; Ανταποκρίνεται στο κάλεσμα της ελληνικής κοινωνίας, που απ' ό,τι φαίνεται προσδοκά σε χαρακτηριστικά υψηλής ποιότητας και σε μεγάλο εύρος μαθησιακών αντικειμένων για να αποβάλει τη διστακτικότητα που τη διακρίνει; Οι απαντήσεις δίνονται αμέσως παρακάτω.

Στη χώρα μας ως επιτυχημένος θεσμός στη διά βίου μάθηση σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θεωρείται το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Πρόκειται για ένα υβριδικό σύστημα παροχής τόσο τυπικής όσο και μη τυπικής μάθησης. Κατά τα άλλα, η εικόνα για το σύνολο των πανεπιστημίων της χώρας χαρακτηρίζεται από τη διαφορετικότητα, τόσο στις δομές όσο και στο βαθμό εμπλοκής τους με τη διά βίου μάθηση, που γενικά είναι χαμηλός.

**Διά βίου μάθηση:
μία νέα(ι) πρόκληση
για το πανεπιστήμιο**

Η συμμετοχή των πανεπιστημίων

Ανοίγοντας μία παρένθεση για το τι συμβαίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με τη συμμετοχή των πανεπιστημίων στη διά βίου μάθηση, θα πρέπει να τονίσουμε ότι χαρακτηριστικό σημείο αποτελεί η εν γένει μικρή σχετική δραστηριότητα σε αρκετές χώρες, ανάμεσά τους και η Ελλάδα. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις, όπως οι Σκανδιναβικές χώρες, το Ενωμένο Βασίλειο, η Ισλανδία και η Γαλλία, που ξεπερνούν κατά πολύ τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, σε ό,τι αφορά την αντίστοιχη συμμετοχή. Ανάμεσα στους τομείς στους οποίους παρέχουν προγράμματα διά βίου μάθησης τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, κυριαρχούν αυτοί που σχετίζονται με την οικονομία και τις επιχειρήσεις και ακολουθούν οι τεχνολογικές επιστήμες και οι επιστήμες του μηχανικού.

Στη χώρα μας ως επιτυχημένος θεσμός στη διά βίου μάθηση σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θεωρείται το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ίδρυση 1992 - έναρξη λειτουργίας 1997). Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο -δημόσιος αυτόνομος οργανισμός και ισοδύναμος με τα άλλα Α.Ε.Ι.- έχει ως αποστολή την παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης με τις μορφές της εκπαίδευσης ενηλίκων και της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Πρόκειται, δηλαδή, για ένα υβριδικό σύστημα παροχής τόσο τυπικής όσο και μη τυπικής μάθησης.

Κατά τα άλλα, η εικόνα για το σύνολο των πανεπιστημίων της χώρας χαρακτηρίζεται από τη διαφορετικότητα, τόσο στις δομές όσο και στο βαθμό εμπλοκής τους με τη διά βίου μάθηση, που γενικά είναι χαμηλός. Σε πολλά ιδρύματα έχουν ιδρυθεί, πιστοποιηθεί και λειτουργήσει Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.). Η επιτυχία των Κ.Ε.Κ. αυτών διαφέρει ανάμεσα στα ιδρύματα, ιδιαίτερα κατά την πρόσφατη περίοδο (εφαρμογή του Γ' Κ.Π.Σ.), κατά την οποία ανταγωνίσθηκαν σκληρά με την πληθώρα Κ.Ε.Κ. που λειτουργούν άλλοι φορείς στη χώρα για να πετύχουν χρηματοδότηση των προγραμμάτων τους. Η εμπειρία αυτή των Κ.Ε.Κ. -ιδιαίτερα για το Α.Π.Θ.- αποτελεί στοιχείο που πρέπει να χρησιμοποιηθεί στο άμεσο μέλλον, κάτω από το πρίσμα των νέων δεδομένων σχετικά με τη διά βίου μάθηση.

Πέρα από τις αποτυχίες αρκετών Κ.Ε.Κ. των Α.Ε.Ι. στις ανταγωνιστικές διαδικασίες, ένας άλλος λόγος που κρατά αδρανή τα πανεπιστήμια σε σχέση με τη διά βίου μάθηση αποτελεί το γεγονός ότι δεν υπάρχει άλλος επίσημος θεσμός σε εθνικό επίπεδο -όπως αυτός των Κ.Ε.Κ. για τη διά βίου κατάρτιση- που να καλύπτει το πολύ πιο ενδιαφέρον και προκλητικό για τα ανώτατα ιδρύματα κομμάτι της διά βίου μάθησης, δηλαδή τη διά βίου εκπαίδευση. Συνεπώς, φαίνεται ότι η προτεινόμενη με το νέο σχέδιο νόμου δημιουργία ενός τέτοιου θεσμού, δηλαδή τα Ινστιτούτα Διά Βίου Εκπαίδευσης (Ι.Δ.Β.Ε.), θα μπορέσει να καλύψει το κενό αυτό και ταυτόχρονα να δώσει την ευκαιρία σε κάθε ίδρυμα να αξιοποιήσει το σύνολο των δυνατοτήτων του. Η διασύνδεση του Ι.Δ.Β.Ε. με το Κ.Ε.Κ. κάθε πανεπιστημίου θα δημιουργήσει μια ολοκληρωμένη δομή παροχής διά βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης, που, σε συνδυασμό και με το κύρος του ιδρύματος, θα αποτελέσει ισχυρό πόλο έλξης προς την αδιάφορη προς το παρόν ελληνική κοινωνία.

Η πρόκληση για το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο

Το πανεπιστήμιό μας, όπως και αρκετά άλλα στη χώρα, γράφει από καιρό τη δική του, ομολογουμένως μικρή, ιστορία στο κεφάλαιο «Παροχή διά βίου μάθησης από τα ελληνικά πανεπιστήμια». Εκτός από τη μικρή εμβέλεια και βραχύτατο βίου εμπλοκή με το θεσμό των Κ.Ε.Κ., ορισμένες ατομικές πρωτοβουλίες καθηγητών του ιδρύματος και ελάχιστες συλλογικές των τμημάτων του αποτελούν τις μόνες καταγραφές σχετικά με δράσεις παροχής διά βίου εκπαίδευσης (προγράμματα επανεκπαίδευσης, επιμόρφωσης, κατάρτισης και εξομοίωσης - τα τελευταία ειδικά για εκπαιδευτικούς). Μία προσεκτική αναζήτηση στο ηλεκτρονικό αρχείο της Επιτροπής Ερευνών αποκάλυπτει ότι τα τελευταία 10-12 χρόνια τέτοιου είδους προγράμματα, χρηματοδοτημένα από διάφορους φορείς (δημόσιους ή ιδιωτικούς, εθνικούς ή διεθνείς), μετά βίας ξεπερνούν σε αριθμό τα 40. Προφανώς, πρόκειται για τον πολύ φτωχό απολογισμό μιας εμπειρίας που, μπροστά στην εφικτή προοπτική μιας νέας πολιτικής παροχής διά βίου μάθησης με φορέα οργάνωσης το ίδρυμα στο σύνολό του, προσομοιάζει περισσότερο με «μεζέ» παρά με «ξαναζεσταμένο φαγητό».

Το ανθρώπινο δυναμικό του Α.Π.Θ. αλλά και οι υποδομές του συνιστούν έναν σύγχρονο οργανισμό, πλήρως ενήμερο και ενεργό, εξειδικευμένο σε θέματα παροχής και υποστήριξης της εκπαίδευσης. Μένει η επέκταση της δράσης στο πεδίο της υλοποίησης, η νέα απασχόληση, η προσφορά όλων αυτών των γνώσεων, εμπειριών και ικανοτήτων στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία.

Εδώ είναι τελικά που έρχεται η νέα πρόκληση. Διότι η παραπάνω απογραφή δεν αντανακλά την πραγματική δύναμη του Α.Π.Θ. Η δύναμη του πανεπιστημίου μας είναι η πολυ-επιστημονικότητα που χαρακτηρίζει το μοναδικό –τουλάχιστο για τα ελληνικά δεδομένα– πλήθος και εύρος επιστημονικών περιοχών που καλύπτουν τα τμήματά του. Είναι ακόμη η υψηλή ζήτηση που έχουν τα προγράμματα των προπτυχιακών σπουδών και ακόμη περισσότερο αυτά των μεταπτυχιακών μας. Δύναμη είναι και η επίσημα καταγεγραμμένη ερευνητική μας δραστηριότητα, που κατά κανόνα καταλήγει σε πολύτιμη παροχή υπηρεσιών σε πλήθος πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών φορέων της χώρας.

Ειδικά όμως σε ό,τι αφορά τη συστηματική ενασχόληση με την οργάνωση και την υποστήριξη της εκπαίδευσης, οι αριθμοί –και πάλι από το αρχείο της Επιτροπής Ερευνών– είναι ενδεικτικοί. Κανένα τμήμα του πανεπιστημίου δεν λειτουργεί παθητικά στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι. Κατά την τελευταία δεκαετία τα τμήματα συλλογικά και μέλη Δ.Ε.Π. ατομικά έχουν εκτελέσει περισσότερα από 200 έργα χρηματοδοτημένα από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. (και όχι μόνο στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.) με καθαρά εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Άλλα τόσα περίπου έχουν χρηματοδοτηθεί από άλλους φορείς, με κυρίαρχη ανάμεσά τους την Ευρωπαϊκή Ένωση (Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης και Πολιτισμού). Τα περισσότερα από τα τελευταία σχετίζονται με τις μορφές της συμπληρωματικής εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης και της κατάρτισης, μόνο που δεν αφορούν δράσεις παροχής μάθησης αλλά συνοδευτικές της δράσεις: θεωρητικές μελέτες, οργανωτικά ζητήματα, ανάπτυξη και προετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού και μέσων (νέες τεχνολογίες), καθώς και κινητικότητα διδασκόντων και διδασκομένων.

Όλα τα παραπάνω αποδεικνύουν ότι το ανθρώπινο δυναμικό του Α.Π.Θ. αλλά και οι υποδομές του συνιστούν έναν σύγχρονο οργανισμό, πλήρως ενήμερο και ενεργό, εξειδικευμένο σε θέματα παροχής και υποστήριξης της εκπαίδευσης. Μένει λοιπόν η επέκταση της δράσης στο πεδίο της υλοποίησης, η νέα απασχόληση, η προσφορά όλων αυτών των γνώσεων, εμπειριών και ικανοτήτων στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία. Έτσι, μ' έναν υψηλού κύρους και σημασίας θεσμό, όπως το Ι.Δ.Β.Ε., η πολυ-επιστημονικότητα μπορεί να μετατραπεί στην πολύ πιο χρήσιμη και αποτελεσματική δι-επιστημονικότητα. Και ακόμη περισσότερο, να αξιοποιηθεί ένα μεγάλο μέρος του επιστημονικού δυναμικού του ιδρύματος –κυρίως αυτό των ανθρωπιστικών επιστημών– που παρακολουθεί από απόσταση και με δικαιολογημένο παράπονο την έντονη κινητικότητα στον ερευνητικό τομέα των φίλων και συναδέλφων από τις θετικές επιστήμες.

Η ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΓΕΦΥΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

«Γηράσκω αεί διδασκόμενος»

της **Αικατερίνης Δούκα-Καμπιτογλου**
αντιπρυτάνεως Α.Π.Θ.

Στην Ευρώπη του μέλλοντος, που θα βασίζεται σε μια κοινωνία και οικονομία της γνώσης, οι στρατηγικές που σχετίζονται με τη διά βίου μάθηση είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση της ανταγωνιστικότητας και της χρήσης νέων τεχνολογιών, όπως και για τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής, των ίσων ευκαιριών και της ποιότητας ζωής.

Το Μάρτιο του 2000 στη Λισσαβόνα, σε κοινή συνάντηση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με τους αρχηγούς κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποφασίστηκε μια ενιαία στρατηγική ώστε να καταστεί η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική και δυναμική κοινωνία της γνώσης στον κόσμο, μέχρι το 2010. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισσαβόνα επιβεβαίωσε τη διά βίου μάθηση ως ένα βασικό συστατικό του ευρωπαϊκού προτύπου εκπαιδευτικής, οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Υπάρχει μια σταδιακή αλλά σαφής κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της διά βίου μάθησης, με πρώτες ενδείξεις τις ακόλουθες: την **Ευρωπαϊκή Λευκή Βίβλο για τη Διά Βίου Μάθηση** (1995), το **Ευρωπαϊκό Έτος Διά Βίου Μάθησης** (1996), και τις στρατηγικές που αναπτύχθηκαν στη συνέχεια, όπως το ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε από τον Ο.Ο.Σ.Α. (1997) και την UNESCO (1997).

Το Νοέμβριο του 2000, η Επιτροπή εξέδωσε ένα προσχέδιο Υπομνήματος (*Memorandum*) για τη διά βίου μάθηση προσκαλώντας πρόσωπα και φορείς σε έναν ανοιχτό διάλογο, στον οποίο πήραν μέρος περισσότερα από 12.000 άτομα. Στόχος ήταν να γίνει ευρεία συζήτηση για μια ριζοσπαστική νέα προσέγγιση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, ώστε να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της κοινωνίας της γνώσης. Με βάση τα σχόλια και τις υποδείξεις που κατατέθηκαν, καταρτίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το *Memorandum: Making a European Lifelong Learning Area a Reality* (Υπόμνημα: Η πραγμάτωση μιας Ευρωπαϊκής Περιοχής Διά Βίου Μάθησης (2001).

Το **Υπόμνημα** προσδιορίζει το πεδίο της διά βίου μάθησης ως ένα χώρο που επιτρέπει στους πολίτες την ελεύθερη διακίνηση με στόχο τη μόρφωση, την εργασία και τη χρήση της γνώσης και των δεξιοτήτων, που θα τους δώσει μεγαλύτερη ευημερία, ωριμότητα, ανεκτικότητα και δημοκρατικότητα. Στη συνέχεια, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υποστήριξε τη θέση αυτή και με ένα μεταγενέστερο ψήφισμα (2002) επικύρωσε τις βασικές προτάσεις του εγγράφου. Τα κράτη-μέλη και η Επιτροπή έπρεπε να προχωρήσουν σε μια σειρά δραστηριοτήτων και να δώσουν αναφορά για την πρόοδο των εργασιών το 2004. Με αυτές τις δράσεις η Ευρωπαϊκή Ένωση έδωσε σαφή προτεραιότητα στην ανάπτυξη της διά βίου μάθησης.

Τι είναι η διά βίου μάθηση

Η διά βίου μάθηση ενσωματώνει ολόκληρο το φάσμα της σχολικής, της εξωσχολικής και της άτυπης μάθησης σε όλα τα επίπεδα σπουδών. Στόχοι της είναι η ενεργός συμμετοχή του ατόμου στη μαθησιακή διαδικασία, η προσωπική ολοκλήρωση και κοινωνική ένταξη, καθώς και η επαγγελματική απασχόληση. Αρχές της είναι η κεντρική θέση του «μαθητή», η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών και η ποιότητα στη μάθηση.

Μια ευρωπαϊκή περιοχή διά βίου μάθησης

Στόχος της δράσης αυτής είναι να καταστήσει τους Ευρωπαίους πολίτες ικανούς να κινούνται ελεύθερα μεταξύ μαθησιακών πλαισίων, επαγγελματών, περιοχών και χωρών, αξιοποιώντας στο μεγαλύτερο βαθμό τις γνώσεις και τις ικανότητές τους. Αυτή η διαδικασία απαιτεί μια πιο συνεκτική και αποτελεσματική χρήση των σημερινών μέσων και πόρων και επίσης τη σύνδεση μεταξύ της ευρωπαϊκής περιοχής της διά βίου μάθησης και του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας.

Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και διά βίου μάθηση

Συγκεκριμένη αναφορά στη διά βίου μάθηση, στο πλαίσιο της **Πορείας της Μπολόνια**, έγινε στη **Σύνοδο της Πράγας** (2001), ως εξής: «Η διά βίου μάθηση αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης. Στην Ευρώπη του μέλλοντος, που θα βασίζεται σε μια κοινωνία και οικονομία της γνώσης, οι στρατηγικές που σχετίζονται με τη διά βίου μάθηση είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση της ανταγωνιστικότητας και της χρήσης νέων τεχνολογιών, όπως και για τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής, των ίσων ευκαιριών και της ποιότητας ζωής».

Στη Σύνοδο της Βερολίνου που ακολούθησε (2003) υπογραμμίστηκε ο ρόλος της ανώτατης εκπαίδευσης στην προώθηση και υποστήριξη της διά βίου μάθησης, τονίζοντας ότι «αυτός ο τομέας πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι των δραστηριοτήτων της ανώτατης εκπαίδευσης».

Διά βίου μάθηση και ανώτατη εκπαίδευση στην πράξη

Η συζήτηση για το ρόλο της ανώτατης εκπαίδευσης στη διά βίου μάθηση προκάλεσε κάποιες επιφυλάξεις, εντός και εκτός της ακαδημαϊκής κοινότητας. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου γύρω από το Υπόμνημα το 2000, αναφέρθηκαν διάφορες αιτιολογίες που εξηγούν το γιατί τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης (και ιδιαίτερα τα παραδοσιακά πανεπιστήμια), ως «προμηθευτές» μάθησης σε ατομικό ή συλλογικό

Η διά βίου μάθηση θα έπρεπε να είναι μια ευρωπαϊκή δραστηριότητα εμπνευσμένη από κοινές αξίες, όπως αυτές της υψηλής ποιότητας, θετικής πολυμορφίας και διαφάνειας, με στόχο να προωθήσει τη διεθνή εκπαίδευση και να ενδυναμώσει τους δεσμούς και τις γέφυρες ανάμεσα στην ακαδημαϊκή μόρφωση, επαγγελματική δραστηριότητα, προσωπική ολοκλήρωση και κοινωνική συμμετοχή.

επίπεδο, διστάζουν να ενστερνιστούν πλήρως την έννοια της διά βίου μάθησης. Άλλοι παράγοντες επίσης επηρεάζουν τη δυνατότητά τους να προσφέρουν διαφορετικούς τύπους μάθησης.

Κατά τη γνώμη της ΕΥΑ (Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων), το πανεπιστήμιο θα έπρεπε να είναι κεντρικός παράγοντας στη διά βίου μάθηση, αλλά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ανώτατης εκπαίδευσης πρέπει να διατηρηθούν και να προβληθούν.

Η **Διακήρυξη της Μπολόνια** προτείνει τα πτυχία να βασίζονται στη γνώση και τις δεξιότητες που αποκτώνται, παρά στα έτη σπουδών. Μια τέτοια προσέγγιση φέρνει την ανώτατη εκπαίδευση πιο κοντά σε άλλους τομείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, μέσα σε όλον αυτό τον προβληματισμό σχετικά με την αναγνώριση μαθησιακών δραστηριοτήτων. Ανοίγει ευκαιρίες που θα κάνουν την τυπική εκπαίδευση πιο ευέλικτη και διαφοροποιημένη και θα εμπλουτίσουν την ποιότητά της.

Η κίνηση για τη διά βίου μάθηση αποτελεί μια πολιτική απάντηση σε ένα ευρύ φάσμα ερωτημάτων. Από μια άλλη οπτική γωνία, η διά βίου μάθηση μπορεί να γίνει ο «οδηγός» για την ευρωπαϊκή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Το κυριότερο επιχείρημα για τον κεντρικό ρόλο που πρέπει να παίξει η ανώτατη εκπαίδευση στη διά βίου μάθηση είναι ότι από όλη την εκπαιδευτική «αλυσίδα» η τριτοβάθμια εκπαίδευση βρίσκεται πιο κοντά στην επαγγελματική αποκατάσταση και έχει μια ιδιαίτερη ευθύνη για την απασχολησιμότητα των αποφοίτων της.

Υπάρχει προβληματισμός σχετικά με την εφαρμογή της διά βίου μάθησης στην Ευρώπη. Ορισμένα ιδρύματα έχουν συγκεκριμένη πολιτική για τη διά βίου μάθηση, αλλά τα περισσότερα δεν έχουν. Υπάρχει η ανερχόμενη τάση μεταξύ αυτών των ιδρυμάτων που έχουν συγκεκριμένη στρατηγική να θεωρούν ότι η διά βίου μάθηση έχει τις ίδιες προτεραιότητες με την κανονική εκπαίδευση ή ότι παρέχει το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να ενταχθούν οι άλλες εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Οι πιο σημαντικοί παράγοντες επιτυχίας που αναφέρθηκαν από ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης με σοβαρές προθέσεις ως προς την εφαρμογή της διά βίου μάθησης είναι οι εξής:

- χρειάζεται μια αλληλεπίδραση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων πολιτικής για τη διά βίου μάθηση,
- η διαδικασία πρέπει να τεθεί σε μια μακροπρόθεσμη προοπτική και να δοθεί από την αρχή προσοχή στη βιωσιμότητα των πρωτοβουλιών, συμπεριλαμβανομένων των πόρων και της ποιότητας του εγχειρήματος,
- χρειάζεται αποτελεσματική συνεργασία·

με την έννοια αυτή, το «κλειδί της επιτυχίας» είναι βασικά «το στήσιμο του οικοδο-

Αν τα πανεπιστήμια δεν είναι σε θέση να προσφέρουν τις εκπαιδευτικές παροχές που χρειάζεται η κοινωνία, άλλοι φορείς θα σπεύσουν να πάρουν τη θέση τους. Αυτό φυσικά δεν είναι προς το συμφέρον των πανεπιστημίων. Συμμετέχοντας στη διά βίου μάθηση τούς επιτρέπει να δημιουργήσουν στενές και διαρκείς σχέσεις ανάμεσα στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και στον επαγγελματικό χώρο της κάθε ειδικότητας, και να παίξουν έναν πιο σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή της περιφέρειάς τους.

μήματος επάνω σε μια αίσθηση κοινής ευθύνης για τη διά βίου μάθηση ανάμεσα σε όλους τους βασικούς παράγοντες».

Πανεπιστημιακή διά βίου εκπαίδευση στις ευρωπαϊκές χώρες

Συγκεκριμένα υπάρχουν τρεις προσεγγίσεις:

- Επίσημα οργανωμένο σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης για την υποστήριξη της διά βίου μάθησης υπάρχει στις παρακάτω χώρες: Δανία, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Αυστρία, Φινλανδία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισλανδία, Νορβηγία, Τσεχία, Εσθονία, Κύπρο, Λιθουανία και Ουγγαρία.
- Χωρίς να υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για την υποστήριξη της διά βίου μάθησης, μέσα στο πλαίσιο της Πορείας της Μπολόνια προσφέρονται προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης σε πανεπιστημιακό επίπεδο στις εξής χώρες: Βέλγιο (γαλλική και φλαμανδική κοινότητα), Γερμανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβενία και Σλοβακία.
- Η προώθηση μέτρων για την ανάπτυξη της διά βίου μάθησης είναι υπό συζήτηση στην Ελλάδα, στην Ολλανδία και στη Βουλγαρία.

Γενικά, τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια αντιμετωπίζουν μεγάλο ανταγωνισμό από ιδιωτικούς φορείς που παρέχουν διά βίου εκπαίδευση, ακόμη και όταν τα σχετικά προγράμματά τους είναι χρηματοδοτούμενα. Αυτό αποδεικνύει ότι αν τα πανεπιστήμια δεν είναι σε θέση να προσφέρουν τις εκπαιδευτικές παροχές που χρειάζεται η κοινωνία, άλλοι φορείς θα σπεύσουν να πάρουν τη θέση τους. Αυτό φυσικά δεν είναι προς το συμφέρον των πανεπιστημίων. Συμμετέχοντας στη διά βίου μάθηση τούς επιτρέπει να δημιουργήσουν στενές και διαρκείς σχέσεις ανάμεσα στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και στον επαγγελματικό χώρο της κάθε ειδικότητας, και να παίξουν έναν πιο σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή της περιφέρειάς τους. Παρά τα προβλήματα, πολλές θετικές εξελίξεις έχουν συμβεί στο χώρο της διά βίου εκπαίδευσης σε αρκετά ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Εκείνο που χρειάζεται είναι αυτά τα μοντέλα «καλής πρακτικής» να διαδοθούν, ώστε να αποτελέσουν τον κανόνα.

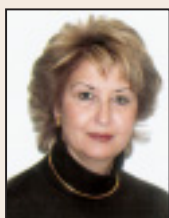
Μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τη διά βίου μάθηση θα πρέπει να μην περιορίζεται μόνο στη σύγκριση εθνικών σχεδιασμών και εμπειριών. Κάθε χώρα έχει τις δικές της δυσκολίες στην επίτευξη της διά βίου μάθησης για τους πολίτες της, με βάση την ιστορία και την εξέλιξή της, αλλά υπάρχουν και διάφορα προβλήματα κοινά σε όλες τις χώρες. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε συνεργασία σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η διά βίου μάθηση θα έπρεπε να είναι μια ευρωπαϊκή δραστηριότητα εμπνευσμένη από κοινές αξίες, όπως αυτές της υψηλής ποιότητας, θετικής πολυμορφίας και διαφάνειας, με στόχο να προωθήσει τη διεθνή εκπαίδευση και να ενδυναμώσει τους δεσμούς και τις γέφυρες ανάμεσα στην ακαδημαϊκή μόρφωση, επαγγελματική δραστηριότητα, προσωπική ολοκλήρωση και κοινωνική συμμετοχή.

Υπάρχει προβληματισμός σχετικά με την εφαρμογή της διά βίου μάθησης στην Ευρώπη. Ορισμένα ιδρύματα έχουν συγκεκριμένη πολιτική για τη διά βίου μάθηση, αλλά τα περισσότερα δεν έχουν. Υπάρχει η ανερχόμενη τάση μεταξύ αυτών των ιδρυμάτων που έχουν συγκεκριμένη στρατηγική να θεωρούν ότι η διά βίου μάθηση έχει τις ίδιες προτεραιότητες με την κανονική εκπαίδευση ή ότι παρέχει το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούν να ενταχθούν οι άλλες εκπαιδευτικές διαδικασίες.

Η αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση

της **Ευγενίας Πετρίδου**
αναπλ. καθηγήτριας
του Τμήματος
Οικονομικών Επιστημών Α.Π.Θ.

Η διεθνοποίηση των σπουδών και της έρευνας εντείνεται συνεχώς με αποτέλεσμα την αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων της ανώτατης εκπαίδευσης. Η ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται αποτελεί έναν από τους κρίσιμότερους παράγοντες αυτού του ανταγωνισμού.

Η οικοδόμηση του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης και οι ανάγκες για στρατηγική ανάπτυξη και οικονομική ανταποδοτικότητα των Α.Ε.Ι. προϋποθέτουν την ύπαρξη διαδικασιών και συστημάτων διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητάς τους σε ευρωπαϊκό τουλάχιστον επίπεδο.

Για τους λόγους αυτούς, η συζήτηση για την προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση καταλαμβάνει πρωταρχική θέση στην ατζέντα των πολιτικών και ιδρυματικών διαβουλεύσεων στην Ευρώπη.

Στοιχεία που προσδιορίζουν την ποιότητα στην ανώτατη εκπαίδευση αποτελούν:

- Τα ιδιαίτερα ανταγωνιστικά χαρακτηριστικά που αποκτούν οι απόφοιτοι των Α.Ε.Ι. ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της αγοράς, να είναι προσαρμοστικοί και ευέλικτοι και να μετασχηματίζουν τη γνώση τους.
- Ο βαθμός τελειότητας της γνώσης που προσφέρεται από το εκπαιδευτικό ίδρυμα.
- Η αυστηρή και συστηματική τήρηση των προδιαγραφών στην παραγωγή της γνώσης.
- Η οικονομική ανταποδοτικότητα των δραστηριοτήτων των Α.Ε.Ι.

Η ποιότητα στην ανώτατη εκπαίδευση είναι μία σύνθετη έννοια, με επάλληλες ερμηνείες και προσεγγίζεται με ποικίλους τρόπους, όπως: διοίκηση ποιότητας (quality management), διασφάλιση ποιότητας (quality assurance), μέτρηση ποιότη-

τας (quality assessment), εκτίμηση ποιότητας (quality audit), πιστοποίηση ποιότητας (accreditation).

Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στο ζήτημα της ποιότητας έχουν κύρια σχέση με τους εσωτερικούς ή εξωτερικούς φορείς που διενεργούν την αξιολόγηση της ποιότητας του Α.Ε.Ι.

Οι κύριοι σκοποί που εξυπηρετούν όλες αυτές οι διαδικασίες αξιολόγησης είναι: η συνεχής βελτίωση της ποιότητας των Α.Ε.Ι., η στρατηγική τους ανάπτυξη και η διερεύνηση της οικονομικής ανταποδοτικότητάς τους σε επίπεδο ιδρύματος, τμημάτων και προγραμμάτων. Η πιστοποίηση και κατάταξη / ταξινόμηση των Α.Ε.Ι. αναγνωρίζοντας την οικονομική ανταποδοτικότητα των σχετικών επενδύσεων στην εκπαίδευση, στο βαθμό που η ανώτατη εκπαίδευση είναι δημόσιο αγαθό, δεν αποτελεί πρωταρχικό σκοπό, αλλά σε πολλές περιπτώσεις θεωρείται ως ο σοβαρότερος λόγος για τον οποίο τα Α.Ε.Ι. στην Ευρώπη συμμετέχουν στις σχετικές διαδικασίες.

Οι ευρωπαϊκές προκλήσεις

Το ενδιαφέρον για την ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης δεν είναι νέο. Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια προσπάθησαν να αξιολογήσουν την εκπαίδευση που παρέχουν από τα πρώτα κίονες χρόνια της δημιουργίας τους.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 όμως, γίνεται μια προσπάθεια από τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να υιοθετήσουν συστηματικές διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης με σκοπό την παροχή εγγυήσεων σχετικά με την αξία της εκπαίδευσης από τα Α.Ε.Ι. και τους κανόνες απονομής των αντίστοιχων τίτλων.

Συναφείς δραστηριότητες αποτελούν η ανάπτυξη των παρακάτω προγραμμάτων:

- α) Το *European Pilot Project for Evaluating Quality in Higher Education*, (Ε.Ε. 1994-1995). Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν 45 Α.Ε.Ι. από 17 χώρες και από την Ελλάδα συμμετείχαν το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών) και το Τ.Ε.Ι. Πάτρας (Τμήμα Ηλεκτρολογίας).
- β) Το *Project on Quality Management, Quality Assessment and the Decision Making Process* (Ο.Ο.Σ.Α. 1994-1995). Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 45 Α.Ε.Ι. από 24 χώρες, ενώ από την Ελλάδα συμμετείχαν το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας και το Τ.Ε.Ι. Πάτρας.
- γ) Το *Institutional Evaluation / Review Programme της E.U.A.-European University Association* (η οποία από το 1994 μέχρι το 2001 είχε την ονομασία C.R.E. - Conférence des Recteurs Européens. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν 88 Α.Ε.Ι. από 32 χώρες και από την Ελλάδα συμμετείχαν τα πανεπιστήμια: Δημοκρίτειο (1996-'97), Πατρών (1998-'99), Μακεδονίας (1998-'99), Ιωαννίνων (1999-'00), Αριστοτέλειο (2000-'01), Κρήτης (2000-'01), Αιγαίου (2003-'04) και Θεσσαλίας (2003-'04).
- δ) Το *Quality Culture Project* επίσης της E.U.A. Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχαν 50 Α.Ε.Ι. από 29 χώρες και από την Ελλάδα συμμετείχε η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ.

Οι αποφάσεις και διακηρύξεις των ευρωπαίων ηγετών που καθόρισαν τις εξελίξεις στο ζήτημα της διασφάλισης και της αξιολόγησης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης, είναι:

- Η *Magna Charta των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων*, που υπογράφηκε στη συνάντηση πρυτάνεων ευρωπαϊκών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στη Μπολόνια το Σεπτέμβριο του 1988, και περιλαμβάνει τις θεμελιώδεις αρχές που προασπίζουν τα πανεπιστήμια.
- Η *Κοινή Διακήρυξη* για την εναρμόνιση της δομής του ευρωπαϊκού συστήματος της ανώτατης παιδείας από τους υπουργούς της Γαλλίας, Γερμανίας, Ιταλίας και Ηνωμένου Βασιλείου στη Σορβόνη το Μάιο του 1998, επιβεβαιώνει την ανάγκη για «εσωτερική και εξωτερική αναγνωρισιμότητα των ευρωπαϊκών συστημάτων ανώτατης εκπαίδευσης».
- Η *Διακήρυξη των Ευρωπαϊκών Υπουργών Παιδείας* της Μπολόνια τον Ιούνιο του 1999,

Η δημιουργία διαφανών συστημάτων αξιολόγησης λαμβανομένων υπόψη των εθνικών συνθηκών, της ευρωπαϊκής διάστασης και των παγκόσμιων απαιτήσεων που θα στηρίζονται στις αρχές της αυτονομίας και ανεξαρτησίας των φορέων αξιολόγησης, της συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών, της αντικειμενικότητας και της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων, πιστεύουμε ότι αποτελούν βασικές προϋποθέσεις στη μεγάλη πρόκληση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης και στον τόπο μας.

**Η πρόκληση
της αξιολόγησης της ποιότητας
στην ανώτατη εκπαίδευση**

*Οι κύριοι σκοποί που
εξυπηρετούν οι διαδικασίες
αξιολόγησης είναι: η συνεχής
βελτίωση της ποιότητας των
Α.Ε.Ι., η στρατηγική τους
ανάπτυξη και η διερεύνηση της
οικονομικής ανταποδοτικότητάς
τους σε επίπεδο ιδρύματος,
τμημάτων και προγραμμάτων.*

όπου προσδιορίζονται 6 πρωταρχικοί στόχοι για να υποστηρίξουν τη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης, ένας εκ των οποίων αφορά την ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης.

- Το Συνέδριο των Ευρωπαϊκών Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης στη Σαλαμάνκα το Μάρτιο του 2001, στο οποίο οι συμμετέχοντες πρυτάνεις δήλωσαν ότι η διασφάλιση και πιστοποίηση της ποιότητας αποτελεί μια αναγκαία απάντηση στις τρέχουσες τάσεις παγκοσμιοποίησης και οικοδόμησης του ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης και υποστήριξαν το ρόλο του European Network of Quality Assurance in Higher Education (E.N.Q.A.) για τη διάχυση της σωστής πρακτικής και της συμβουλευτικής στα θέματα αυτά.
- Στη Σύνοδο των Ευρωπαϊκών Υπουργών Παιδείας στην Πράγα το Μάιο του 2001 επισημάνθηκε η σχετική πρόοδος που συντελέστηκε και ζητήθηκε η στενότερη ευρωπαϊκή συνεργασία ανάμεσα στα δίκτυα πιστοποίησης και διασφάλισης της ποιότητας, με αποδοχή όμως των εθνικών ανάλογων συστημάτων.
- Τέλος, στη Σύνοδο των Ευρωπαϊκών Υπουργών Παιδείας στο Βερολίνο το Σεπτέμβριο το 2003 οι υπουργοί δεσμεύθηκαν να υποστηρίξουν την περαιτέρω ανάπτυξη της διασφάλισης της ποιότητας σε ιδρυματικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ενώ έχει ιδιαίτερη σημασία η αναγνώριση της αυτονομίας των ιδρυμάτων μέσα στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας. Ακόμη, επιβεβαίωσαν την καταληκτική ημερομηνία (φθινόπωρο 2005) για όλα τα κράτη - μέλη της Ε.Ε. σχετικά με την υποχρέωσή τους να θεσμοθετήσουν τα εθνικά τους συστήματα διασφάλισης της ποιότητας και προσδιόρισαν τα αντικείμενα στα οποία θα πρέπει να αναφέρονται.

Η ελληνική πραγματικότητα

Η Ελλάδα και η Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου είναι οι μόνες χώρες της Ε.Ε. που δεν διαθέτουν ακόμη θεσμοθετημένες συστηματικές διαδικασίες, λειτουργίες και δομές για την αξιολόγηση και διασφάλιση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης. Σχετικό νομοσχέδιο που θα αναφέρεται στα ζητήματα αυτά προετοιμάζεται χρόνια, αλλά δεν έχει ακόμη ψηφιστεί στη Βουλή, παρότι η καταληκτική ημερομηνία (2005), σύμφωνα με τις επιταγές της Συνόδου του Βερολίνου, δεν είναι πολύ μακριά.

Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες που αντιμετώπισε με επιφυλάξεις τη Διακήρυξη της Σορβόνης (1998), και η ελληνική αντιπροσωπεία συμμετείχε στις αντιδράσεις για βασικά ζητήματα που προέβλεπαν η Διακήρυξη της Μπολόνια και η Σύνοδος της Πράγας.

Η πρώτη απόπειρα θεσμοθέτησης ενός συστήματος αξιολόγησης των πανεπιστημίων στην Ελλάδα έγινε το 1992 με το νόμο 2083/1992 (γνωστό ως νόμο Σουφλιά), ο οποίος προέβλεπε τη σύσταση «Επιτροπής αξιολόγησης του έργου των πανεπιστημίων» που θα αναλάμβανε το σχετικό έργο. Όμως οι αντιδράσεις των φορέων της πανεπιστημιακής κοινότητας εμπόδισαν την συγκρότηση και λειτουργία της επιτροπής.

Μια δεύτερη προσπάθεια ήταν ο νόμος 2327/1995, ο οποίος προέβλεπε τη σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, μεταξύ των αρμοδιοτήτων του οποίου συγκαταλέγονταν και διαδικασίες αξιολόγησης και σχεδιασμού της ανώτατης εκπαίδευσης. Όμως το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας δεν ανέλαβε ποτέ αυτές του τις αρμοδιότητες.

Διάλογος για τα θέματα μεταξύ Υπ.Ε.Π.Θ. και πανεπιστημίων άρχισε το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 κυρίως σε συνόδους και συναντήσεις των πρυτάνεων, ενώ η ανωτατικοποίηση των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων προχώρησε χωρίς να προηγηθεί συστηματική αξιολόγηση της ποιότητάς τους.

Ένα ακόμη σχέδιο νόμου για το «Εθνικό σύστημα διασφάλισης και αξιολόγησης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης», που είχε διανεμηθεί για διάλογο μέσα στο 2003, αποτελεί την πλέον πρόσφατη προσπάθεια προς την κατεύθυνση αυτή, με την οποία προβλέπονταν διατάξεις που αφορούσαν τη θεσμοθέτηση του Εθνικού Συμβουλίου Διασφάλισης και Αξιολόγησης της Ποιότητας (Ε.Σ.Δ.Α.Π.), του επιχειρησιακού σχεδίου αξιολόγησης της ποιότητας των Α.Ε.Ι. και την αξιολόγηση των σπουδών και των διδασκόντων από τους φοιτητές.

Για την ολοκληρωμένη παρουσίαση της εικόνας της ελληνικής πραγματικότητας, δεν θα πρέπει να παραλειφθούν και οι εθελοντικές συμμετοχές σημαντικού αριθμού Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. στις διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητάς τους από την Ένωση των Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (Ε.Υ.Α.) στο πλαίσιο του προγράμματος *Institutional Review Programme*. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα επισκόπησης των δυνατοτήτων και αδυναμιών των ιδρυμάτων που συμμετέχουν, προκειμένου να διευκολυνθεί η στρατηγική ανάπτυξή τους.

Τέλος, η συμμετοχή πολλών Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. στην ενέργεια του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.-Ι: «Αποτίμηση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης» στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν και πραγματοποιήθηκαν αξιολογήσεις από εξωτερικούς αξιολογητές, δείχνει ότι έχει αρχίσει να διαμορφώνεται ευνοϊκό κλίμα στην ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα και τα Α.Ε.Ι. αρχίζουν να εξοικειώνονται με τις διαδικασίες αξιολόγησης της ποιότητάς τους.

Προοπτικές

Η ανώτατη εκπαίδευση στην Ευρώπη περνάει από ένα μεταβατικό στάδιο. Εάν η περίοδος που διανύουμε είναι το απόγειο της ευρωπαϊκής ανώτατης εκπαίδευσης, διότι έπαψε να είναι προνόμιο μόνον της «ελίτ» ή αν είναι απλά η απαρχή μιας μακροχρόνιας τάσης που θα την αναμορφώσει ριζικά, πολύ περισσότερο από ό,τι μπορούμε να φανταστούμε σήμερα, είναι ένα ανοιχτό ερώτημα.

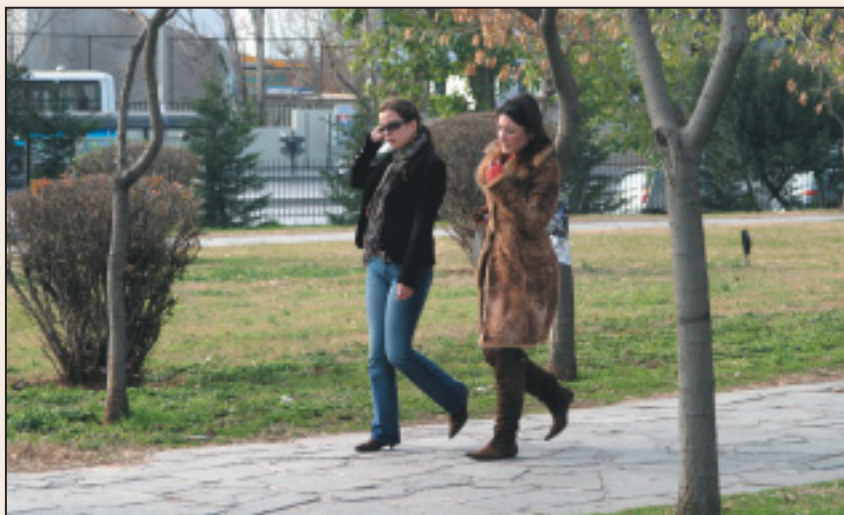
Για την ελληνική ανώτατη εκπαίδευση όμως, το καίριο ερώτημα είναι κατά πόσο μπορεί να παρακολουθήσει το ρυθμό των αλλαγών αυτών που παρατηρούνται στην Ευρώπη και να συμμετάσχει στη σύγκλιση και στη συνεργασία των εθνικών συστημάτων της ανώτατης παιδείας με χρονικό ορίζοντα το 2010.

Οι αντιδράσεις των εμπλεκόμενων ομάδων και ατόμων στα ζητήματα της αξιολόγησης της ποιότητας προβλέπεται ότι θα συνεχιστούν.

Όμως, η ανάπτυξη κάθε εκπαιδευτικού ιδρύματος στηρίζεται στο στρατηγικό σχεδιασμό των δράσεών του, στην αξιολόγηση των δυνατοτήτων και αδυναμιών του, στη διάγνωση των προκλήσεων και απειλών τού περιβάλλοντός του και οι διαδικασίες της αξιολόγησης θα προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες. Θα αναδειχθούν οι αιτίες των προβλημάτων που θα εντοπιστούν, θα αναληφθούν συντομότερα και αποτελεσματικότερα επανορθωτικές ενέργειες, θα διασφαλισθεί η ποιότητά του.

Η δημιουργία διαφανών συστημάτων αξιολόγησης λαμβανομένων υπόψη των εθνικών συνθηκών, της ευρωπαϊκής διάστασης και των παγκόσμιων απαιτήσεων, που θα στηρίζονται στις αρχές της αυτονομίας και ανεξαρτησίας των φορέων αξιολόγησης, της συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών, της αντικειμενικότητας και της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων, πιστεύουμε ότι αποτελούν βασικές προϋποθέσεις στη μεγάλη πρόκληση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης και στον τόπο μας.

Η Ελλάδα και η Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου είναι οι μόνες χώρες της Ε.Ε. που δεν διαθέτουν ακόμη θεσμοθετημένες συστηματικές διαδικασίες, λειτουργίες και δομές για την αξιολόγηση και διασφάλιση της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης. Η Ελλάδα είναι μία από τις χώρες που αντιμετώπισε με επιφυλάξεις τη Διακήρυξη της Σορβόνης (1998), και η ελληνική αντιπροσωπεία συμμετείχε στις αντιδράσεις για βασικά ζητήματα που η Διακήρυξη της Μπολόνια και η Σύνοδος της Πράγας προέβλεπαν.

Πού σκοντάφτει η λειτουργία του Α.Π.Θ.

του Θεόδωρου Χατζηπαντελή

καθηγητή του Τμήματος
Πολιτικών Επιστημών Α.Π.Θ.

*Η σχέση κοινωνίας-
панεπιστημίου είναι προφανώς
αρμοδιότητα και ευθύνη
της κοινωνίας. Δική μας
ουσιαστική παρέμβαση είναι
η ανάδειξη δραστηριοτήτων
μας, που θα μπορούσαν να
είναι «εκμεταλλεύσιμες» και
η απαίτηση να λειτουργούν
θεσμοί διασύνδεσης με τους
παραγωγικούς φορείς και τα
θεσμικά όργανα.*

Η υπο-επιτροπή της Επιτροπής Παιδείας του πανεπιστημίου μας που συγκροτήθηκε για να συζητήσει τα σχετικά με τη λειτουργικότητα του ιδρύματος θέματα, μετά από μια σειρά συνεδριάσεών της, κατέληξε στην παρακάτω πρόταση σημείων που κατά τεκμήριο μπορεί να υλοποιηθούν με απόφαση του ιδρύματος.

Η ανάλυση και κωδικοποίηση έγινε σε δύο γενικές ενότητες:

- δομή του Α.Π.Θ., λειτουργία συλλογικών οργάνων, ποιότητα διοίκησης,
- πανεπιστημιακή καθημερινότητα (σπουδές, έρευνα, σύνδεση με κοινωνία).

Δομή και λειτουργία του Α.Π.Θ.

Το κύριο πρόβλημα του σημερινού τρόπου διοίκησης είναι η **περιορισμένη δυνατότητα άσκησης κεντρικής πολιτικής εφαρμογής ενός κεντρικού σχεδιασμού**, ώστε να επιτευχθεί μια πιο εύρυθμη λειτουργία. Το θέμα είναι περίπλοκο και οφείλεται στην αυτονομία που διέπει τις διάφορες διοικητικές μονάδες σ' ένα ακαδημαϊκό περιβάλλον. Η κατάχρηση της αυτονομίας, που πολλές φορές γίνεται, προκαλεί προβλήματα στη λειτουργία του πανεπιστημίου. Η απαρέγκλιτη αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας δεν σημαίνει ιδιοτελείς αποφάσεις κατασπατάλησης των διαθέσιμων και των ανθρώπινων πόρων χωρίς δυνατότητα ελέγχου.

Το σημερινό μοντέλο της διοίκησης των Α.Ε.Ι. με την αποφασιστική δύναμη να παρέχεται σε πολυπληθή διοικητικά όργανα καθιστά γενικά αδύναμη την πανεπιστημιακή διοίκηση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα **όλα τα επίπεδα να λειτουργούν ως διεκπεραιωτές υποθέσεων**, χωρίς κάποιο όργανο να σχεδιάζει και να υλοποιεί τη μελλοντική αναπτυξιακή πορεία του πανεπιστημίου. Σε συνδυασμό με το **συντεχνιακό πνεύμα** που επικρατεί στην κοινότητα, το πανεπιστήμιο γίνεται δύσκολο στην προσαρμογή, ανασταλτικό στην ανάπτυξη και τελικά οπισθοδρομικό.

Τα «πρέπει» που λείπουν

Σημαντικός παράγοντας είναι η εμπλοκή διαφόρων ιδιοτελών κριτηρίων. Το πανεπιστήμιο όπως και η υπόλοιπη κοινωνία έχει τις δικές του «διαπλοκές» στο εσωτερικό του. Η θεραπεία διαφόρων τέτοιων φαινομένων μπορεί να αντιμετωπιστεί με την **ενίσχυση θεσμών συμμετοχής και διαφάνειας**.

- Πρέπει να συζητηθεί το ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών και κυρίως η διαδικασία ανάδειξης εκπροσώπων τους.
- Πρέπει να επιδιωχτεί η συμμετοχή να γίνεται μέσω άμεσων διαδικασιών εκλογής.

- Πρέπει να αποκεντρωθεί η λειτουργία της συγκλήτου.
- Πρέπει να επιδιωχτεί να ενταχθούν στη λειτουργία του πανεπιστημίου οι δράσεις Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. και να κοστολογηθούν οι υπηρεσίες τους.

Πρέπει να τίθενται με προοπτική τετραετίας μετρήσιμοι στόχοι και δείκτες, ώστε να ελέγχεται η πρόοδος της πορείας των συλλογικών θεσμικών οργάνων. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως αρχή «αυτό-αξιολόγησης» όσον αφορά τα όργανα. Με τέτοιους στόχους στο επίπεδο της ακαδημαϊκής μονάδας πρέπει να συνδεθεί η κατανομή των διαθεσίμων (πόροι και ανθρώπινο δυναμικό).

Πρέπει να οργανωθεί (με πιθανές αναδιατάξεις) το σύστημα των σχολών. Πρέπει, παρά τις εθμικού χαρακτήρα ισχύουσες διαιρέσεις, **να συζητηθεί το θέμα της ακαδημαϊκής οργάνωσης σε σχολές με μετακινήσεις τμημάτων και ένταξης των αυτοτελών τμημάτων σε σχολές.** Η ανάγκη αναδιάρθρωσης είναι σημαντική για την ενίσχυση του σχεδιασμού με αιχμή την ίδρυση νέων ακαδημαϊκών μονάδων και νέων προγραμμάτων προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών.

Πανεπιστημιακή καθημερινότητα της φοιτητικής ζωής

Πρέπει να επιδιωχτεί να ενισχυθούν: **η οργανική ένταξη της «πρακτικής άσκησης» στο πρόγραμμα σπουδών κάθε τμήματος και ενδοπανεπιστημιακές συνεργασίες με στόχο προοπτικής τη λειτουργία νέων και ευέλικτων προγραμμάτων σπουδών.**

Θέματα που αφορούν ειδικά την ποιότητα ζωής στο ίδρυμα και αποτελούν αιχμές όπως: παιδικοί σταθμοί, πολιτιστική δραστηριότητα, λέσχη, εστιατόριο, χώροι στάθμευσης, ασφάλεια έχουν κατά καιρούς απασχολήσει τα όργανα του ιδρύματος και έχουν ληφθεί γι' αυτά ποικίλες αποφάσεις.

Πρέπει να ενισχυθούν οι φοιτητικές δραστηριότητες με ευθύνη της διοίκησης ώστε οι φοιτητές να ζουν μια πραγματική φοιτητική ζωή σε ένα πραγματικό φοιτητικό περιβάλλον. Θα μπορούσαν να δημιουργηθούν και να προβληθούν έντονα τυπικές και άτυπες εκδηλώσεις, όπως προβολές κινηματογραφικών έργων, θεατρικές παραστάσεις, ομιλίες, διαλέξεις, συζητήσεις, χοροί, συμβάντα.

Να ληφθεί μέριμνα για **μερική απασχόληση φοιτητών σε θέσεις εργασίας του ιδρύματος.** Με τον τρόπο αυτό και οι φοιτητές που έχουν ανάγκη οικονομικής βοήθειας θα μπορέσουν να ενισχυθούν και διάφορες εργασίες θα μπορούν να πραγματοποιηθούν ευκολότερα, χωρίς μεγάλες καθυστερήσεις και γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Ελλείψεις στην πληροφόρηση

Τα αποτελεσματικά προγράμματα υπηρεσιών των φοιτητών αποτελούν πρωταρχική επιδίωξη της διοίκησης του πανεπιστημίου. Υπογραμμίζεται η σημασία για την ανάγκη νέου προγράμματος υπηρεσιών προς το φοιτητή, που θα λειτουργήσει ως φιλοσοφικό και διοικητικό πρότυπο του πανεπιστημίου μας. Ένα αυστηρό σύστημα αναθεώρησης των φοιτητικών αναγκών, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της εποχής μας, θα εξασφαλίσει ένα επιτυχές μέλλον με κεντρικό πρωταγωνιστή το φοιτητή. Ποικιλομορφία προγραμμάτων, κοινωνικές παροχές, λειτουργικά σχέδια αποτελούν κανόνα για την ικανοποίηση των φοιτητών. Σεμινάρια και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να ανταποκριθεί θετικά και με συνέπεια στις απαιτήσεις των φοιτητικών υπηρεσιών.

Πολλά από τα παρακάτω λειτουργούν σήμερα στο ίδρυμα. Σημαντικές ελλείψεις παρουσιάζονται στην πληροφόρηση των φοιτητών σχετικά με τη δυνατότητα χρήσης τους.

Η σχέση κοινωνίας-πανεπιστημίου είναι προφανώς αρμοδιότητα και ευθύνη της κοινωνίας. Δική μας ουσιαστική παρέμβαση είναι η ανάδειξη δραστηριοτήτων μας, που θα μπορούσαν να είναι «εκμεταλλεύσιμες» και η απαίτηση να λειτουργούν θεσμοί διασύνδεσης με τους παραγωγικούς φορείς και τα θεσμικά όργανα. Από τη δική μας πλευρά πρέπει να συμβάλουμε στην άρση της καχυποψίας μεταξύ κοινωνίας-πανεπιστημίου με την ενίσχυση του Γραφείου Διαμεσολάβησης, την οργανική ένταξη της πρακτικής άσκησης στο πρόγραμμα σπουδών, τη διάχυση της ενημέρωσης για τις ερευνητικές δραστηριότητες του ιδρύματος και την παρακολούθηση της απορρόφησης των αποφοίτων και των νέων τάσεων στην αγορά εργασίας.

Ένα αυστηρό σύστημα αναθεώρησης των φοιτητικών αναγκών, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της εποχής μας, θα εξασφαλίσει ένα επιτυχές μέλλον με κεντρικό πρωταγωνιστή το φοιτητή. Ποικιλομορφία προγραμμάτων, κοινωνικές παροχές, λειτουργικά σχέδια αποτελούν κανόνα για την ικανοποίηση των φοιτητών. Σεμινάρια και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να ανταποκριθεί θετικά και με συνέπεια στις απαιτήσεις των φοιτητικών υπηρεσιών.

Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης

Στιγμιότυπα από την εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε προς τιμή του Κ. Καραθεοδωρή.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

50 επιστολές του κορυφαίου μαθηματικού

Ρεπορτάζ
Ευγενία Πατρώνη

Ένα βιβλίο, με επιστολές του Κ. Καραθεοδωρή προς προσωπικότητες της εποχής του, μέσα από το οποίο αναδεικνύονται η επιστημονική σκέψη, μαθηματικά προβλήματα και προσωπικές ανησυχίες του μεγάλου Έλληνα μαθηματικού.

Ένα βιβλίο με 50 ανέκδοτες επιστολές του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή παρουσιάστηκε στις αρχές Δεκεμβρίου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο αναδεικνύοντας πτυχές από την προσωπική και επιστημονική σκέψη του μεγαλύτερου Έλληνα μαθηματικού. Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε προς τιμή του Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή, θεμελιωτή του πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, την έκδοση προλόγισε ο πρόεδρος Γιάννης Αντωνόπουλος.

Οι συγγραφείς του βιβλίου, Γεώργιος Στάμου, καθηγητής μαθηματικών στο Α.Π.Θ., Αλέξανδρος Σιδεράς, καθηγητής του Πανεπιστημίου της Γοττίγγης και Παρασκευή Σιδερά-Λύτρα, συγκέντρωσαν και έφεραν στο φως επιστολές που έως πρότινος φυλάσσονταν στο Πανεπιστήμιο της Γοττίγγης. Οι επιστολές είχαν σταλεί από τον επιφανή μαθηματικό σε άλλες εξέχουσες προσωπικότητες της εποχής του, και απαντούσαν σε επιστημονικά ερωτήματα ή μαθηματικά προβλήματα, ή εξέθεταν προσωπικές ανησυχίες και εμπειρίες του έλληνα μαθηματικού. Οι παραλήπτες των επιστολών του ήταν ο Felix Klein, ο David Hilbert, ο Conrad Müller, ο Helmut Hasse και ο Gustav Herglotz.

Καταλυτική φυσιогνωμία για τη θεμελίωση του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή γεννήθηκε από Έλληνες γονείς στο Βερολίνο. Αφού σπούδασε μηχανικός και εργάστηκε για δύο χρόνια στην Αίγυπτο στη συνέχεια αφιερώθηκε στις μαθηματικές σπουδές. Σπούδασε στο Βερολίνο και εκπόνησε τη διδακτορική του διατριβή στο Πανεπιστήμιο της Γοττίγγης. Αφού δίδαξε σε διακεκριμένα πανεπιστήμια του εξωτερικού αποδέχθηκε πρόταση του τότε πρωθυπουργού της Ελλάδας Ελευθερίου Βενιζέλου και μετέβη στη Σμύρνη, προκειμένου να εξετάσει τη δυνατότητα ανάπτυξης πανεπιστημίων στη Σμύρνη και στη Θεσσαλονίκη.

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή έζησε και δίδαξε στην Αθήνα αλλά αποχώρησε εκ νέου για το εξωτερικό και συγκεκριμένα για το Μόναχο. Όμως από το 1930 έως το 1932 και μετά από παράκληση του Ελευθερίου Βενιζέλου επέστρεψε και πάλι στην Ελλάδα και συνέβαλε καθοριστικά στην ίδρυση των πανεπιστημίων της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας από τη θέση του κυβερνητικού επιτρόπου.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗ ΔΕΤΡΟΠ**Τρόφιμα,
διατροφή,
ευζωία**

Ημερίδα με θέμα «τροφή, διατροφή, ευζωία» πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις 5 Μαρτίου στη Θεσσαλονίκη στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της κλαδικής έκθεσης της ΔΕΤΡΟΠ που οργανώνει η Δ.Ε.Θ.

Η ημερίδα θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα «Ν. Γερμανός» (περίπου 8 της Δ.Ε.Θ.) και σ' αυτήν πρόκειται να συζητηθούν θέματα σχετικά με την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων, τη διατροφή, την υγεία και την ευζωία, καθώς και με τους κανόνες υγιεινής διατροφής και την ευθύνη που φέρουν οι κοινωνικοί φορείς.

ΔΙΗΜΕΡΟ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΚΟΣΜΟ ΟΡΓΑΝΩΣΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**Σύνδεση
με την
παραγωγή**

Διημερίδα συζητήσεων με θέμα «Διασύνδεση του ακαδημαϊκού χώρου του πολιτικού μηχανικού με την πράξη και την παραγωγή» οργανώθηκε από το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τον περασμένο Νοέμβριο στο αμφιθέατρο «Αλέξανδρος Τσιούμης» της Πολυτεχνικής Σχολής.

Βασικός στόχος της διημερίδας, που είχε την υποστήριξη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας και ιδιωτικών φορέων, ήταν η διερεύνηση και καταγραφή των σημερινών και μελλοντικών αναγκών της πράξης και γενικότερα της κοινωνίας, όπως αυτές υφίστανται σήμερα και όπως προβλέπεται να εξελιχθούν μέσα στα επόμενα χρόνια, καθώς και ο προσδιορισμός των αντίστοιχων απαιτήσεων τους από τον πανεπιστημιακό εκπαιδευτικό χώρο. Παράλληλα, μια από τις επιδιώξεις της διημερίδας ήταν η σύσφιξη των σχέσεων και η προώθηση συνεργασιών του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του Α.Π.Θ. με όλους τους φορείς της πράξης και της παραγωγής.

Κατά τη διάρκεια της διημερίδας χαιρετισμό απηύθυνε ο πρόεδρος του Α.Π.Θ. Ιωάννης Αντωνόπουλος, η αντιπρόεδρος Αικατερίνη Δούκα-Καμπιτόγλου και ο κοσμήτορας της Πολυτεχνικής Σχολής Δημήτριος Τολίκας, ενώ τοποθετήσεις για τις ανάγκες των φορέων στον κατασκευαστικό, μελετητικό και ερευνητικό τομέα του πολιτικού μηχανικού καθώς και για τη γνώση, τις δεξιότητες και τη συμπεριφορά που απαιτούνται από τους πολιτικούς μηχανικούς παρουσίασαν προσκεκλημένοι ομιλητές, μεταξύ των οποίων ο υφυπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. κ. Ξανθόπουλος, ο γενικός γραμματέας του Τ.Ε.Ε. κ. Δραγκιώτης, ο πρόεδρος του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδας και ειδικός γραμματέας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Κ. Παπαγιαννίδης, ο αντιδήμαρχος του Δήμου Θεσσαλονίκης Ν. Ταχιάος και αρκετοί διακεκριμένοι πολιτικοί μηχανικοί.

Από την πλευρά των στελεχών του τμήματος, αλλά και των φοιτητών η συμμετοχή ήταν πρωτοφανής και συνέβαλε στην επιτυχία της διημερίδας. Όπως μάλιστα χαρακτηριστικά δήλωσε ο πρόεδρος του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών καθηγητής Γιάννης Αβραμίδης, «η προσπάθεια που ξεκινήσαμε στο τμήμα μας είναι ίσως η πρώτη που γίνεται με ρητό στόχο να αφογκρασθεί το Πολυτεχνείο με συστηματικό τρόπο τους παλμούς του έξω κόσμου, της πράξης και της παραγωγής, και να προσανατολιστεί αναλόγως, προκειμένου να εκπαιδεύει μηχανικούς, χρήσιμους στην κοινωνία και επιτυχημένους επαγγελματικά».

Ρεπορτάζ

Κατερίνα Παλιγιάννη

Το κτιριακό επισκίασε τον πολιτισμό...

Ανοιχτή συζήτηση με θέμα «Φοιτητές και πολιτισμός στην πόλη μας» διοργάνωσαν οι πρυτανικές αρχές σε συνεργασία με το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος στο Τελλόγγλειο Ίδρυμα. Στη συζήτηση συμμετείχαν ο πρύτανης Ι. Αντωνόπουλος, η αντιπρύτανης Αικ. Δούκα-Καμπίτογλου, ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Κ.Θ.Β.Ε. Ν. Τσακίρογλου, η κοσμήτορας της Σχολής Καλών Τεχνών Α. Γουλάκη-Βουτυρά, ο διευθυντής του υποκαταστήματος της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας στη Θεσσαλονίκη κ. Σαμαρτζίδης, ενώ τη συζήτηση συντόνισε ο δημοσιογράφος Κ. Μπλιάτσας. Η εκδήλωση, στην οποία οι φοιτητές κλήθηκαν να διατυπώσουν τις απόψεις τους για τον πολιτισμό γρήγορα άλλαξε προσανατολισμό καθώς αναδείχθηκε ως πρωτεύον ζήτημα προς συζήτηση και επίλυση το κτιριακό πρόβλημα της Σχολής Καλών Τεχνών.

Την αρχική αμηχανία διαδέχτηκε η επιθυμία των πρυτανικών αρχών και των φορέων να ακούσουν τα προβλήματα των φοιτητών, ανάμεσα στα οποία συγκαταλέγονται τα προβλήματα υποχρηματοδότησης και το υψηλό κόστος των πολιτιστικών εκδηλώσεων. Όμως το ενδιαφέρον μονοπώλησε το κτιριακό ζήτημα που για τη Σχολή Καλών Τεχνών και κυρίως για το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, έχει αποκτήσει σημαντικές διαστάσεις, καθώς οι φοιτητές όχι μόνο είναι αναγκασμένοι να μετακινούνται σε διάφορες εγκαταστάσεις, τοποθετημένες σε κάθε γωνιά της πόλης, αλλά πολύ συχνά τα κτίρια δεν επαρκούν για τις εκπαιδευτικές ανάγκες.

Οι πρυτανικές αρχές δεσμεύτηκαν να προβούν άμεσα στις απαραίτητες ενέργειες, ώστε να δρομολογηθεί η αντιμετώπιση ορισμένων από τα προβλήματα που αναφέρθηκαν, ενώ ο αντιδήμαρχος πολιτισμού προσφέρθηκε να παραχωρήσει δημοτικές αίθουσες με σκοπό να εκτεθούν έργα φοιτητών και να φιλοξενηθούν καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Ο ηθοποιός και καλλιτεχνικός διευθυντής Νικήτας Τσακίρογλου, σχολιάζοντας την εκδήλωση επισήμανε: «Ήταν βαθιά μου επιθυμία να συναντήσω τους φοιτητές. Θεωρώ υποχρέωσή μου ως καλλιτεχνικός διευθυντής του Κ.Θ.Β.Ε. να πλησιάσω τους φοιτητές, όχι μόνο για να τους φέρω κοντά στο θέατρο, αλλά και για να δω τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και τις αναζητήσεις τους γύρω από την Τέχνη» και συνέχισε λέγοντας: «Σήμερα επικεντρώθηκαν στα προβλήματα που απασχολούν την πανεπιστημιακή κοινότητα, τα κτιριακά, και είναι φυσικό, αφού αυτή είναι η κατοικία τους. Ελπίζω σε μια άλλη συζήτηση να έχουν λυθεί αυτά τα θέματα ώστε να ασχοληθούμε με τον πολιτισμό και την πόλη».

Πρωτεύον ζήτημα για τους φοιτητές η επίλυση του κτιριακού προβλήματος της σχολής τους. Ο πολιτισμός μπορεί να περιμένει...

Πολύτιμο απόκτημα το κτίριο Φυτικής Παραγωγής για το Τμήμα Γεωπονίας

Έγινε η θεμελίωσή του και αναμένεται να ολοκληρωθεί η κατασκευή του σε τρία χρόνια.

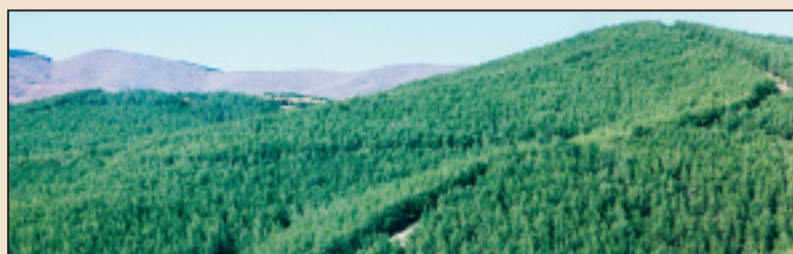

Θεμελιώθηκε στις αρχές του Οκτωβρίου το κτίριο Φυτικής Παραγωγής στο Αγρόκτημα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου με την παρουσία του πρύτανη Ι. Αντωνόπουλου και του προέδρου του Τμήματος Γεωπονίας Ν. Μισοπολινού.

Το κτίριο έκτασης μεγαλύτερης των 12.000 m² πρόκειται να παραδοθεί μέσα σε τρία χρόνια, αν και η ολοκλήρωσή του εξαρτάται από τη ροή των κονδυλίων. Ο προϋπολογισμός του έργου φτάνει τα 8,8 εκατ. ευρώ. Το Αγρόκτημα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου αποτελεί ένα θεμελιώδη σταθμό στην εκπαίδευση των φοιτητών του Τμήματος Γεωπονίας, καθώς οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να καταρτίζονται επιστημονικά μέσα από την πρακτική εξάσκηση, ιδιαίτερα πολύτιμη για την επιστημονική τους ολοκλήρωση.

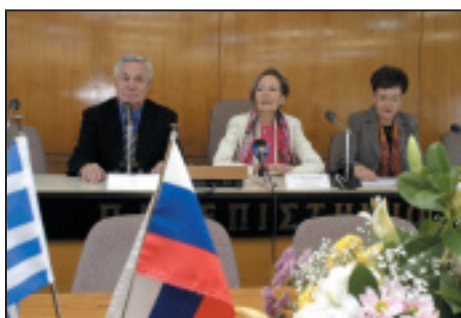
Φιλόδοξα σχέδια για τις δασικές εκτάσεις του Α.Π.Θ.

*Πρόβλεψη για ίδρυση
δασικού μουσείου, κατασκευή
τεχνητής λίμνης και
περιηγητικών μονοπατιών και
κατασκηνώσεων.*

Η αξιοποίηση των δασικών εκτάσεων στο Χολομώντα προς όφελος του Τμήματος Δασολογίας και όχι μόνο, επιχειρείται από το Α.Π.Θ. με σύμβαση που υπογράφηκε μεταξύ του πανεπιστημίου και της Αναπτυξιακής Επιχείρησης Νομού Χαλκιδικής.

Στη σύμβαση προβλέπεται ίδρυση «Εκθετηρίου Προβολής Δασολογικής Επιστήμης Χλωρίδας και Πανίδας, Δασικών Εργασιών και Φυσικών Πόρων» ή πιο απλά δασικού μουσείου. Οι δασικές εκτάσεις ανήκουν στο Α.Π.Θ. από το 1934 και επιδέχονται περαιτέρω αναβάθμισης, παρά τις ήδη υπάρχουσες υποδομές. Στα σχέδια του πανεπιστημίου, το οποίο αναζητά κονδύλια στο Γ΄ Κ.Π.Σ. και στο πρόγραμμα leader του Νομού Χαλκιδικής, περιλαμβάνεται η κατασκευή τεχνητής λίμνης και περιηγητικών μονοπατιών, η ανάπτυξη δασικών μεταφορών, καθώς και η δημιουργία κατασκηνώσεων.

Επιστημονική συνεργασία του Α.Π.Θ. με ρωσικό πανεπιστήμιο

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το Πανεπιστήμιο **Moscow State Institute of International Relations (MGIMO)** της Ρωσίας υπέγραψαν συμφωνία επιστημονικής συνεργασίας για την ανταλλαγή μελών Δ.Ε.Π. για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

Η συμφωνία, την οποία υπέγραψαν εκ μέρους του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου ο πρύτανης Ιωάννης Αντωνόπουλος και εκ μέρους του MGIMO ο πρώτος αντιπρύτανης Ivan G. Tyulin, εγκρίθηκε στη συνεδρίαση 2762/26.5.2004 της συγκλήτου.

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης είναι το πρώτο ελληνικό Α.Ε.Ι. που συνάπτει συμφωνία με το συγκεκριμένο πανεπιστήμιο της Ρωσίας και έρχεται ως συνέχεια των 65 συμφωνιών που έχει ήδη συνάψει το Α.Π.Θ. με ομόλογά του από όλο τον κόσμο. Κατά τη διάρκεια της επικύρωσης της συμφωνίας η αντιπρύτανης ακαδημαϊκών υποθέσεων Αικατερίνη Δούκα-Καμπίτογλου μοιράστηκε μνήμες από το ταξίδι στη Μόσχα, το οποίο είχε προηγηθεί, και στο οποίο συμμετείχαν μέλη της επιστημονικής ομάδας του προγράμματος «ΙΑΣΩΝ».

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης αποσκοπεί μεταξύ άλλων με τη συμφωνία να ενισχύσει το πρόγραμμα ελληνικής γλώσσας που ήδη διδάσκεται στο ξένο πανεπιστήμιο. Τα τμήματα του Α.Π.Θ. που συμμετέχουν είναι τα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Νομικής, Οικονομικών Επιστημών και Πολιτικών Επιστημών.

Το MGIMO συνεργάζεται μεταξύ άλλων με τα επιστημονικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα: Cambridge, Oxford, Kent Universities, Paris Institute of Political Sciences, Leyden University, Berkley University, Stanford University, Universities of North Carolina, Southern Illinois και Iowa Brown University.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

Υπερατλαντικό ...βήμα του Α.Π.Θ.

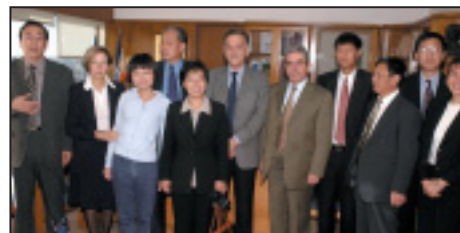
Τις προοπτικές συνεργασίας των δύο πανεπιστημιακών ιδρυμάτων ανίχνευσαν στη διάρκεια συνάντησής τους, οι πρυτάνεις του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ι. Αντωνόπουλος, και του Πανεπιστημίου Γκοιά της Βραζιλίας, Χοσέ Ιθέσις ντε Ολιβείρα. Η πρωτοβουλία εντάσσεται στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης των διεθνών σχέσεων και συνεργασιών του Α.Π.Θ. και με την πανεπιστημιακή κοινότητα της Βραζιλίας.

Το Πανεπιστήμιο Γκοιά είναι όγδοο στη σειρά κατάταξης, σε σύνολο 300 ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Βραζιλίας, και σπουδάζουν σ' αυτό περίπου 40.000 φοιτητές. Σύμφωνα με τους δύο πρυτάνεις, οι τομείς στους οποίους θα αναζητηθεί συνεργασία μεταξύ των ιδρυμάτων, οριοθετούνται στις σπουδές της ιστορίας, του περιβάλλοντος, της αρχαιολογίας, της ορυκτολογίας και των καλών τεχνών.

Στη συζήτηση πήραν επίσης μέρος οι αντιπρυτάνεις Αικατερίνη Δούκα-Καμπίτογλου και Γουίλιαμ Λειζέρ Ο' Ντουρ, ο πρέσβης της Ελλάδας στη Βραζιλία Στράτος Δούκας και η επίτιμη πρόξενος της Βραζιλίας Τίμη Μπακατσέλου.

Βλέψεις προς ανατολάς...

Φωτ.: Ν. Σουλτανίδης.

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο έστρεψε δυναμικά το βλέμμα του προς την Άπω Ανατολή αναζητώντας ευκαιρίες για διακρατικές συνεργασίες σε ερευνητικό και ακαδημαϊκό επίπεδο με αντίστοιχα ιδρύματα της Κίνας.

Στα τέλη Οκτώβρη, αντιπροσωπεία εννέα μελών μεταξύ των οποίων ο υφυπουργός της Κίνας Ζανγκ Μπάο Σινγκ συναντήθηκε με τις πρυτανικές αρχές με σκοπό τη θεμελίωση διόδων επικοινωνίας μεταξύ του Α.Π.Θ. και πανεπιστημιακών ιδρυμάτων της Κίνας σε γενικά θέματα παιδείας. Η συνάντηση αποτέλεσε προπομπό συνεργασίας καθώς έθεσε τις βάσεις σε αμφότερες τις πλευρές για ανάληψη δράσεων προς την κατεύθυνση της εκπαιδευτικής διάδρασης.

«Έξυπνα υλικά»: η τεχνολογική επανάσταση μέσα από το Εργαστήριο Νανοτεχνολογίας

Νέες τεχνολογίες, με χαμηλό κόστος, στο πεδίο της ιατρικής, των κατασκευών, της ψηφιακής τεχνολογίας και της οικονομίας.

Έναν από τους θεμελιώδεις πυλώνες του πανεπιστημίου στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης νέων τεχνολογιών αποτελεί το Εργαστήριο Νανοτεχνολογίας του Τμήματος Φυσικής.

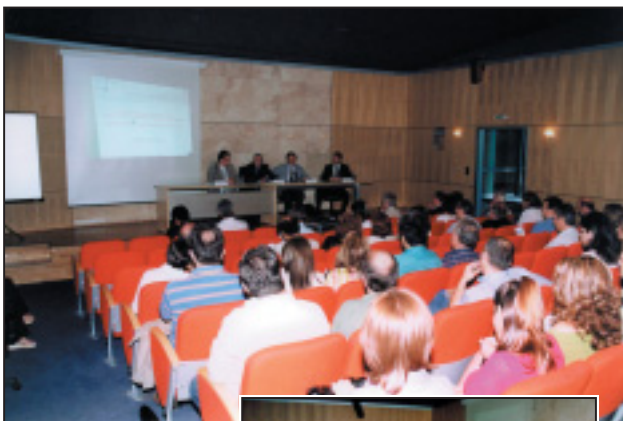
Η ομάδα των ερευνητών, αποτελούμενη από έμπειρους αλλά και νέους ερευνητές, επιδίδεται σε έρευνες γύρω από την κατασκευή νέων πρώτων υλών, τα λεγόμενα «έξυπνα υλικά», όπως τα υμένια, η χρήση των οποίων θα επιφέρει ριζικές αλλαγές σε όλους τους επιστημονικούς τομείς, αλλά πολύ περισσότερο θα μεταλλάξει την καθημερινή εμπειρία. Οι προοπτικές που ανοίγονται, χάρη στις νέες τεχνολογίες, έχουν αντίκρισμα, εν-

δεικτικά, στο πεδίο της ιατρικής, των κατασκευών, της ψηφιακής τεχνολογίας και της οικονομίας.

Οι επενδύσεις για την εισαγωγή των νέων επαναστατικών τεχνολογιών στη βιομηχανική παραγωγή όχι μόνο δεν απαιτούν υψηλό κόστος, αλλά αντίθετα μετά την υιοθέτησή τους θα παρέχουν οικονομικότερες λύσεις για την παραγωγική διαδικασία και τη διανομή, αλλά και θα αναπλάθουν συχνά και το ίδιο το παραγόμενο προϊόν. Η σύνδεση μάλιστα της έρευνας με την εφαρμογή είναι ήδη γεγονός, καθώς στο Εργαστήριο Νανοτεχνολογίας εκπονούνται πολλά από τα ερευνητικά προγράμματα βιομηχανιών.

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Νέες ηλεκτρονικές δυνατότητες αποκτούν οι γραμματείες του Α.Π.Θ.

Στιγμιότυπα από την εκδήλωση σχετικά με τη σύμβαση ενοποίησης των συμβολαίων συντήρησης λογισμικού των γραμματειών.

Το περασμένο φθινόπωρο πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ανοιχτή ενημερωτική εκδήλωση σχετικά με τη σύμβαση ενοποίησης των επιμέρους συμβολαίων συντήρησης λογισμικού των γραμματειών του Α.Π.Θ. Την εκδήλωση διοργάνωσε το Κέντρο Υποστήριξης Τεχνολογιών Πληροφορικής του Α.Π.Θ., το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και το Γραφείο Τύπου του Α.Π.Θ., σε συνεργασία με την Cardisoft Α.Ε.

Σύμφωνα με τον επιστημονικό υπεύθυνο του Κ.Υ.Τ.Π., καθηγητή Γεώργιο Πάγκαλο, το Κέντρο, το οποίο ιδρύθηκε το 1998, στοχεύει στην οργάνωση, υποστήριξη, και εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και διοικητικών υπολογιστικών συστημάτων του Α.Π.Θ., και λειτουργεί σαν ένα κοινό σημείο αναφοράς για την πανεπιστημιακή κοινότητα, συγκεντρώνοντας, συντονίζοντας και υποστηρίζοντας τις πολυποίκιλες ανάγκες του Α.Π.Θ. γύρω από την πληροφορική.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν οι κοσμήτορες του πανεπιστημίου, οι πρόεδροι τμημάτων, μέλη Δ.Ε.Π., το προσωπικό των γραμματειών, καθώς και αρκετοί φοιτητές.

Παγκόσμια Ένωση Φοιτητών Γεωπονίας

Ένα δίκτυο φοιτητών σε παγκόσμιο επίπεδο που στόχο έχει να προαγάγει την ανταλλαγή γνώσεων, ιδεών και εμπειριών σε γενικά θέματα της επιστήμης της γεωπονίας.

Στιγμιότυπο από συνάντηση στην Αυστρία, 2004 (αριστερά) και στη Σερβία και Μαυροβούνιο, 2003 (δεξιά).

Η νέα στέγη της AIESEC στην καρδιά του Α.Π.Θ.

Από τις αρχές Νοεμβρίου η AIESEC, ένας από τους μεγαλύτερους μη κυβερνητικούς οργανισμούς με προσανατολισμό στη φοιτητική δράση, στεγάζεται μέσα στο πανεπιστήμιο, στο ισόγειο της Σχολής Νομικών Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών.

Η AIESEC αποτελεί το μεγαλύτερο δίκτυο πολλαπλών ευκαιριών, διοικούμενη αποκλειστικά από φοιτητές, με κύρια δραστηριότητα την ανταλλαγή φοιτητών για την πραγματοποίηση της πρακτικής τους εργασίας. Έτσι, η AIESEC επιτυγχάνει να δώσει την ευκαιρία σε νέους

ανθρώπους να ζήσουν στο εξωτερικό, αποκτώντας παράλληλα μια χρήσιμη επαγγελματική εμπειρία.

Τα εγκαίνια της νέας στέγης συνοδεύτηκαν με μια τιμητική εκδήλωση προς τις πρυτανικές αρχές για την παραχώρηση της αίθουσας, η οποία έλαβε χώρα στην αίθουσα τελετών του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής. Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν η αντιπρύτανης του Α.Π.Θ. Αικ. Δούκα-Καμπίτογλου, ο κοσμήτορας της Ν.Ο.Π.Ε. Ν. Ιντζεσίλογλου, ο κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Γ. Γούναρης, καθώς και η νομαρχιακή σύμβουλος Πόπη Καλαϊτζή.

Η Παγκόσμια Ένωση Φοιτητών Γεωπονίας IAAS είναι το δεύτερο μεγαλύτερο δίκτυο φοιτητών στον κόσμο, με μέλη προερχόμενα από 50 χώρες. Ιδρύθηκε το 1957 από οκτώ χώρες, με σκοπό να προαγάγει την ανταλλαγή γνώσεων, ιδεών και εμπειριών.

Το ενδιαφέρον της ένωσης εστιάζεται στο διεθνές πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών για πρακτική άσκηση ή επιμόρφωση, σε διεθνή συνέδρια, σεμινάρια και συναντήσεις, καθώς και σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Η IAAS εκδίδει επίσης περιοδικό με θέματα που αφορούν την ίδια την ένωση αλλά και τη γεωπονία γενικότερα.

Η ραχοκοκαλιά της ένωσης είναι οι τοπικές επιτροπές της, οι οποίες συμβάλλουν ενεργά στην προώθηση των στόχων και δραστηριοτήτων της. Η τοπική επιτροπή Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 από το φοιτητή Γιώργο Γιαννόπουλο, με τη συμπαράσταση του προέδρου του Τμήματος Γεωπονίας Ν. Μισοπολινού και των πρυτανικών αρχών. Η τοπική επιτροπή Θεσσαλονίκης συμμετείχε σε πολλά σεμινάρια και εκπαιδευτικές εκδρομές στο εξωτερικό, που συνδιοργάνωσε με τις ομόλογες ευρωπαϊκές επιτροπές, δίνοντας την ευκαιρία στους φοιτητές να βιώσουν την ευρωπαϊκή διάσταση των γεωπονικών και περιβαλλοντικών επιστημών.

Παγκόσμιο συνέδριο στην Ιταλία

Με πρωτοβουλία των ιταλικών τοπικών επιτροπών της IAAS οργανώθηκε σεμινάριο με σκοπό την ενημέρωση των φοιτητών για τη σημασία των παραδοσιακών προϊόντων στην αγροτική κοινωνία. Η γεωργική παραγωγή είναι συνυφασμένη με την τοπική παράδοση, η οποία συμβάλλει στην ενίσχυση των γεωργικών εισοδημάτων και στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου. Ιδιαίτερη σημασία μάλιστα αποκτά, τη στιγμή που η μαζική παραγωγή αντιπαράκειται στις συμβατικές μεθόδους, και η είσοδος γενετικά μεταλλαγμένων προϊόντων με τον κοινοτικό τρόπο παραγωγής κάτω από την πίεση της μόλυνσης του περιβάλλοντος. Η ανταπόκριση των φοιτητών γεωπονίας και μελών της IAAS ήταν σημαντική: περισσότεροι από 120 συμμετέχοντες από 25 χώρες έδωσαν το παρόν σε όλες τις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν.

Δίκτυο εύρεσης εργασίας για τους αποφοίτους του Α.Π.Θ.

Μια καινούρια υπηρεσία του Γραφείου Διασύνδεσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είναι από την αρχή της φετινής ακαδημαϊκής χρονιάς στη διάθεση των αποφοίτων, αλλά και των επιχειρήσεων της πόλης. Πρόκειται για το δίκτυο συν-εργασία, μια πλήρως οργανωμένη ηλεκτρονική βάση δεδομένων, που περιέχει τα βιογραφικά στοιχεία των αποφοίτων που το επιθυμούν και τα οποία είναι στη διάθεση των επιχειρήσεων που ψάχνουν εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό.

Στόχος αυτής της νέας υπηρεσίας είναι η προώθηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, γεγονός που αποτελεί μια σημαντική βοήθεια στα πρώτα τους βήματα στην επαγγελματική σταδιοδρομία. Όλες οι υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν ενώ για περισσότερες πληροφορίες μπορεί κάποιος να απευθυνθεί στα τηλέφωνα 2310/99.9395, 2310/99.9396 ή να προσέλθει στο Κεντρικό Γραφείο Διασύνδεσης, στον 1^ο όροφο του κτιρίου Διοίκησης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΑΝ ΔΙΚΤΥΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το θεματικό δίκτυο έρευνας MAN.EK., ένα από τα δεκαοκτώ της Επιτροπής Ερευνών του Α.Π.Θ., αποτελεί έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό, ο οποίος συστήθηκε τον Οκτώβριο του 2003 με την πρωτοβουλία τεσσάρων ακαδημαϊκών ερευνητικών μονάδων του Α.Π.Θ., του Εργαστηρίου Πειραματικής Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, του Εργαστηρίου Οικονομικής των Επιχειρήσεων του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, του Εργαστηρίου Πολυμέσων του Τμήματος Πληροφορικής και του Κέντρου Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής.

Λειτουργεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής Ερευνών του Α.Π.Θ., η οποία ενισχύει οικονομικά και τα προγράμματα δράσης του δικτύου (www.rc.auth.gr). Το αρκτικόλεξο MAN.EK. προέρχεται από τα αρχικά των λέξεων μάνατζμεντ της εκπαίδευσης και ενεργοποιείται στο

Διεπιστημονική έρευνα σε θέματα εκπαίδευσης

επιστημονικό πεδίο της διοίκησης της εκπαίδευσης, αξιοποιώντας τις σύγχρονες εξελίξεις στις περιοχές της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και της πληροφορικής.

Στο πλαίσιο του προβληματισμού της διά βίου εκπαίδευσης και της κατάρτισης των στελεχών της εκπαίδευσης συγκροτήθηκε το θεματικό δίκτυο έρευνας MAN.EK., το οποίο αναπτύσσει τις εξής δραστηριότητες:

- Διεπιστημονική έρευνα θεμάτων κρίσιμης σημασίας στη διοίκηση των εκπαιδευτικών οργανισμών.
- Σχεδιασμό και εφαρμογή προγραμμάτων για την εξειδίκευση και την επιμόρφωση στελεχών διοίκησης της εκπαίδευσης.
- Διάχυση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και των προϊόντων των δραστηριοτήτων του δικτύου.

Οι προαναφερθείσες δραστηριότητες τέθηκαν, λαμβάνοντας υπόψη ότι την τελευταία δεκαετία, υπό την πίεση των μεταβαλλόμενων συνθηκών της ελληνικής κοινωνίας και των χαμηλών δεικτών αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης, έχουν εισαχθεί νέοι θεσμοί και έχουν ληφθεί μέτρα που αφορούν:

- τη δομή και την οργάνωση της εκπαίδευσης,
- το περιεχόμενο και τη μεθόδευση της διδασκαλίας,
- την αποτίμηση του επιτελούμενου στην εκπαίδευση έργου,
- τις συνθήκες των σχολείων από πλευράς υποδομής.

Σκοπός του δικτύου MAN.EK. είναι να παρέχει θεωρητική κατάρτιση και εμβάθυνση σε θέματα διοίκησης της εκπαίδευσης, μετασχηματίζοντας τη θεωρητική γνώση και την ερευνητική εμπειρία σε υψηλής ποιότητας επαγγελματικό έργο.

Αναγορεύσεις επίτιμων

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αναγορεύτηκε ο **Αθανάσιος Καμπύλης**, ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου του Αμβούργου και ακαδημαϊκός. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 7 Οκτωβρίου στην Αίθουσα Τελετών του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Τον έπαινο στον τιμώμενο εκφώνησε η αναπληρώτρια καθηγήτρια της Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας κ. Νίκη Παπατριανταφύλλου-Θεοδωρίδη, ενώ την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο πρόεδρος του Α.Π.Θ. καθηγητής Ιωάννης Αντωνόπουλος. Μετά την αναγόρευσή του ο κ. Αθανάσιος Καμπύλης μίλησε με θέμα «*Διγενής Ακρίτης - (Διασκευή Κρυπτοφέρρης) - Προβλήματα αποκατάστασης του κειμένου*».

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Τον καθηγητή του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης **Philip Russel Hardie** ανακήρυξε σε επίτιμο διδάκτορα το Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σε τελετή που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου στην Αίθουσα Τελετών του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Τον έπαινο στον τιμώμενο εκφώνησε ο καθηγητής της Λατινικής Φιλολογίας Θεόδωρος Παπαγγελής, ενώ μετά την ομιλία του ο κ. Philip Russel Hardie έδωσε διάλεξη με θέμα «*Polyphony or Babel? Hosidius Geta "Medea" and the poetics of the cento*».

Ο Philip Russel Hardie, καθηγητής της Λατινικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, μπορεί να θεωρηθεί όχι μόνο ως ένας από τους πιο άρτιους και παραγωγικούς κλασικούς φιλόλογους, αλλά και ως ένας από τους πιο στοχαστικούς και ενδιαφέροντες αναγνώστες και ερμηνευτές του αγγλικού λογοτεχνικού λόγου και του αναγεννησιακού έπους ειδικότερα. Ακόμη ο τιμώμενος έχει αναπτύξει διδακτική και ερευνητική δραστηριότητα στα δύο μεγάλα βρετανικά πανεπιστήμια του Cambridge και της Οξφόρδης και σήμερα συνεργάζεται με μέλη του Τομέα Κλασικών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ.

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αναγόρευσε σε επίτιμο διδάκτορα του τμήματος, τον ομότιμο καθηγητή του Πανεπιστημίου του Αμβούργου **Κωνσταντίνο Φλώρο**, σε τελετή που πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής στις 15 Νοεμβρίου.

Ο κ. Φλώρος ανακηρύχθηκε διδάκτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του πανεπιστημίου της Βιέννης το 1955, ενώ το 1972 εξελέγη τακτικός καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Αμβούργου, από το οποίο αποχώρησε το 1995. Το επιστημονικό του έργο εκτείνεται σε διάφορους τομείς της ιστορικής κυρίως μουσικολογίας, από τη βυζαντινή μουσική και τη μεσαιωνική μουσική σημειογραφία μέχρι τη μουσική του 19ου και 20ού αιώνα. Στα ελληνικά έχουν μεταφραστεί αρκετά έργα του, ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ο ίδιος είναι ιδρυτής, μέλος και επίτιμο μέλος πολλών επιστημονικών εταιριών και επίτιμος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τον έπαινο στον τιμώμενο απέδωσε ο πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών καθηγητής Δημήτριος Γιάννου, ενώ ακολούθησε επίδοση τιμητικής πλακέτας από την αντιπρόεδμη του Α.Π.Θ. καθηγήτρια Αικατερίνη Δούκα-Καμπιτογλου. Ο κ. Φλώρος έδωσε ομιλία με θέμα «*Η αδελφοσύνη στη μουσική*», ενώ ακολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

Φωτ.: Γιάννης Τσουφλίδης

διδασκτόρων

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Έναν από τους μεγαλύτερους ιστορικούς «εν δράσει» της νεότερης εποχής στο πεδίο της οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας, τον **Eric Hobsbawm**, ομότιμο καθηγητή του κολεγίου Birkbeck του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και του New School for Social Research της Νέας Υόρκης, τίμησε στις 11 Οκτωβρίου το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αποδίδοντάς του τον τίτλο του επίτιμου διδάκτορα, σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ.

Ο Eric Hobsbawm, ισόβιος κομμουνιστής, λάτρης της τζαζ, πολυγραφότατος, πολυταξιδεμένος, είναι ένας από τους ιστορικούς εκείνους που αμφισβήτησαν τον τρόπο με τον οποίο άλλοι συνάδελφοί του έβλεπαν την Ιστορία. Πρωτοπόρος στη μάχη ανάμεσα στην ιστορία ως αφήγηση και στην ιστορία ως ανάλυση και σύνθεση, ανάμεσα σ' αυτούς που απέρριπταν τη «μόλυνση» της ιστορίας από τις κοινωνικές και τις άλλες επιστήμες και σ' αυτούς που ήταν ανοιχτοί σ' αυτού του είδους τη συνάντηση, όπως ήταν και ο ίδιος. Έτσι, αν και κατά βάση ιστορικός της οικονομίας, η συμβολή του στην ανάπτυξη της κοινωνικής ιστορίας υπήρξε τεράστια.

Τον τιμώμενο προσφώνησαν ο πρύτανης του Α.Π.Θ. καθηγητής Ιωάννης Αντωνόπουλος, ο κοσμήτορας της Ν.Ο.Π.Ε. καθηγητής Νικόλαος Ιντζεσίλογλου και ο πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών καθηγητής Γεώργιος Ζώτος, ενώ τον έπαινο εκφώνησε η επίκουρη καθηγήτρια Λίλα Αντωνοπούλου. Ο τιμώμενος απάντησε στις προσφωνήσεις που του έγιναν με ένα λόγο που είχε τον τίτλο «Σκέψεις ενός ιστορικού για τις χαμένες αυτοκρατορίες». Αναφέρθηκε επίσης στην ιστορία της Θεσσαλονίκης και στη συμβολή της εβραϊκής κοινότητας της πόλης στο σοσιαλιστικό και εργατικό κίνημα του περασμένου αιώνα.

Στα 87 του χρόνια, μετρώντας 57 χρόνια διαρκούς δράσης και μάχιμης διάνοησης, ο τιμώμενος δημιούργησε ένα έργο σταθμό και έχει τιμηθεί με σημαντικές διεθνείς διακρίσεις, ενώ έχει αναγορευθεί επίτιμος διδάκτορας πολλών πανεπιστημίων σε αρκετές χώρες. Την εκδήλωση προς τιμήν του παρακολούθησαν πολλά μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, φοιτητές και άνθρωποι από το χώρο της ελληνικής διάνοησης.

Φωτ.: Γιάννης Τσουφλίδης

Φωτ.: Γιάννης Τσουφλίδης

Το Τμήμα Προσχολικής Αγωγής τίμησε το Δημήτρη Τομπαΐδη

Εκδήλωση προς τιμήν του ομότιμου καθηγητή **Δημήτρη Τομπαΐδη** διοργάνωσε τον περασμένο Νοέμβριο ο Τομέας Γλώσσας και Ιστορίας του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα τελετών της Παιδαγωγικής Σχολής.

Τον τιμώμενο προλόγισαν ο Χριστόφορος Χαραλαμπίκης, καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών, ο Σωφρόνης Χατζησαββίδης, πρόεδρος του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, και ο Κωνσταντίνος Βρύζας αναπληρωτής καθηγητής του τμήματος. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την επίδοση αναμνηστικής πλακέτας στον τιμώμενο.

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Διεθνής μουσική παρουσία

Η Συμφωνική Ορχήστρα του Α.Π.Θ. απαρτίζεται από φοιτητές διαφόρων τμημάτων και από μέλη Δ.Ε.Π. και έχει κερδίσει διεθνή αναγνώριση.

Ρεπορτάζ
Κατερίνα Παλιγιάννη

Από το Φεβρουάριο του 1999 το Α.Π.Θ. εκπροσωπείται μουσικά, συνάμα και με τους άλλους καλλιτεχνικούς φορείς, και από την Συμφωνική του Ορχήστρα, η οποία δημιουργήθηκε με απόφαση των τότε πρυτανικών αρχών. Απαρτίζεται κατά κανόνα από φοιτητές διαφόρων τμημάτων του Α.Π.Θ. και από μέλη Δ.Ε.Π., περίπου 60 άτομα, ενώ ολοένα ζωηρότερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, προκειμένου να εισέλθουν στους κόλπους της.

Στα πέντε χρόνια της ζωής της η Συμφωνική Ορχήστρα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης διακρίθηκε για τη συνεχή και αξιόλογη καλλιτεχνική της κινητικότητα. Έχει εμφανιστεί σε διάφορες πόλεις της Βόρειας Ελλάδας, ενώ έχει συμμετάσχει στο διεθνές Φεστιβάλ της Σύμης τον Αύγουστο του 2000, στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης τον Ιούνιο του 2002, στο φεστιβάλ Young-euro-classics, που οργανώθηκε τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς στο Βερολίνο με πολύ θετικές κριτικές στον ημερήσιο γερμανικό τύπο την επομένη της συναυλίας.

Το καλοκαίρι που μας πέρασε η Ορχήστρα αποδέχτηκε την τιμητική πρόσκληση που δέχτηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και έδωσε συναυλία στα τέλη Ιουνίου στην έδρα του Ανώτατου Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στο Λουξεμβούργο, επ' ευκαιρία της υποδοχής των δικαστών των νέων χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τιμώντας την παράδοση που θέλει την Ορχήστρα τα τελευταία χρόνια να συμμετέχει κάθε χρόνο σε διεθνή φεστιβάλ, ετοιμάζεται να συμμετάσχει το 2005 στο «International Festival of Youth Orchestras Murcia Spain» που διοργανώνεται στην Ισπανία με τον αριθμό ρεκόρ για τα σημερινά δεδομένα των τεσσάρων συναυλιών.

Στις 7 Νοεμβρίου σύσσωμη η πανεπιστημιακή κοινότητα, καθηγητές, διοικητικό προσωπικό καθώς επίσης και φοιτητές είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν τους καρπούς των μελών της, αφού η Συμφωνική Ορχήστρα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου έκλεισε τις εκδηλώσεις «Δημήτρια» της φετινής χρονιάς, παρουσιάζοντας έργα κλασικής και ρομαντικής εποχής και έργα διάσημων συνθετών όπως Μπαχ, Μότσαρτ, Τσαϊκόφσκι και Σοστακόβιτς.

Ρεπερτόριο

Το ρεπερτόριο της Ορχήστρας θεωρείται αρκετά αξιόλογο, καθώς περιλαμβάνει έργα προκλασικής, κλασικής, και σύγχρονης εποχής με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προς Έλληνες συνθέτες. Η Ορχήστρα έχει ηχογραφήσει δύο σύμπυκτους δίσκους με έργα Σκαλκώτα, Κωνσταντίνιδη, Μότσαρτ, Χάιντν, καθώς και το Πνευματικό Εμβληματικό του Μ. Θεοδωράκη, ο οποίος διηύθυνε και την Ορχήστρα. Υπεύθυνος της Ορχήστρας είναι ο επίκουρος καθηγητής του Α.Π.Θ. Πάτρ. Γεωργιάδης και διευθυντής ο Δ. Δημόπουλος.

Η Συμφωνική Ορχήστρα του Α.Π.Θ. στα «Δημήτρια»

Την Κυριακή 7 Νοεμβρίου η Συμφωνική Ορχήστρα του Α.Π.Θ. έδωσε συναυλία στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο εορτασμού των «Δημητρίων», τα οποία διοργανώνονται κάθε χρόνο υπό την αιγίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης και της Αντιδημαρχίας Πολιτισμού.

Ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία για όσα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας δεν την είχαν γνωρίσει από κοντά, να ακούσουν έργα των Μπαχ, Μότσαρτ, Τσαϊκόφσκι και Σοστακό-

βιτς από τους Πάτροκλο Γεωργιάδη, Δημήτρη Δημόπουλο, Τραϊανό Παπαδόπουλο, Δημήτρη Παπαϊωακείμ, Παναγιώτη Κουγιουμτζόγλου και Πάτκου Ωραία υπό τη διεύθυνση του Δημήτρη Δημόπουλου.

Τη συναυλία παρακολούθησαν ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης Βασίλης Παπαγεωργόπουλος, ο αντιδήμαρχος πολιτισμού Χαράλαμπος Αηδονόπουλος, σύσσωμο το δημοτικό συμβούλιο, οι πρυτανικές αρχές και πλήθος κόσμου.

Χριστουγεννιάτικες νότες στο πανεπιστήμιο

Με τη Χριστουγεννιάτικη συναυλία της συμφωνικής του ορχήστρας ευχήθηκε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης καλές γιορτές σε όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Η συναυλία δόθηκε την Παρασκευή 17 Δεκεμβρίου στην Αίθουσα Τελετών του Α.Π.Θ. με την παρουσία πλήθους πανεπιστημιακών και φοιτητών, οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να ακούσουν έργα των Ζαν Σιμπέλιους, Πιότρ Τσαϊκόφσκι, Γιόχαν Στράους, Μπέντριχ Σμέτανα, καθώς και ύμνους και κάλαντα των Χριστουγέννων.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ Κ.Θ.Β.Ε.

Συνεργασία του Α.Π.Θ. με το Κρατικό Θέατρο Βόρειας Ελλάδας

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με το Κρατικό Θέατρο Βόρειας Ελλάδας αποφάσισαν να μεριμνήσουν για την ψυχαγωγία του συνόλου των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας και να προσφέρουν τη σημαντική έκπτωση του 40% επί του κανονικού εισιτηρίου για την παρακολούθηση όλων των παραστάσεων του Κ.Θ.Β.Ε.

Η διάθεση των εισιτηρίων γίνεται τόσο από τα ταμεία του Κ.Θ.Β.Ε., όσο και από το «Λογότυπο» του Α.Π.Θ. Η κράτηση θέσεων για την παρακολούθηση των παραστάσεων, μπορεί να γίνεται μόνο από τα ταμεία του Κ.Θ.Β.Ε., στο τηλέφωνο 2310/288000.

Φωτ.: thema.

Ο ελληνισμός της Αυστραλίας σε μια έκθεση εντύπων και φωτογραφιών

*Ένα πλούσιο υλικό που
ζωντάνεψε και ανέδειξε την
καθημερινή, επιστημονική και
λογοτεχνική ζωή των μεταναστών
στην Αυστραλία και την
προσπάθειά τους να διατηρήσουν
το ελληνικό στοιχείο, αλλά και να
ενταχθούν στη νέα τους πατρίδα.*

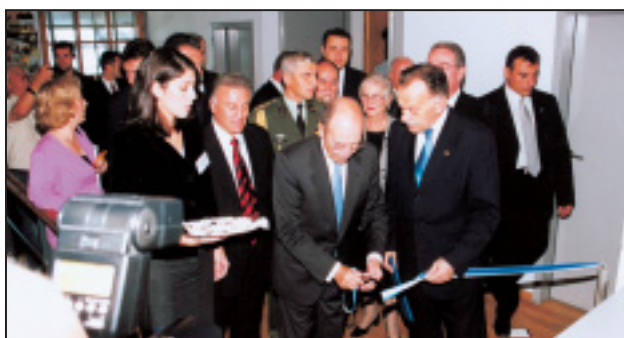
Η τελευταία προγραμματισμένη επίσκεψη στο Α.Π.Θ. του Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου ως προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας συνοδεύτηκε από τα εγκαίνια της έκθεσης για «τον Ελληνισμό της Αυστραλίας» στην αποθήκη Δ' στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης.

Η έκθεση αποτελεί το πρώτο βήμα μιας σειράς πολιτιστικών δραστηριοτήτων για την προβολή και την κατανόηση του πολιτισμού της Αυστραλίας και της Ελλάδας και βασίζεται στην υπογραφή της επιστημονικής συμφωνίας μεταξύ του Πανεπιστημίου La Trobe και του Αριστοτελείου.

Στόχος της έκθεσης ήταν η ανάδειξη της καθημερινής, επιστημονικής και λογοτεχνικής ζωή των μεταναστών, της διατήρησης του ελληνικού στοιχείου και της αλληλεπίδρασης με τη νέα πατρίδα. Η έκθεση περιελάμβανε μέρος του υλικού που έχει συγκεντρωθεί στο Εθνικό Κέντρο Ελληνικών Μελετών (Ε.Κ.Ε.ΜΕ.) του Πανεπιστημίου La Trobe και περιλαμβάνει βιβλία ελληνο-αυστραλών συγγραφέων, εφημερίδες και περιοδικά της ομογένειας, επιστολές, διαβατήρια, αφίσες και φωτογραφίες των μεταναστών. Στο φωτογραφικό αρχείο συμπεριλαμβάνονται φωτογραφίες από την επαγγελματική, εκκλησιαστική, κοινωνική, αθλητική και εκπαιδευτική ζωή, αλλά και φωτογραφίες περιόδων, κατά τις οποίες τη μητρόπολη των μεταναστών ταλάνιζαν εθνικά προβλήματα.

Στο πλαίσιο της έκθεσης διεξήχθη ημερίδα με θέμα «Ο Ελληνισμός της Αυστραλίας – Σύγχρονες προσεγγίσεις» με εισηγητές διακεκριμένους επιστήμονες ελληνικών πανεπιστημίων, αλλά και του La Trobe. Επίσης έλαβε χώρα η παρουσίαση του βιβλίου «Χρυσάνθος ο Αρχιερέας – Εθνάρχης των Ποντίων».

Το Εθνικό Κέντρο Ελληνικών Μελετών και Έρευνας ιδρύθηκε στο κρατικό πανεπιστήμιο La Trobe της Μελβούρνης ύστερα από επιχορήγηση του μαικίνα Ζήση Δαρδάλη και την έμπρακτη βοήθεια του ελληνιστή πρύτανη Michael John Osborn. Αποτελείται από ένα συγκρότημα 7 κτιρίων και φιλοξενείται στην πανεπιστημιούπολη. Στόχος του είναι η σπουδή της Ελληνικής Διασποράς, η δημιουργία γνώσης σε θέματα μετανάστευσης, γλώσσας, πολιτισμού και κοινωνικο-οικονομικής παρουσίας Ελλήνων και Κυπρίων της Διασποράς, καθώς επίσης η διάδοση του ελληνικού πολιτισμού και της παιδείας στην Αυστραλία.

Μια μοναδική έκθεση στο Τελλόγλειο, ικανή ... να ανοίξει την όρεξη!

Το Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με την Αντιδημαρχία Πολιτισμού του Δήμου Θεσσαλονίκης διοργάνωσε μια έκθεση, που στόχο της είχε να φωτίσει την ανθρώπινη συμπεριφορά μέσα από μια αναπάντεχη και καθ' όλα διαφορετική οπτική γωνία, αυτήν του γεύματος και του τρόπου με τον οποίο απεικονίζεται αυτό στην τέχνη.

Στην έκθεση περιελήφθησαν σημαντικά έργα ζωγραφικής και χαρακτικής, τα οποία ήρθαν από το Μουσείο του Λούβρου ειδικά γι' αυτό το σκοπό. Ακόμη οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να δουν από κοντά χρηστικά αντικείμενα που σχετίζονται με το τραπέζι. Ένα ολόκληρο σκηνικό για την ιεροτελεστία και την απόλαυση του γεύματος στήνεται σε μια έκθεση που έχει ζωγραφική, χαρακτική, μαχαιροπύρρινα, ακόμη και ...σεφ!

Φωτ.: thema.

Ο Γεωργάκης Ολύμπιος αντιμετωπίζει τους Τούρκους στη Μονή Σέκου (ζωγραφιά από το βιβλίο «Το Αθάνατο 1821» των εκδόσεων Στρατίκη).

Ακολουθώντας την πορεία του Αλέξανδρου Υψηλάντη στις παραδουνάβιες ηγεμονίες

ΤΟΥ **Αθανασίου Καραθανάση**
καθηγητή
του Τμήματος Ποιμαντικής
και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.

Με προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και συναδέλφους του Α.Π.Θ., ακολουθήσαμε, στο πλαίσιο επιλεγόμενου μαθήματος, την πορεία του **Αλέξανδρου Υψηλάντη**, αυτήν δηλ. που διήνυσε από το Φεβρουάριο έως τον Ιούνιο του 1821, επικεφαλής της Επανάστασης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες.

Η δική μας πορεία άρχισε από το Ιάσι με επίσκεψη στο ναό των Τριών Ιεραρχών όπου στις 21 Φεβρουαρίου 1821 υψώθηκε το λάβαρο της Επανάστασης και όπου στον πολύ μεγάλο αύλειο χώρο του είχαν συγκεντρωθεί χιλιάδες Ελλήνων, Σέρβων, Βουλγάρων και Ρουμάνων επαναστατών, υπακούοντας στην προκήρυξη του Υψηλάντη *Μάχου υπέρ πίστεως*. Εκείνες τις ημέρες το Ιάσι είχε γεμίσει με Έλληνες από όλες τις γειτονικές περιοχές, φοιτητές, βιοτέχνες, υπαλλήλους εμπορικών καταστημάτων, ένα πολύχρωμο και πολύβουο πλήθος που ορκίστηκε στην εικόνα του Χριστού να πολεμήσει τον Οθωμανό κατακτητή.

Η ηρωϊκή πορεία

Σήμερα τα γεγονότα των ημερών θυμίζει μόνον εντοίχια πλάκα που τοποθέτησε η Ελληνική Κοινότητα του Ιασίου το 1991. Ο Υψηλάντης ξεκίνησε από το Ιάσι (1 Μαρτίου 1821) με κατεύθυνση το Βουκουρέστι, περνώντας από τις πόλεις Τίργκου, Φριμός, Ρομάν, Μπακάου, Φόξανι, Μπουζέου, Πλοέστι. Ακολουθήσαμε την πορεία αυτή (όπως δηλώνει και ο δημοσιευόμενος εδώ χάρτης), διά μέσου της ρουμανικής υπαίθρου. Δυστυχώς, τίποτε δεν θυμίζει την ηρωϊκή εκείνη πορεία, ούτε στην πόλη Φόξανι, όπου ο Υψηλάντης σχημάτισε τον Ιερό Λόχο από Έλληνες φοιτητές που στα προεπαναστατικά χρόνια σπούδαζαν στα πανεπιστήμια της Κεντρικής Ευρώπης· πρότυπό τους ο

Ακολουθώντας την πορεία του Αλέξανδρου Υψηλάντη στις παραδουνάβιες ηγεμονίες

Ιερός Λόχος του Πελοπίδα και η στολή τους μαύρη και έμβλημα στο πηλίκιό τους η νεκροκεφαλή. Εκεί γύρω μας λες και αντηχούσε ο παιάνας:

*Φίλοι μου συμπατριώται,
δούλοι να 'μεθα ως πότε
των αχρείων μουσουλμάνων
της Ελλάδος των τυράννων.*

Μετά από μακρά διαδρομή περίπου 600 χιλιομέτρων φθάσαμε μαζί τους, νοερώς, στο Βουκουρέστι, όπως και αυτοί δηλ. στις 22 Μαρτίου / 3 Απριλίου 1821 με την επαναστατική τους σημαία, την οποία κρατούσε ο Ιερολοχίτης και γνωστός ηθοποιός της εποχής Κ. Αριστίας. Ήταν μία βυζαντινή λιτανεία με προσευχές και δεήσεις, με ιερείς και μοναχούς λαμπροφορεμένους και με τα «ζήτω» των Ελλήνων και το σύνθημα *Και στην Πόλη*. Εκεί, στο Βουκουρέστι, ο Υψηλάντης περίμενε να συνεργασθεί με τον εθνικό ήρωα των Ρουμάνων **Βλαδιμρέσκου**, συνεργασία που ποτέ δεν υπήρξε και η αιτία της είναι ακόμη ιστορικό ζητούμενο. Οι κάτοικοι του Βουκουρεστίου ονομάζουν ακόμη και σήμερα την εν λόγω περιοχή στα βόρεια της πόλης **Κατασκήνωση**, διότι εκεί κατασκήνωσαν οι επαναστάτες.

Το ευρύ ανάπτυσμα των επαναστατών πέριξ του Βουκουρεστίου, που σκόρπισε άστοχα το στρατό του Υψηλάντη, η άρνηση του Τσάρου να βοηθήσει, το άτακτον των επαναστατών, το αίσθημα φιλοπρωτίας ορισμένων οπλαρχηγών, ήσαν οι κύριοι λόγοι που το κίνημα του Υψηλάντη απέτυχε, ενώ ο συντεταγμένος οθωμανικός στρατός προήλαυνε προς το Βουκουρέστι. Εκεί, 100 χιλιόμετρα βόρεια της πόλης, στην αριστερή όχθη του ποταμού Όλτ, εγράφη μία από τις ωραιότερες σελίδες της ελληνικής ιστορίας, όπου οι Ιερολοχίτες στη μάχη του **Δραγατσανίου** (7 Ιουνίου 1821), θυσιάστηκαν ποτέ από το χρέος μη κινούνται.

Ο Ιερολοχίτης φοιτητής **Δημ. Σούτσος** ζήτησε, λίγο προ του θανάτου του, να γραφεί στους τάφους τους το λιτό επίγραμμα: *Ενταύθα κείνται οι τριακόσιοι της Νέας Σπάρτης μη φροντίσαντες να μας είπωσι ουδέ τα ονόματά των.*

Η απογοήτευση και ο θάνατος

Ο Υψηλάντης, απογοητευμένος μετά τη μάχη αυτή (Ιούνιος του 1821), κατευθύνθηκε προς την πόλη Σιμπίου, που τελούσε υπό αυστριακό έλεγχο, όπου, όπως και στην κοντινή πόλη Μπρασόβ, βρίσκονταν πολλοί Έλληνες εμπορευόμενοι, οι οποίοι, μαζί με γερμανούς φιλέλληνες, περιέβαλλαν τα απομεινάρια του Ιερού Λόχου και άλλους επαναστάτες, που τους βοήθησαν μάλιστα να κατέλθουν, στην συνέχεια, μέσω Τεργέστης, στην επαναστατημένη Ελλάδα. Εδώ ο Υψηλάντης συνέταξε και την τελευταία προκήρυξή του, κατηγορώντας όλους εκείνους που τον πρόδωσαν και εξυμνώντας τη θυσία των πιστών του Ιερολοχιτών.

...Κι ύστερα συνελήφθη από τους Αυστριακούς, μεταφέρθηκε στη Βιέννη, όπου σχεδόν φυλακισμένος, πέθανε στις 19/31 Ιανουαρίου 1828 και ετάφη από τους Έλληνες της Βιέννης στο ρωμέϊκο κοιμητήριο με τη στολή του Ιερολοχίτη. Ούτε σ' αυτές τις δύο πόλεις, Μπρασόβ και Σιμπίου, όπου πολλά απομεινάρια της μακραίωνης ελληνικής παρουσίας (σχολεία, εκκλησίες, κοιμητήρια κ.ά.), βρίσκει ο επισκέπτης κάτι που να θυμίζει τις τραγικές εκείνες ημέρες κατά τις οποίες Αυστριακοί και συνεργάτες τους, παρακολουθούσαν κάθε κίνηση Ελλήνων, παρακολούθηση που αποτυπώθηκε στις αναφορές τους στα αρχεία της αυστριακής αστυνομίας του Μέπτερνιχ, του αρχηγέτη της Ιερής Συμμαχίας. Αλλ' ούτε και σ' άλλα μέρη, όπου ο γενναίος Υψηλάντης και οι συνεργάτες του έδωσαν σκληρές μάχες, υπάρχει κάτι που να τις θυμίζει (μονή Κότζια, μονή Κούρτεα δ' Άρτζες, Ρίμνικο κτλ.).

*Ένα οδοιπορικό στα βήματα
του ρομαντικού πατριώτη που
άναψε το φυτίλι της ελληνικής
επανάστασης το Φεβρουάριο
του 1821 για την αποτίναξη του
τουρκικού ζυγού.
Σήμερα μόνο μία λιτή επιγραφή
στο καθολικό της ιστορικής
μονής του Σέκου θυμίζει το
ολοκαύτωμα εκείνων των
επαναστατών.*

Η Μονή Σέκου.

Μια λιτή επιγραφή

Τον αγώνα, πάντως, του Υψηλάντη συνέχισε στις ηγεμονίες ο συναγωνιστής του και φίλος του **Γεωργάκης Ολύμπιος**, από το Λιβάδι του Ολύμπου, ώσπου και αυτός με τους 3.000 στρατιώτες του έγινε ολοκαύτωμα στην ιστορική μονή του Σέκου, στους πρόποδες των Καρπαθίων (19 Αυγούστου 1821).

Σήμερα μία λιτή επιγραφή στο καθολικό της Μονής θυμίζει τη θυσία του για την ελευθερία των βαλκανικών λαών. Παρέμεινε, όμως, στην ιστορική μνήμη ο τελευταίος λόγος του: «Ανδρείοι Έλληνες! Όλοι μας, ευγενείς, αδελφοί, υποκύψαμε σε μία τρομερή μοίρα. Από τους ομόδοξους γείτονές μας (δηλ. τους Ρώσους) που μας υποσχέθηκαν βοήθεια, μας εγκατέλειψαν, οι άλλοι (οι Ευρωπαίοι) με συκοφαντίες εχαρακτήρισαν σαν έγκλημα τους αιματηρούς αγώνες μας για την θρησκεία και την ύπαρξή μας».

Αυτή ήταν η πορεία μας στις παραδουνάβιες ηγεμονίες, που κράτησε επτά ημέρες, κατά τις οποίες διατρέξαμε 2.000 χιλιόμετρα, ακολουθώντας τα βήματα του ρομαντικού πατριώτη Υψηλάντη και του στρατού του, προσκυνώντας το ναό των Τριών Ιεραρχών στο Ιάσι και προσευχόμενοι για τις ψυχές των Ιερολοχιτών στο Δραγατσάνι, των νέων παιδιών που άφησαν τα θρανία και έτρεξαν στο προσκλητήριο του Υψηλάντη, αυτό το «τάγμα εκλεκτών ηρώων, καύχημα νέων» του Κάλβου, καθώς και των γενναίων του Ολύμπιου στη μονή του Σέκου.

Αναθηματική πλάκα εντός της Μονής Σέκου προς τιμήν του Γεωργάκη Ολύμπιου.

Έφυγε ο Μαικήνας της γλώσσας

Ο Τάσος Χριστίδης.

Την Κυριακή, 26 Δεκεμβρίου 2004, αδόκητα έφυγε ο **Τάσος Χριστίδης**, καθηγητής γλωσσολογίας. Η πίστη του για την ανάγκη μιας πολυδιάστατης προσέγγισης του φαινομένου «γλώσσα» φαίνεται καθαρά στο πιο σημαντικό του έργο, και ένα από τα πιο σημαντικά της ελληνικής γλωσσολογίας, στην «Ιστορία της ελληνικής γλώσσας», έργο συλλογικό, που φέρει τη σφραγίδα της δικής του έμπνευσης και του δικού του συντονιστικού μόχθου. Είχε τη δυνατότητα να οργανώνει και να εκτελεί, όχι επειδή ήξερε να διοικεί αλλά επειδή ήξερε να εμπνέει.

Τις σύγχρονες θεωρίες τις γνώριζε, με καμιά όμως δε συντάχτηκε και κυρίως σε καμιά δεν υποτάχτηκε. Οι θεωρητικές του απόψεις είχαν βαθιές ρίζες στα γεγονότα. Από τους πιο άγρυπνους εκπροσώπους της μαχόμενης γλωσσολογίας, εκφραζόταν νηφάλια, διότι στηριζόταν σε σταθερές θέσεις και σε βαθιά γνώση των δεδομένων. Αντιτάχτηκε στην κινδυνολογία της λεξιπενίας και στον κίνδυνο των υποστηρικτών της «περιούσιας» γλώσσας, τονίζοντας πως η περιουσία μιας γλώσσας είναι ανάλογη με τις ανάγκες της.

Χαρισματικός δάσκαλος, αγαπήθηκε από τους φοιτητές, διότι περισσότερο από όλους μας τους βοήθησε να δουν πίσω από τον κατακερματισμό των διδακτικών αντικειμένων το ενιαίο φαινόμενο της γλώσσας. Λόγος μεστός, ξεκάθαρος, καλοζυγισμένος, επιστημονικός. Είχε πάθος αλλά και ευγένεια και αυτό του επέτρεπε να είναι διαλλακτικός, αλλά με ευκρινώς χαραγμένες τις γραμμές της προσωπικής αξιοπρέπειας. Ήταν ευφυής, ήταν γενναιόδωρος, ήταν φίλος. Ήταν ... Παρατατικός της απώλειας, παρατατικός του παράλογου.

...Εν τω μηνί Αθύρ

...χωρίς τη μιγαδική ανάλυση

Ο Νίκος Δανίκας.

Ο **Νίκος Δανίκας**, καθηγητής του Τμήματος Μαθηματικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έφυγε ξαφνικά στις 22 Φεβρουαρίου του 2004 αφού πάλαψε με γενναιότητα τη μακρόχρονη ασθένειά του.

Άφησε ένα μεγάλο κενό στο Τμήμα μας καθώς και στην καρδιά μας.

Ο Νίκος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1947. Αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Χαλανδρίου και στην συνέχεια σπούδασε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, απ' όπου έλαβε το δίπλωμα του πολιτικού μηχανικού το 1969. Μετά τη στρατιωτική του θητεία, έφυγε για το Βερολίνο, αφήνοντας το χρυσοφόρο για εκείνη την εποχή επάγγελμα του πολιτικού μηχανικού και σπούδασε μαθηματικά στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο του Βερολίνου. Το 1981 ανακηρύχθηκε διδάκτορας. Δάσκαλός του ήταν ο Ch. Pommerenke.

Από το 1984 μέχρι και το θάνατό του υπηρέτησε στο Τμήμα Μαθηματικών του Α.Π.Θ. Η προσφορά του στο Τμήμα ήταν μεγάλη. Συμμετείχε ενεργά στην αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών, εκσυγχρονίζοντας την ύλη και τη διδακτική προσέγγιση βασικών μαθημάτων ή «στήνοντας» εξαρχής αρκετά νέα μαθήματα. Ήταν για χρόνια η ψυχή του ερευνητικού σεμιναρίου μαθηματικής ανάλυσης, που σήμερα φέρει το όνομά του. Ήταν από αυτούς που επέμεναν να δημιουργηθεί στο Τμήμα Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, το οποίο λειτουργεί εδώ και δύο χρόνια. Δυστυχώς, το μάθημα που σχεδίασε για το μεταπτυχιακό δεν πρόλαβε να το διδάξει. «Μιχάλη, τελειώνω επιτέλους τις διαφάνειες για τους χώρους Banach των αναλυτικών συναρτήσεων», έλεγε λίγες μέρες πριν φύγει.

Ο Νίκος ήταν μοναδικός δάσκαλος. Γέμιζε τα αμφιθέατρα και μάγευε τους φοιτητές του. Ήταν αφοσιωμένος στα μαθηματικά και στην έρευνά του. Τα είκοσι χρόνια της παρουσίας του στο Τμήμα συνδυάστηκαν με παραγωγική εργασία και ορισμένα εκ των θεωρημάτων που απέδειξε αναφέρονται σε κλασικά βιβλία της μιγαδικής ανάλυσης.

Χαιρετάμε τον παλιό μας φίλο και συνάδελφο μ' ένα ποίημα του Γ. Σεφέρη:

Όπως τα πεύκα κρατούν τη μορφή του αγέρα,
Ενώ ο αγέρας έφυγε, δεν είναι εκεί,
Το ίδιο και τα λόγια,
Φυλάγουν την μορφή του ανθρώπου,
Όταν ο άνθρωπος έφυγε, δεν είναι εδώ.

Για τον Τομέα Μαθηματικής Ανάλυσης
Μιχ. Γ. Μαρίας

Επιστημονικό έργο, αλλά και ποιότητα ζωής	1
Μια χρονιά με πολύ κόπο, αλλά και σημαντικά αποτελέσματα... ..	2
Η ικανοποίηση σκιάζεται από προβλήματα και ανησυχίες	9
Τμήμα Κινηματογράφου: Ο νεοσσός της Σχολής Καλών Τεχνών ...	11
Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης: Μεγαλώνει η Πολυτεχνική Σχολή	12
48η σύνοδος πρυτάνεων	16
ΤΟ ΘΕΜΑ: ΠΑΙΔΕΙΑ	17-47
Στόχοι, προϋποθέσεις και κριτικές επισημάνσεις για μια επιτυχή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση	18
Το όραμα της παιδείας.....	21
Στον αστερισμό της «Μπολόνια»	25
Ο φόρτος εργασίας του φοιτητή μετριέται και αξιολογείται ...	30
Διά βίου μάθηση: μία νέα(;) πρόκληση για το πανεπιστήμιο ...	33
«Γηράσκω αεί διδασκόμενος»	38
Η αξιολόγηση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.....	42
Πού σκοντάφτει η λειτουργία του Α.Π.Θ.....	46
Κ. Καραθεοδωρή: 50 επιστολές του κορυφαίου μαθηματικού ...	48
Διημερίδα Τμήματος Πολ. Μηχανικών: Σύνδεση με την παραγωγή ...	49
Το κτιριακό επισκίασε τον πολιτισμό	50
Πολύτιμο απόκτημα το κτίριο Φυτικής Παραγωγής	51
Φιλόδοξα σχέδια για τις δασικές εκτάσεις	51
Ειδήσεις από το Α.Π.Θ.	52
Εκπαίδευση	54
Αναγορεύσεις επίτιμων διδασκόντων	56
Συμφωνική Ορχήστρα του Α.Π.Θ	58
Εκδηλώσεις	60
Ακολουθώντας την πορεία του Α. Υψηλάντη	61
Αυτοί που έφυγαν	62

Περιοδική έκδοση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- Το περιοδικό διευθύνεται από συντακτική επιτροπή

Πρόεδρος: **Αικατερίνη Δούκα-Καμπίτογλου**, αντιπρύτανης, καθηγήτρια του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Μέλη: **Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη**, καθηγήτρια του Τμήματος Φιλολογίας
Δημήτρης Αραβαντινός, αναπλ. καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Δέσποινα Βώκου, καθηγήτρια του Τμήματος Βιολογίας
Ηλίας Ελευθεροχωρινός, καθηγητής του Τμήματος Γεωπονίας
Παναγιώτα Κραββαρίτου, καθηγήτρια του Τμήματος Νομικής
Στέλλα Λάββα, επίκ. καθηγήτρια του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών
Αναστάσιος Μάνθος, καθηγητής του Τμήματος Ιατρικής
Άννα Παναγιωταρέα, αναπλ. καθηγήτρια του Τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.
Ευαγγελία Τρέσσου-Φατούρου, αναπλ. καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Νικόλαος Τσινίκας, καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων

Συντονιστής: **Νικόλαος Τσακίρης**, Ε.Ε.Δι.Π. ΙΙ του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών

Ρεπορτάζ: **Αικατερίνη Παλιγιάννη**, φοιτήτρια Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Ευγενία Πατρώνη, φοιτήτρια του Τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.

Φωτογραφική επιμέλεια: **Αθανάσιος Κλέωντας**, φοιτητής του Τμήματος Ιατρικής

Σχεδιασμός εξωφύλλου: **Ελένη Μαραγκουδάκη**, φοιτήτρια του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών

Ηλεκτρ. σελιδοποίηση-φύλμ: **thema**, Κων/νος Κωτούλας & Σία Ε.Ε., Κερασούντος 46, τηλ. 2310/421405

Εκτύπωση: Βασίλης Μπούρης, Τραπεζούντος 67, τηλ. 2310/414980

Διεύθυνση επικοινωνίας: Γραφείο Τύπου Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Κτίριο Κ. Καραθεοδωρή (πρ. Διοίκησης)
 Πανεπιστημιούπολη Α.Π.Θ., 54124 Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310/996778, φαξ: 2310/996730

- Κείμενα για δημοσίευση γίνονται δεκτά, εφόσον είναι ενυπόγραφα και εγκρίνονται από τη συντακτική επιτροπή. Τα κείμενα δεν επιστρέφονται.
- Επιτρέπεται κάθε αναδημοσίευση, με υποχρέωση αναφοράς του περιοδικού ως πηγής.